

J e g y z ő k ö n y v

az Országos Köznevelési Tanács

2003. január 16-án, csütörtökön, 10 órakor

az Oktatási Minisztérium

(Budapest V. Szalay utca 10-14.)

101. számú tanácstermében megtartott üléséről

Napirend:

1. Javaslat a közoktatási törvény módosítására
 Előadó: dr. Szüdi János közigazgatási államtitkár

2. Egyebek

Elnököl:

Dr. Lénárd Ferenc, az Országos Köznevelési Tanács elnöke

Jegyzőkönyvvezetők:

Bácsiné Király Lili és Prin Andrea (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetségének beszédgyorsíró szolgálata)

Az ülés résztvevői

Az Országos Köznevelési Tanács részéről:

Lénárd Ferenc
Báthory Zoltán
Dobos Krisztina
Hoffmann Rózsa
Horn György
Karlovitcz János
Kelemen Elemér
Kompaktor Emília
Liskó Ilona
Nagy József
Szabados Lajos
Szenes György
Trencsényi László
Vágó Irén
Vekerdy Tamás

Az Oktatási Minisztérium részéről:

Kajtárné Botár Borbála
Kosinszky Zsuzsa
Szüdi János

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 10 perc)

LÉNÁRD FERENC, az Országos Köznevelési Tanács elnöke (a továbbiakban ELNÖK): Jó reggelt kívánok. Szeretném az egybegyűltekkal közölni, hogy kik nem lesznek közöttünk ma előzetes bejelentés alapján. Báthory Zoltán mondta, hogy valamennyit késni fog; Brezsnayánszky úr hivatalból távol van; Hadházy Tibor reggel telefonált, hogy nagyon belázasodott; Szabados Lajos úr is késni fog. Somody Imre úrral tegnap beszéltem, ő az EU kommunikációs bizottság alelnökeként ebben a hónapban rendkívül túlterhelt, ezért arra kért, tolmácsoljam, hogy nem az OKNT-ben betöltött tisztségének az alábecsülése az, hogy ő nem tud itt lenni, hanem ez most nagyon akut, gyors feladat. Feltételezzük, hogy Szakács Mihályné sem lesz itt, mert olyan üzenet érkezett, hogy egy anyagot küldött a részünkre; Vass Vilmos úr hivatalból távol; Vekerdy Tamás is közölte, hogy késni fog. Ezért vagyunk viszonylag kevesen.

Hoffmann Rózsa kérte, hogy napirend előtt szólhasson. Mindjárt abszolválom a kérést, csak szeretném azt előrebocsátani, hogy Trencsényi úr jelezte, ő 2 órától már nem állna rendelkezésre. *(Trencsényi László: Csak azért, mert a minisztérium rendelkezésére kell állnom 2-től.)* Az természetes volt, hogy emögött semmiféle linkség nincs *(Derültség.)*, de akkor így pontos a fogalmazás, bár persze eddig sem firtattuk, ha egy OKNT-tag azt mondta, hogy ő nem ér rá, ez miért is van.

Egy dolog van, amiben jó volna, ha ma szavazni tudnánk, vagyis olyan létszámban összegyűlnénk, hogy szavazóképesek legyünk. Ez az a levél, amelyet Sipos úr küldött nekünk, amelyben arra kér, hogy a NAT Bizottságba jelöljünk egy főt; továbbá az a korábban már részünkről részben írásban, részben szóban elhangzott javaslat, hogy ha egyszer a tantervi kérdésekkel nekünk foglalkozni kell, és majd a NAT-felülvizsgálat során egy nagy volumenű anyagról véleményt kell mondani, akkor biztosítanunk kellene, hogy az OKNT-nek folyamatos rálátása legyen a dologra. Ezért egy tartalmi szabályozás kérdéseivel foglalkozó, saját hatáskörünkben létrehozható bizottságra, illetve annak létrehozására tettem javaslatot, hogy majd az egyebek között erre sor kerüljön, és azért is írtuk ki külön, hogy ne érje önöket ez itt meglepetésként, hanem tudjanak ezen gondolkodni, mert nekem még emlékezetemben van Dobos Krisztinának a múltkor ezzel kapcsolatban megfogalmazott értelme, hogy ilyen kérést illik előbb közölni, hogy ne itt kelljen rögtönözni. Nem jól mondtam?

DOBOS KRISZTINA: Nem voltam ilyen durva *(Derültség.)*, finomabban fogalmaztam.

ELNÖK: Nagyon finom volt, de én ezt megfogadtam. Ebben tehát azt az időpontot kell kiválasztanunk, amikor szavazóképesek leszünk, meg kell várnunk tehát a későket.

Elkezdjük a törvénytervezettel kapcsolatos megbeszélést, mielőtt azonban azzal kapcsolatban néhány dolgot elmondanék, napirend előtt kért szót Hoffmann Rózsa, ezért most neki adom meg a lehetőséget. Parancsoljon!

HOFFMANN RÓZSA: Köszönöm szépen. Tisztelt Tanács! Mint tudják, készül, ha csigalassúsággal is, az OKNT éves jelentése. Ennek az egyik, már korábban elfogadott tematika szerinti első fejezete az lesz, hogy az OKNT tagjai bemutatkoznak. Ehhez köszönettel - egy kivételtől eltekintve - már mindenkitől megkaptam az anyagot, és most elhoztam ennek már a szerkesztett, kinyomtatott változatát.

Az a tiszteletteljes kérésem, hogy a disztributív figyelem erőnyeit gyakorolva, legyenek, legyetek szívesek nagyon figyelmesen elolvasni a rátok vonatkozó részeket, javítsátok, és szignáljátok, hogy ez így elfogadható. Egyet kérek, hogy a terjedelmen ne változtassatok, mert egy ilyen anyagnál az nem szimpatikus, ha egyik személy ennyi, másik személy pedig annyi, tehát úgy szerkesztettem meg, hogy mindenki egy oldalon van, ötven sorban; van, akinél pár sorral kevesebb, akitől kevesebb anyagot kaptam.

Jó lesz, ha a jegyzőkönyvben nagyon vastag betűkkel az is ott lesz, hogy még mindig többektől várom a Svot-analízist, addig nem tudok hozzáfogni a tanulmány eme fejezetéhez.

A harmadik megjegyzésem: aki még tartozik a vállalt tanulmányával, attól is várom, mert nagyon sok munka lesz még nekem azzal, hogy ez a kötet megvalósuljon. Ennyit tudtam megcsinálni idáig, nem tudom tovább folytatni a munkát, amíg tehát a Svotot és az egyéb tanulmányokat nem kapom meg. Köszönöm szépen.

Akkor körbeadom, és a nap végén kérem szépen aláírásokkal vissza. Akik ma nincsenek itt, a titkárságot megkérem, hogy kinyomtatva, postán küldjük el nekik, hogy én ugyanígy aláírással kaphassam vissza.

Aki nem akarja, hogy a lakcím megjelenjen, húzza ki; más telefonszám, e-mailcím; kérem, hogy ezeket is ellenőrizzék, mert én kicsit öntevékenyen a névsorunkból kiírtam egy-két olyan adatot, hogy egységes legyen, így egységes szerkezetben van; évszámok innen-onnan hiányoznak. Át lehet nézni a többiek anyagát is; így tehát a szerkezet egységes, de a tartalom még nem; van egy kísérőlevél is előtte.

Tehát ezt fogom közreadni; a kék dossziében pedig azok a pizkozatok vannak, amelyeket én megkaptam az OKNT-tagoktól, tehát össze is lehet hasonlítani, hogy mit kaptam. Azt kérem viszont, hogy a piros dossziében levő lapokat legyenek kedvesek korrektúrázni és aláírni, hogy elfogadják, és akkor én becsületszavamra mondom, hogy az fog megjelenni, amit itt jóváhagytak.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szeretettel köszöntöm a vendégeket, a minisztérium részéről jelen lévő államtitkár urat és a munkatársakat, a társadalmi szervezetek részéről jelen lévő érdeklődőket.

Azzal a bejelentéssel még adós vagyok, hogy nem szerepeltettük a meghívóban a végpontot. Ez egy fogalmazásbeli hiba, az enyém, mert az előző értekezleten szó volt róla, hogy ebéd lesz, és nemcsak az ebédszünetet írjuk be, mert ha ez túlmegy, akkor tovább fogunk vitatkozni. De amikor én távolléteimből - mert egy hétig nem voltam itthon - egyeztettem Zsuzsával ezt a meghívót, akkor én ezt elfelejtettem beleírni. Nagyon remélem, hogy ezt le tudjuk bonyolítani a délelőtt folyamán; ha nem, akkor azokkal, akik még maradni tudnak, tovább fogunk beszélgetni.

A következő menetrendet javaslok. Ha megengedik, mielőtt megadnám Szüdi János úrnak a szót, illetve tisztelettel felkérném, hogy vezesse be ezt a vitát és tájékoztasson bennünket a munkálatok jelenlegi állásáról, arra gondoltam, hogy meg kellene egyeznünk abban, mi az, ami ránk tartozik most és ebben a fázisban, és tisztességgel elvégezhető egy jó félnapos együttlét alatt. Ismerem az önök írásban beadott észrevételeit; most az OKNT-tagokéra gondolok, de én számos ilyen hozzászólást, véleményt kaptam különböző szervezetektől, szakmai szervezetektől is, tehát van bizonyos áttekintésem arról, hogy körülbelül milyen szerkezetben szóltak hozzá a kollégák.

Lényegében arról van szó, hogy állást foglalnak bizonyos koncepcionális kérdésekben. Ez az egyik, amikor általában nyilatkoznak a törvényről, vagy a törvény szelleméről, amit ők a törvényből kihallani véltek. Ez egyszerre pozitív és negatív véleményeket is jelent, tehát a koncepcionális egyetértésekről és a koncepcionális problémákról is szó van. Azt gondolom, hogy az volna a legfontosabb, hogy erről tudjunk itt egymás közt eszmét cserélni.

Egy másik kategóriába tartoztak a hozzászólásoknak azok a részletesen indokolt megjegyzései, amelyek műfaji kifogásokat fogalmaztak meg, tehát amelyek arról szóltak, hogy mi való a törvénybe, és mi nem, mi volna inkább egy fejlesztési koncepcióba való, tehát ahol nem a dolog tartalmával vitatkoztak, hanem a műfaji elhelyezéssel. Ezután voltak a szövegszerű korrekciós megjegyzések.

Az én javaslatom az, hogy ha lehet, ma - anélkül hogy korlátozni akarnék bárkit bármiben ezzel a megjegyzéssel - a koncepcionális kérdésekkel foglalkozzunk. Vállaljuk fel, hogy a műfaji kifogásokra vonatkozó megjegyzéseinket és a szövegszerű javaslatainkat

- aki vállalni tudja, körülbelül ahhoz hasonlóan, ahogy Hoffmann Rózsa, Vass Miklós, Somody úr benyújtott anyagában van - tegyük meg írásban. Tegyük egy javaslatot a minisztériumnak, hogy kérjen fel egy szakértőkből álló bizottságot, amely a beérkezett tömérdek javaslatból egy súlyozott összefoglalót készít, tehát elemzi a beérkezett javaslatokat, és azok számára, akik végül is a törvény szövegének módosításán fognak dolgozni, segítségül felkínál egy ilyen analízist, ami gondolom, hogy meg fogja könnyíteni az erre felkért szövegezők dolgát. Ezt, mint javaslatot megfogalmazhatnánk a miniszter úr számára.

Ennyit szerettem volna előrebecsátani, hogy hogyan értsük azt, hogy ma foglalkozunk a közoktatási törvénnyel. Mielőtt Szüdi urat felkérem a szakmai megnyitóra, szeretném megkérdezni, hogy ez, mint a mai beszélgetés kerete, elfogadható-e. Kinek van hozzá kiegészítése, javaslata? Nagy József!

NAGY JÓZSEF: Ügyrendi javaslatom van. Láthatóan nagyon hosszú vita lesz - hál' istennek -, tehát ezért azt javaslom, hogy többször lehessen hozzászólni, de azok csak egyperces hozzászólások legyenek. Én például 10-15 témához is szeretnék hozzászólni, amikor azt valaki elővezeti, de a rövid észrevétel, hozzászólás ennél ne tartson tovább. A szokásos háromperces - vagy nem tudom, hogy mennyit fogsz meghatározni - működjön, de azért, hogy a megbeszélés-, támogatás- vagy ellentmondás-jellegű vita lerövidíthető legyen, és ne mindenki, nem tudom, mennyit beszéljen minden témáról, ezért javaslom egy korlátozáslehetőséget.

ELNÖK: Karlovitz úr!

KARLOVITZ JÁNOS: Ezt én nem tartom elfogadhatónak. Bocsánat, de a legsúlyosabb dolog, ami a kezünkbe került, ez a törvénytervezet. Tehát ez egy olyan horderejű dolog, hogy itt előre, különösen egy percben korlátozni nem lehet.

Rábíznám az elnök úrra, hogy ahogy ő jónak tartja, úgy adja meg a szót, és ha közben kifutunk az időből, akkor lehet szó az egypercesekről, de előre ne korlátozzunk.

ELNÖK: Az a válaszom Nagy József javaslatára, hogy biztos vagyok benne, hogy mindenki személyes jegyzeteiben körülbelül a 15-ös szám szerepel. Azért kérdeztem, hogy elfogadható-e az, hogy ma a koncepcionális kérdésekre koncentráljunk, mert különben elveszünk, és azt hiszem, hogy egy nagyon szivárványos vélemény alakulna ki, amelyek között nem is okvetlenül elvi ellentétek vannak, de rengeteg különböző megfogalmazás válna lehetővé.

Tehát ha elfogadható, én inkább azt a mértéktartást kérem - ezért is kértem ezt előre -, hogy a koncepcionális kérdésekkel foglalkozzunk, és az, hogy egy kifejezés most helyes-e, vagy ehelyett javaslunk egy másikat, és ebből melyik volna jó, hiszen három variáció is szerepel az anyagban, ezzel legyünk takarékosak, ne vitassuk, hanem írjuk le, és ezekből a leírt véleményekből egy gyönyörű kaleidoszkóp alakulhat ki. Ha ezt még szakemberek súlyozzák is, akkor ezzel megkönnyítjük a szövegezést.

Azt javaslom, ha elfogadja az államtitkár úr ezt a javaslatunkat, hogy készüljön egy szövegezést előkészítő dokumentum, és azt kapjuk meg valamennyien, tehát mindenki felfedezheti benne, hogy az ő véleménye szerepel-e ott, és milyen súlyozással szerepel. Most valóban inkább egy kicsit korlátozzuk ezeket az egyperceseket, fogjuk vissza, mert félek attól, hogy nagyon szétszóródunk.

Még egyszer felteszem a kérdést. Ezt a durván mondott keretet - koncepcionális kérdések az első menetben, írásos formában a vélemények arról, amely műfaji kérdés, ide tartozik, nem ide tartozik, és a szövegszerű módosító javaslat írásban - a mai napra vonatkozóan el tudja-e fogadni az OKNT. Ha igen, akkor kérem, hogy szavazzunk! (*Szavazás. – Látható többség.*) Akkor azt mondjuk, hogy a jelenlévők többsége, hiszen ez most a jelenlévők önkorlátozására vonatkozott.

Ezek után azt kérem Szüdi úrtól, hogy szíveskedjék ebben a keretben felvázolni azt, hogy mit várnak ma tőlünk.

SZÜDI JÁNOS: Azt mondom, hogy az nem tisztem, hogy mit várok. Úgy gondolom, hogy ez a testület maga dönti el.

Ha szabad ezzel kezdeni, akkor szeretnék megköszönni minden véleményt, és megköszönöm azt, ami eddig beérkezett. Nagyon sokszínű és sok vélemény jött, úgyhogy ha a Köznevelési Tanács fel tudja vállalni, hogy a saját véleményeit összhangban feldolgozza, az nekem nagyon nagy segítség lenne, hiszen számtalan egymásnak ellentmondó, egymást kioltó vélemény érkezett hozzánk.

A legnehezebb kérdés, amit felvetettél, hogy mi tartozik a törvénybe. Örülök, ha ennek az eldöntésére vállalkoztok, mert általában még csak olyan igény érkezett, hogy tegyünk bele. Ez tényleg egy borzasztó nehéz kérdés, amit általában az Igazságügyi Minisztériummal szoktunk mindig vitatni, hogy odatartozik-e vagy sem. Meg kell mondom, hogy én a magam részéről törvénytámasztó vagyok, tehát azt gondolom, hogy - magam ellen beszélve - a végrehajtó apparátus és a végrehajtó szerv igenis törvények között működjön, és ha lehetséges, akkor a törvényeket kell erősíteni. Ezt mint régi jogász mondom.

Adtunk önöknek olyan anyagokat, amit nem ismételnék meg, és nem fejtenék ki, de ezek a gondolkodást segítik. Tulajdonképpen azt hivatott alátámasztani a koncepcionális vitákban, hogy nem Európától elrugaszkodott gondolatok vannak a javaslatban. Itt arra gondolok, hogy hány évfolyamig, és hány évig tartson a képzés. Látszik, hogy Európa számos országában van tizenhárom évfolyamig tartó képzés. Ezt azért mondom, mert lehet egy vita tárgya, hogy lehet-e gimnáziumi, vagy ne legyen tizenharmadik évfolyam. Emlékeztetőül mondom, hogy eredetileg volt, tehát '93-ban benne volt, és akkor pénzügyi okokból kivették velünk. Nagyon szeretném, ha ez vissza tudna kerülni. Jó híreim vannak a PM-től, mert előzetes tárgyalások nyilván folynak, hogy egy fokozatos, nem egyidejű, lépcsőzetes bevezetésnél látnak erre lehetőséget. Ehhez kapcsolódóan annyit súgok meg nagyon halkán, hogy 31 milliárdnál tartunk a számolásban, körülbelül ennyibe fog kerülni. Ehhez még nem számoltam hozzá a tegnapi kisebbségi igényeket, tehát a kisebbségi önkormányzatok szeretnének átvenni intézményeket, és hogy ennek az állami finanszírozása mennyibe kerül.

Az önök előtt lévő javaslat körülbelül 30-31 milliárd, nem nagyon pontos dolog, de ez került itt meghatározásra.

Az alapfokú oktatás hosszánál is - csak hogy lássák a döntésnél, a véleményalkotásnál - nem egy Európától elrugaszkodott gondolat, hogy ne négy évfolyamig, hanem ennél hosszabb időszakig tartson az alapszintek, készségek mérése, amellelt, hogy nyilván az óvodában kezdődik, és az iskolából történő kilépéskor sem ér véget. Azt már többen mondták nekem, hogy ez nem korlátozódik erre az időszakra; én sem így gondoltam, illetve nem szerettem volna így gondolni. Nyilvánvalóan azért van az óvodai nevelés, mert ott kezdődik a gyerekek felkészítése és egyáltalán a készségek fejlesztése.

Az évismértéknél - az egyik legnagyobb vitakérdés - sem szokatlan ez a megoldás. Ebben az anyagban, amelyet kiosztottam, benne van, hogy tizenegy EU-országban is ezt a megoldást alkalmazzák, amelynek a lényege, hogy a diszkret-határoknál (?) léptetik vissza a tanulókat. Mivel ez is jelentős vitapont volt, szeretném csak információként elmondani, hogy ez a megoldás valójában '98-ban bekerült a törvénybe: az egyéni fejlesztési ütemnek pontosan ez volt a célja, hogy a gyerekeket ne kelljen visszaléptetni, ha nem muszáj, hanem tegyék lehetővé az egyéni ütem szerinti haladást, ami pontosan a negyedik évfolyam végén fejeződött be, és ezt vinné tovább a javaslat, nem kikerülve azokat a gondokat, hogy legyen előkészítő év, és marad emellett az is, hogy a szülő kérésére az évfolyamot meg lehet ismételni. Ezek most is benne vannak a javaslatban, és nem is kívánjuk belőle kivenni.

Jelentős vita volt, illetve a sajtóban elhangzott a testnevelés ügye, erre kitérnék. A közoktatási törvény jelenlegi javaslata nem a gyerekek mozgását szeretné csökkenteni, csak hozzáigazítani az életkorához meg a lehetőségekhez. '98-ban nem a minisztériumból indulva,

hanem a Sportminisztérium által kezdeményezve és ott a sporttörvénnyel becsempészve került be a törvénybe, hogy heti két és fél óra kötelező testnevelést kell még berakni az 1-4. évfolyamra. Soha nem tudtuk végrehajtani, egyszerűen nem volt hozzá időkeret; másrésről nem volt tisztázva, hogy ki az, aki ezeket a testnevelésórákat megtarthatja, mert az általános szabály mindig az volt, hogy az 1-4. évben a tanítók végezhetnek nevelő és oktató munkát, és mindig is kivételes volt az emelt szintű oktatásnál a tanárok foglalkoztatása. A javaslat meghagyja ezt a mozgásigényt, sőt nem vették észre, hogy a napközibe is beteszi. A gyerekek 51 százaléka jár napközibe, ilyen módon tehát jelentős részük ott egy további mozgáslehetőséget kap.

Mivel nem foglalkozik az anyag? - mert ezt is megkérdezték. Az önkormányzati feladatellátási rendszerrel, tehát a kistérségek és régiók kérdésével. Ezt direkt kérte a Belügyminisztérium, hogy ez most ne legyen a szabályozás tárgya, mert ők készítik elő az önkormányzati törvény módosítását, és valószínűleg ott történik meg egy átfogó módosítás minden ágazatra, amely ezeket a kérdéseket elrendezi. Azért is borzasztó nehéz erre bármit mondani, mert nem tudjuk, mi lesz a kistérségek mögött, nem tudjuk, lesz-e kötelezőtársulás-elrendelési lehetőség vagy sem, ami nem mindegy az oktatás szempontjából. Én tehát ezért nagyon kérem, ne úgy gondolják, hogy mi nem gondolkozunk racionálisabb önkormányzati feladatellátásban, de ezt most a Belügyminisztérium nem tartotta aktuálisnak.

Nagyon sok gondolat és észrevétel érkezett a különböző EU-s irányelvekhez, így például a hátrányos megkülönböztetés tilalmához, illetőleg a diszkriminációs kérdésekhez. Ez ügyben az Igazságügyi Minisztériummal vagyunk napi kapcsolatban, ez fölvetődött jogos igényként, és kaptunk hozzá jó javaslatokat, általában mindenki egyetértett vele. Egy nagyon nehéz irányelv született, nem tudom, ki ismeri: mintha nem is magyarul íródott volna, borzasztó körmondatokkal, szinte nem is lehet alkalmazni. Az Igazságügyi Minisztériummal egyeztetünk, hogy egyáltalán marad-e a törvényben, vagy egységes törvényt akarnak készíteni. Tegnap az IM-mel beszélve még ők sem tudtak erre normaszöveget találni, és ilyen értelemben örültek a mi szövegünknek, mert ez segítséget nyújtott az ő elgondolásaikhoz. Az, hogy végül is itt milyen szabályozás marad vagy marad-e a mi törvényünkben, jelentős mértékben függ attól, hogy milyen lesz ez a kiadásra kerülő egységes törvény.

Ennyit vetnék föl. A munka nyilvánvalóan folyik, dolgozzuk föl a beérkezett észrevételeket. A tanügyigazgatáson van egyébként egy összesítő anyag a beérkezett észrevételekről; sok mindenkivel beszéltem, aki már nyújtott be észrevételeket is. Úgyhogy én azt hiszem és azt remélem, hogy sikerül összehozni a törvényt, úgy, hogy ezt be tudjuk nyújtani viszonylag rövid időn belül, mert ha szeptember 1-jei hatálybalépést célzunk meg, akkor ennek a Közlönyben kell lennie az első félévi parlamenti ciklus végére.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Megnyitom a hozzászólásokat a következő sorrendben: Nagy József, Horn György, Kelemen Elemér, Hoffmann Rózsa, Karlovitz János - egyelőre.

NAGY JÓZSEF: Kedves Kollégák! Egymondatos pozitív véleményemet szeretném először is megfogalmazni: igen jelentős előrelépés várható ettől a törvénymódosítástól. Tehát általánosságban egyetértek és támogatom.

Szeretnék első lépésben erre a túlszabályozó funkcióra utalni. Az a véleményem, hogy ez a törvény mindvégig túlszabályozó. Olyan részletekbe megy bele olyan konkrétsági szinten, ami a rendeletek feladatkörébe tartozna. Egy példát mondok csak: mondjuk, a Waldorf-iskola. Nagyon sok ilyen speciális vagy alternatív iskola van a világon, itthon, Magyarországon is; ebben az esetben és minden más esetben azt kell megmondani, hogy mi legyen az alternatív iskolákkal, azt kell törvényben szabályozni, és a konkrét, egyes alternatív iskolákról rendeletet kell kiadni, amikor azok olyan szintre fejlődtek és jutottak, hogy van belőlük már az országban, és emiatt szabályozni kell. Ez nem a törvény dolga.

Hasonlóképpen nem arról van szó, hogy mik azok, amiket törvényi szinten kell rendezni, hanem hogy milyen általánossági szinten kell rendezni. Ha például kimondjuk - erről majd mindjárt szólok még -, hogy többszintű érettségi kell, akkor már megkötöttük magunkat valamihez, de ha az érettségiről beszélünk és annak a funkcióit mondjuk meg, megmondjuk, hogy a felvételi tegye lehetővé, hogy legyen tartalomszabályozó szerepe, hogy végzettséget igazoló funkciója; tehát meg kell mondani, hogy mire való, és annak alapján rendeletet, illetve szabályzatot és így tovább, lehet alkotni. Nem mondok több példát, tele van a törvény olyannal, amit egy absztrakciós szinttel magasabban kellene, lehetne megfogalmazni, és ennek következtében egyébként a túlszabályozás öngerjesztő folyamat. Mert akkor abba is beleszólnak, meg még azt is, meg még azt is - és akkor is minden négy évben nemcsak javítanánk a törvényt, hanem új törvényt írunk, mint szinte most is és minden négy évben, ha nem lenne kormányváltás. Így most minden alkalommal új és új, szinte új törvényt írunk, mint most is.

Ezen érdemes lenne egy kicsit gondolkodni, hogy hogyan lehetne általánosabban fogalmazni, és mi az, amit az alacsonyabb szintű rendszerbe kell áttenni, és azt azután minden négy évben, vagy évenként, vagy nem tudom, hogyan lehetne módosítani. Elnézést, hogy sokat szóltam erről a kérdéstről.

A következő ügy az a bizonyos bukás nélküli rendszer. Engem nagyon idegesít az a vita, ami kialakult, miszerint ez szakmailag nem helyes. Évtizedek óta folyik világszerte a kutatás, a kísérlet, a vizsgálat, hogy hogyan lehetne ezt a problémát megoldani. Az derült ki az eddigi vitákból, hogy ezekről az ügyekről a vitatkozóknak halvány fogalmuk sincs, tehát nem világos. Köszönjük ezeket az adatokat, mert ezek segítettek valamit, de még ezen a szinten sem ismertek a történések.

Ezért kerestem ki, hogy valamikor fiatal koromban, '73-ban - ha az fiatalnak nevezhető - született egy írás, „Iskolarendszer bukás nélkül”, és egy könyvben egy nagy-nagy kísérletet ismertettek, amiből az derül ki, hogy az ismétlésnek az égvilágon semmi értelme nincs. Ez egy hatalmas amerikai kísérlet volt. (*Báthory Zoltán: Az évfolyamismétlésnek.*) Igen, az évfolyamismétlésnek, a bukásnak. Ugyanakkor az is kiderül - ezt úgy nevezik, hogy automatikus promóció -, hogy az automatikus promóció önmagában nem oldja meg a problémát, de legalább azt teszi lehetővé, hogy ne öregedjen el a gyerek az iskolában, és végül kinő. Az más dolog, hogy büntetés. Az óriási kudarc és az egész személyiségfejlődést rombolja. Hátránya van. Ez két anyag, és ezt ki is osztottam. (*Felmutatja.*) Azt szeretném, hogy ezt ismerjétek meg. Azt se tartom lehetetlennek, hogy aki azt mondja, hogy az szakmailag hülyeség, azoknak legalább ezt, és azokat az adatokat, amelyeket írtatok, küldjük el. Olvassák el ezeket, és utána vitatkozzunk!

Még ehhez tartozóan azzal kapcsolatban szeretnék szólni...

ELNÖK: Kicsit rövidíts!

NAGY JÓZSEF: Na, hát erről van szó! (*Derültség.*)

ELNÖK: Könyörgök szépen, udvariasan!

NAGY JÓZSEF: ..., hogy mit kell tenni, hogy ne csak formálisan változzon. Egyetérték azzal, és nagyon örülök, hogy előkészítő évfolyam lehet, de az kis létszámú legyen. Tehát ez pénzügyi kérdés. A nulladik évfolyam maximum 12 fővel legyen, és az szűk kör, tehát nem sok. Ez főleg a nagyon hátrányos gyerekek esetében lenne, és a cigányok egy része szintén idetartozik. Ez előkészítő.

Negyedik után ne bukás legyen, hogy újravégezze, hanem ott is egy felzárkóztató, kis létszámú csoport legyen, maximum 12 fővel, ezenkívül a folyamatos képesség-készségfejlesztés, aminek az eszközeit kiosztottam. Tehát a mai tudásom szerint szerintem három dolgot kell csinálni, hogy ne csak formálisan hozzuk létre az automatikus promóciót.

Köszönöm, ennyit mondtam volna ehhez a témához. Sajnos nekem még van egy csomó mondanivalóm, mert ez csak egyetlenegy téma volt. Most hagyjam abba, és még egyszer kapok majd szót? *(Közbeszólás: Igen.)*

ELNÖK: Ha a koncepcionális témakörhöz szólsz még, lehetne-e azt kérni, hogy ezt még egy picit összefogottabban mondd, tehát magyarul mondva, ne akarj bennünket kifejezetten meggyőzni, csak vedd föl, hogy miben látsz problémát. Én nagyon élvezem, és nyilván a tudásomat tágítani fogják ezek a publikációk, de akkor most nem tudunk elég racionálisan vitatkozni.

NAGY JÓZSEF: Akkor lerövidítem. Az érettségivel kapcsolatban mindenki kapott egy kétoldalas, nagyon részletes anyagot. Az ott kifejtettek alapján az a javaslatom, hogy érettségi legyen, a törvényben csak az érettségi szó szerepeljen - le is írtam, hogy mit módosítsunk -, de emelt szintű érettségi ne legyen. Ez nagyon fájdalmas nekem. A múltkor is mondtam, hogy most, amikor nagyon alaposan újra végiggondoltam a saját véleményemet, meggyőződésemet, a hosszú ideig született meggyőződésemet kellett megváltoztatni. Nagyon szeretném, ha most már tényleg történe ebben valamiféle állásfoglalás. Szívesen jövök a jövő csütörtöki vitára.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Horn György!

HORN GYÖRGY: Úgy gondolom, hogy borzasztó nehéz egy ekkora szövegnél érdek nélkül felsorolni. Tényleg borzasztó nehéz műfaj ez, de kísérletet teszek rá.

Az első állításom az, hogy ez a törvény az én álláspontom szerint az 1993-as törvény óta egynemely kivételtől eltekintve a folyamatosság megjelenítése. Tulajdonképpen a '99-es törvény kerettantervi részét kivéve nemcsak Szüdi úr személyében látok folyamatosságot, hanem van egy rendszerszerű pontosító mechanizmus, ahol valóban kérdés az, hogy az aktuális problémák újból és újból való előkerülése milyen szintű szabályozást igényel, tehát mi az, ami törvényi szintűt, és mi az, ami ennél alacsonyabb szintű szabályozást.

Abban az értelemben támogatom ezt a törvényt, hogy én úgy látom, hogy ez egy folyamatos mechanizmus, az önkormányzatiság, az iskolázás szabadsága, és így tovább. Ezt teljesen egységes rendszernek tekintem, kivéve a '99-es törvény kerettantervi részét. Azt egy kicsit zárványnak tekintem ebben a folyamatban, sőt, mondhatnám azt is, hogy bizonyos értelemben '85 óta.

A másik az, hogy azt látom, hogy azok az alapelvek, amik mentén a törvény megfogalmazódott, azokban megint csak azt kell mondanom, hogy egy-két kérdést kivéve évek óta egyetértés van, részben műfaji, részben szakmai megközelítési differenciák vannak. Tehát nem emlékszem rá, hogy lett volna olyan nem politikai, hanem szakmai vita, amely ne támogatta volna az esélyteremtést, a diákjogok kiterjesztését, illetve a közoktatásban résztvevők jogi erőviszonyának megfelelő egyensúlyának megteremtését, tehát hogy a hátrányban lévők számára lehetőséget biztosítani.

Támogatom azt is, hogy az esélyteremtés felé - hiszen a PISA-jelentés is azt igazolja, hogy nagyon gyenge a közoktatás - elmozdul a törvény, hogy például más fogyatékoság helyére a sajátos szükségletet teszi, és az erre vonatkozó szabályokat próbálja megfogalmazni. Azt is támogathatónak, sőt fontosnak és kiemeltnek tartom, hogy a tartalmi szabályozás rendszerében a '99-es törvényhez képest - egy újfajta, nem új, de régóta tudjuk, hogy ez működőképes - összehozza a NAT, a kerettanterv és a helyben lévő program háromszintű szabályozását. Azt mondja, hogy van egy 18 éves korig tartó alaptanterv, van egy jogilag érvényes pedagógiai program részeként működő helyi tanterv, és a kettő közül - nevezzük kerettanterveknek - tulajdonképpen egy akkreditált programválaszték, amelynek adaptációja lehet a helyi program. Tehát a szabályozás módját is támogatom.

Támogatom a kimenetben megjelenő, az érettségire vonatkozó részt. Az megvitatható, amit professzor úr mond, hogy ebben most szerepeljen-e a kétszintűség, vagy sem. Nekem nincs vele bajom, de nyilván ez egy külön vita.

Összesítve az egészet, azt gondolom, hogy ez egy szakmai anyag, amely vitára készült. Konceptcionálisan ebben az értelemben ezekkel, a törvény irányával, tartalmával egyetértek. Szeretném is mondani, hogy ha ilyen szavazás van, akkor - ha itt a mai vitán alapvetően meg nem győznek a kollégák - én igennel fogok szavazni. Ugyanakkor tényleg úgy gondolom, hogy szükséges ezeknek a beérkezett szakmai anyagoknak az alapján nagyon sok ponton végiggondolni, megvitatni a részleteket. Azt gondolom, hogy itt van egy komoly probléma, amelyet a gyenge kommunikációnak, illetve a minisztériumi bevezető hibájának tartok, miszerint létezik stratégiai program, és le vannak írva dolgok. Ezt nem kellene-e valahogy számon kérni, illetve azt az ígéretet, hogy kormányokon átmenő, hosszú távú stratégia megfogalmazása történjék ebben.

Én úgy látom, ez az, amit meg kellene valami módon jeleníteni, hogy melyek azok a pontok - soroltam néhányat az előbb -, amiben egyetértés van, illetve lehet.

A másik ilyen dilemma az iskolaszervezetnek az a problémája, amivel kapcsolatban gyakorlatilag arra emlékszem, hogy '90 őszén Hoffmann Rózsa az akkori ügynevezett Gazsó-bizottságban előterjesztett egy lehetséges iskolaszervezeti modellt. Az én életemben legalábbis azóta tart ez a vita - ennek ez a változat az egyik lehetséges megoldása, tehát egy ilyen két évre tagolt, tizenkét éves általános képzés. Nem mondom, hogy én ezzel szakmailag egyetértek, hanem azt mondom, hogy el tudom fogadni, mint egy olyan sajátos jogi szabályozást, amely lehetőséget biztosít a különböző csoportok számára, hogy ebben a térben mozogjon. Merthogy ez a törvény nem fogja tudni megoldani az iskolaszervezet ügyeit, mert ha belemegyünk ebbe a vitába, itt bizony nagyon súlyos megosztottság van a szakmán belül, a politikán belül, az érdekképviseltek között. Azt gondolom tehát, hogy ebben az értelemben ez egy tisztességes kompromisszum, ami ebben a szövegben van. Hangsúlyozom, hogy én ugyan a magam részéről azzal, amit üzen, nem értek egyet, de el tudom fogadni, hogy egy ilyen fajta átmeneti megoldás lesz. Kétségtelen, hogy ez a tartalmi szabályozás ügyeiben a következő időben okozni fog még problémákat, de lehetséges változatnak tartom, és én ajánlom ezt mindenkinek, mert tulajdonképpen egy ajánlat mindenkinek ez a szabályozás. (*Nagy József: A kétévenkénti?*) Igen. Ezt tehát a magam részéről el tudom fogadni, merthogy jobb megoldást nem látok arra, hogy hogyan szülessen különböző szakmai csoportok között tisztességes alku ebben a kérdésben. Én tehát ezt korrekt ajánlatnak tartom.

Föl akartam vetni, államtitkár úr jelezte, hogy lehet, hogy ez lesz: az önkormányzat törvényben ezek szerint fontos ügy ez a kistérségi kérdés, vagyis a kisiskolák, az együttműködők, kinek a fenntartásában működik, fenntartói ügyek. Akkor maradjunk abban, hogy én ettől most visszalépek, és azt mondom, hogy ameddig ezt nem látjuk, erről az ügyről nem nagyon lehet beszélni. Nyilván az átmeneti helyzet után tudunk erről beszélni, hogy mi a helyzet a kisiskolákkal, mi az önkormányzati ellátási felelősség, mi hova tartozik - én ezt nem tudom.

Még egy dolog: hozzám nagyon sok javaslat érkezett, kaptam az elnök úrtól és az irodától is egy csomó javaslatot. Ha lenne a konkrét pontokra vonatkozóan egy szövegszerű javaslat, amihez hozzáférhetnék, az nekem speciel jó lenne a továbbiakban.

Első körben ezek az észrevételeim; aztán a részletekben nyilván én is szeretnék újra szólni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kelemen Elemér következik.

KELEMEN ELEMÉR: Tisztelt Tanács! Elnök Úr! Kétarcúnak érzem a tervezetet. Egyrészt amivel maradéktalanul egyet is tudok érteni, világos és számomra legalábbis rokonszenves társadalom- és oktatáspolitikai szándékok jelennek meg benne, és ilyen

értelemben azt gondolom, hogy valóban kontinuos, akár '85-ig visszavezethetően az oktatásügy demokratizálásának és liberalizálásának szándéka húzódik végig rajta.

Címszavakat mondok, az egyetértés csomópontjai: a gyerekközpontúság; az iskolai és a társadalmi érvényesülés esélyének és feltételeinek javítása; a hátrányos helyzet, a diszkrimináció, a szegregáció, a szelekció elleni fellépés szándéka, ami a PISA-vizsgálattal is alátámasztható; a befogadó-integráló szemlélet erősítése - nyilván nem sajátos nevelési igényről, hanem szükségletéről kell szólni a szövegben -; a diákok és a pedagógusok jogainak és kötelességeinek árnyaltabb és differenciáltabb megjelenítése, akár a közfeladatot ellátó iskolai személyzet problémája - egyetérték Hoffmann Rózsa írásos javaslatával, hogy ezt ki kellene tágítani a szülők felelősségének megjelenítésével is. Tehát egy hatékonyabb, elmélyültebb iskolai működés, tevékenység körvonalazódik benne.

Nem kevésbé jó szándékúnak tartom, de sok tekintetben elnagyolt, végig nem gondolt és végig nem vitatott szakmai, oktatásfejlesztési és pedagógiai-didaktikai célok problémahalmazában látom az ellentmondást, a másik arcot. Nehezen tudom szétválasztani, hogy ezek a megjegyzések koncepcionális vagy műfaji jellegűek-e; mondom majd, és próbáljuk széjjelszerelni.

Nem a reformszemlélettel van bajom, amit sokan fölhánytorgatnak a törvénnyel kapcsolatban, hanem ennek a szemléletnek az esetlegességeivel. Nagy tanár úr említette a Waldorf-ügynek a túlexponálását; lehetne más példát is említeni. Úgy gondolom, hogy ezeknek a szakmai, tehát oktatásfejlesztési és pedagógiai-didaktikai céloknak a szabályozása nem feltétlenül a jog eszközeivel kell hogy megtörténjen. Az előbbiek nyilván inkább, a pedagógiai-didaktikai célok illetévaló exponálása tényleg egy túlszabályozottságnak a fenyegetettségét jelenti. A tantervfejlesztés, a pedagógiai kultúra képzéssel, továbbképzéssel, a szakmai szolgáltatások rendszerével összefüggő fejlesztése nem biztos, hogy jogi előírásokkal befolyásolható. Ilyen értelemben tehát egyfajta, az elmúlt évtizedek hazai oktatástörténetében nem páratlan voluntarizmus mellett helyenként aktuálpolitikai ihletésű tanügyi rögtönzéseknek a belefogalmazását érzem, és ezek a ráolvasásszerű megközelítések nem biztos, hogy előbbre viszik az ügyet.

Eszembe jutott, hogy kezdő tanárként, valamikor a múlt évszázad ötvenes éveinek végén és hatvanas éveinek elején találkoztam először a bukás elleni küzdelem jelszavával vagy a tananyagcsökkentés látványos oktatáspolitikai és politikai ihletésű akcióval - ezek leperegtek a magyar közoktatási rendszerről.

Egyfajta kényszeres hadakozást érzek a túlterhelés megfoghatatlannak tűnő fantomjával, Trencsényi Laci esszé gondolataival egyetértve.

Problematikusnak látom a NAT, a kerettantervek és a helyi tanterv esetén konfúzióját, melynek alapján nehéz eldönteni, hogy a kerettanterv, az új kerettantervek mintát jelentenek vagy valami helyitanterv-pótló funkciót töltenének be. Érthető a szándék, de az iskolai önállóság visszavonására tett ajánlatként is értelmezhető ez az önellentmondás.

Az iskolaszervezet belső szakaszolásával valóban én is a kompromisszumkeresés lehetőségét vélem felfedezni, bár itt-ott kilóg az elásott csatabárd nyele, és a kétéves szakaszolás egyes lépcsőfokainak bizonytalan és pontatlanul megfogalmazott funkciója és tartalma kétségtelenül zavart keltő. Én a 5-6. osztállyal kapcsolatban látom terminológiában is a szak- és nem szakrendszerű oktatás, a tanító- és tanárszerep merev és rugalmatlan szembeállításának és a tanítói kompetencia kétségtelen értékeinek, de meglévő korlátainak a figyelmen kívül hagyásából eredő túlhangsúlyozását. Mert igaz, hogy a gyerekközpontúság, az integrált szemlélet, a praxisra orientáltság ma is értéke a kisgyermeknevelő-képzésnek, de a magyartanárok észrevételeit olvastam: jogos a fölháborodásuk, kikérik maguknak, hogy a képességfejlesztés csak a tanítói szakma sajátossága lehet. Tehát a képzési konzekvenciákat is érintő, rugalmasabb megoldás gondolatkörében lenne érdemes tájékozódni.

Végül egy sor olyan dolog, ami a pedagógiai kultúra körébe tartozik: a képességfejlesztés, értékelés, osztályozás befolyásolása, ami jogi eszközökkel - mint a történeti példaim is sejtetni próbálták - aligha befolyásolható. És ezeken a pontokon érzem én a

tervezetnek - elnézést a hasonlatért - a porcelánboltban tévelygő elefánthoz hasonlatos szerepét.

Amit én alapvető gondnak látok - utaltak erre többen -, hogy a törvénymódosítás mögül hiányzik az átgondolt és részleteiben is kidolgozott közoktatás-fejlesztési stratégia. Van kormánystratégia, van egy 96. számú, sok tekintetben elfogadható, de az eltelt évek és az előző kormányzati ciklus eltérő szemléletű és hangsúlyú és társadalmi-szakmai támogatottságot élvező oktatáspolitikája nyomán - gondolok akár az iskolaszervezet, akár a kerettanterv itt is visszatérő, bumerángxént visszatérő elemére - egy higgadt, nyugodt konszenzus keresése, ahogy az OKNT téziseiben annak idején megfogalmaztuk: egy kormányzati ciklusokon átívelő oktatásfejlesztésnek a körvonalai hiányoznak, és az ebből eredő ellentmondások a száz sebből vérző vezetői összefoglalásnak a diffúz szövegében érhető leginkább tetten.

Hiányoznak fontos elemek is. Mondta János, hogy az önkormányzati törvénnyel kapcsolatos összefésülés a Belügyminisztérium kezdeményezésére napirenden van. Az általam említettek túl azért megemlítem, hogy a fenntartói irányításnak, a helyi irányításnak a nagyon erős pénzügyi, költségvetési, vagy szakmai jogosítványait is össze kellene fésülni a közoktatási törvény szándékaival, mert ez mindennapi konfliktusok forrása az iskolai gyakorlatban.

Ha már a jogharmonizáció lehetőségét említjük, fontos a felsőoktatási törvény és a közoktatási törvény legalább két ponton történő összeillesztése. Egyrészt célozhatnék az itt vázolt iskolakoncepció pedagógusképzési vonatkozásainak tartalmi és szerkezeti átalakítására, akár az egységes tanárképzés köztünk megkezdett vitájára, akár a szakrendszerű oktatás másfajta tantárgyi struktúrájára, vagy a nem hagyományos pedagógusszerepek személyi feltételeire vonatkozó előírásokra a felsőoktatási törvényben, a közoktatás és a felsőoktatás illeszkedésének a felvételi közügyi háborúban majd kirobbanó visszajelzésére is.

A feladatok közül vannak erre utalások, de valóban a törvényi szinten való megjelenítésüket érzem hiánynak. A PISA-vizsgálat oktatáspolitikai konzekvenciáit megfogalmazó dolgozatom végén arra is próbálok utalni, hogy a közoktatás és a pedagógusképzés fejlesztését szolgáló kutató-fejlesztő intézményhálózat kiépítésének a felelősségét szeretném megfogalmazni, másrészt az országos mérési-értékelési rendszer részleteiben is törvényi szinten szabályozódó működési rendjének kialakítását.

Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Én is köszönöm. Hoffmann Rózsáé a szó!

HOFFMANN RÓZSA: Tisztelt Tanács! Megpróbálok fegyelmezett OKNT-tagként az elnök úr kérésének megfelelni, és csak a koncepcionális kérdésekről, és arról is nagyon röviden szólni. Öt megjegyzésem lenne.

Az első az, hogy 11 pontba foglalva elküldtem az észrevételeimet. Ezeket nem akarom megismételni, de azért néhányra utalni fogok. Természetesen ezekkel kapcsolatban nem változott a véleményem. Nagy tisztelettel kérem a törvényalkotókat, hogy amit megfontolhatónak és figyelembe vehetőnek tartanak, azt próbálják meg. A szövegszerű javaslatok között többnyire koncepcionális megfontolások húzódnak, tehát mind idetartozik, csak nincs rá alkalom, hogy ezt megismételjem.

A második, hogy egyetértek Nagy József tanár úr bevezető mondataival, amiben a törvény műfaját, és a túlszabályozást ecsetelte. Én hasonlóképpen gondolkodom, és ezt szükségesnek tartottam megjegyezni.

A harmadik, hogy én a pedagógiai folyamatot, a tanítás-tanulás folyamatát úgy értelmezem, és úgy is tanítom - idézni szoktam Báthory Zoltán tanár úr tanítás értelmezését -, hogy ez olyan folyamat, amelyben az egyes didaktikai feladatok egymástól elválaszthatatlan rendszerbe szerveződnek, és eme didaktikai feladatok sorában az ellenőrzés és az értékelés szerepel. E nélkül a tanítás-tanulás folyamatának a rendszerszemlélete bomlik meg.

Az első és legsúlyosabb koncepcionális ellenvetésem a törvénnyel szemben az, hogy úgy látom, hogy ezt a rendszerszemléletet megbontja azáltal, hogy az ellenőrzést és az értékelést mintegy idézőjelbe teszi, büntetőjelleget gondolván ezt, és ahol lehet, mellőzi több ponton is, így például a helyi tantervekben meghatározhatnak bizonyos tárgyakat, amelyeket nem értékelnek. Ugyanebbe a körbe sorolom az első négy osztályra vonatkozó több észrevételt, amely az osztályzás és értékelés csökkentésére utal, illetve tételesen kimondja, hogy nem lehet évet ismételni.

Én nem az évisméltésnek vagyok híve, de annak híve vagyok, hogy azok a gyerekek, akik az alapozó ismereteket nem tudták megszerezni, és nem fejlődnek az alapkészségeik olyan ütemben, ahogy az a továbbhaladásukhoz szükséges, ezek a gyerekek kapjanak lehetőséget arra, hogy a készségeik fejlődjenek. Tehát ha jól emlékszem, Nagy József professzor úr említette az ismétlő osztályokat, ebben látnám én is a megoldást, nem pedig az évisméltésben, de nem is az évisméltés kizárásában. Tehát ez a megfogalmazás, ami most szerepel a közlőnyben, a megítélésem szerint rossz, mert megint csak egy olyan üzenete van, hogy követelmények teljesítése nélkül is lehet boldogulni a világban. A követelményeket teljesíteni kell. A pedagógiában nem azért kell teljesíteni, mert megbüntettünk és leszúrunk téged öcsi, hanem azért, mert nem tudsz utána továbbhaladni.

Tehát egy olyan megoldást tudnék támogatni, amely nem az évisméltést, hanem a kiegészítő év, felzárkóztató év beiktatásának lehetőségét csillantáná fel. Ilyen eddig nem volt, de mindenképpen továbbra is hangsúlyozná az ellenőrzés és értékelés szerepét, mert én magam nem tudok hinni olyan pedagógia sikerességében, amely humánusan, gyerekközpontúan, de nem ellenőrzi a gyermek teljesítményét, és nem értékeli. Az értékelést nem egy büntetőakciónak fogom fel, hanem annak, amelynek a legfontosabb pszichológiai funkciója a visszajelzés, amely a személyiség egészséges fejlődéséhez szükséges. Nem akarok erről bővebben beszélni, remélem, hogy sikerült érthetően előadom. Ez több törvénycikkelyt érint, és egyre-kettőre az írásomban is reagáltam. A bukással kapcsolatos álláspontomat nem fejtettem ki, az azóta beindult sajtópolémia irányították rá a figyelmemet.

A negyedik észrevételem szintén egy kicsit az ellenőrzés körébe tartozik, de itt a közoktatási rendszer, a közoktatási intézmények ellenőrzéséről szól. A legnagyobb sajnálatomra és bánatomra nem találtam semmi jelét a törvényszövegben annak, hogy végre valami megindulna a közoktatási intézmények működésének szakmai ellenőrzése irányába, holott ez régóta hiányolt dolog, sőt, még ami eddig volt, azt is elmaszatozza a törvény. Ez az elmaszatozás a pedagógiai intézetek körében érhető tetten. A jelenleg hatályos törvény legalább egyértelművé teszi azt, hogy szakmai ellenőrzést csak az országos szakértői névjegyzéken szereplő szakértők végezhetnek, és a szakmai ellenőrzést nem sorolja a pedagógiai intézetek kompetenciájába. Ez a mostani törvényszöveg erősíti a mérési-értékelési szerepüket, holott - kifejtettem az írásomban is - értékelni nem lehet ellenőrzés nélkül, és a mérés önmagában is ellenőrzés. Tehát egy olyan zavaros helyzetet visz tovább, ami nem jó, és a pedagógiai intézetek helyét megint csak nem jó irányban jelöli ki.

Egyszer s mindenkorra el kellene már választani a szakmai ellenőrzés funkcióját a segítő funkciótól, a tanácsadó funkciótól. Ez utóbbi volna a pedagógiai intézetek praktikus feladata, a szakmai ellenőrzés pedig az OKÉV égisze alatt szerveződő szakértői hálózat feladata, de ehhez kellene egy ellenőrzési rendszer, egy ellenőrzési koncepció, egy ellenőrzési modell. Erre sajnos semmilyen jelet nem találtam a törvényben. Nagyon komoly problémának érzem, mert minden vezetési kézikönyv, vagy szervezetfejlesztési kézikönyv azzal indul, és azzal záródik, hogy az irányításban ugyancsak, akár a pedagógiában az ellenőrzés és az értékelés megkerülhetetlen, olyan funkció, amely rendszerszervező funkció, és ami nélkül az irányítók felelőssége nem érvényesülhet. Ez a mi oktatási rendszerünkben régóta meglévő hiány, és most ez a törvényszöveg nemhogy javítja, hanem meglátásom szerint ez a bizonyos elmaszatozás inkább rontja.

Az ötödik megjegyzésem az iskolaszervezettel foglalkozik. Ezt részben kifejtettem az írott anyagomban is. Azt, hogy kétévenkénti ciklusokra osztjuk az oktatást, nagyon jónak

tartom, de ahogy írtam is, ezeknek a ciklusoknak a funkcióját és az elnevezését pszichológiai és pedagógiai szakemberek bevonásával egyértelműen meg kell határozni - ne a jogászok találják ki, bocsáss meg kedves János emiatt -, mert ezeknek pszichológiai funkciója van, és utána következetesen végig kell vinni. Ez az egyik.

A másik az 5-6. évről ez a merev megfogalmazása, az a szakmailag pontatlan kifejezés, hogy "nem szakrendszerű" oktatás - mit fognak ott csinálni? Ezt az egészet nagyon rossznak találom. Abból kellene kiindulni, hogy lássuk világosan, mi fog történni az 5-6. éven, és azt elfogadom, hogy ehhez hozzá lehet rendelni azt, hogy az 5-6. évben, ahol a körülmények olyanok és a személyi feltételek olyanok, tanítsanak tanítók is vagy taníthatnak tanítók, tanítónők is, de semmiképpen nem korlátoznám erre az 50 százalékra a szaktanároknak a jelenlétét, mert akkor ez köztudottan leredukálódik a testnevelés-, ének-, rajz- és idegennyelv-tanárokra, és beláthatatlan munkaerő-piaci, képzési, felsőoktatási struktúrát érintő következményei vannak azért, hogy az általános iskolai tanároknak mintegy 25 százalékát fölöslegessé teszi. Tehát ezt alaposan újragondolni javaslom, mert számomra ez így aggasztó és ijesztő.

S az, hogy a nagyvilágban az alapozó szakasz hány évig tart, ez önmagában semmi mást nem mond, mint azt, hogy így is lehet meg úgy is lehet. Én a tartalmat és a pedagógiai eljárást érzem fontosabbnak, mint ezt a fajta szerkezeti megközelítést, amit a jelenlegi törvénytörvény hangsúlyoz. *(Nagy József: Itt is túl merev és konkrét.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Karlovitz János!

KARLOVITZ JÁNOS: Ismételtlen leszögezném, hogy nagyon nagy horderejű törvényről van szó, amely meghatározza, átalakítja, de nem is átalakítja, inkább folyamatosan fejleszti az egész oktatásügyünk szellemiségét, szerkezetét, jellegét. Szóval nagyon sok kérdéssel fonódik össze, és feltételezem, hogy ennek a törvénytervezetnek a legnagyobb részével egyet is tudunk érteni, és könnyű dolgunk lesz, mert jó irányba halad.

Van azonban négy-öt olyan kérdés, ami valószínűleg a legnagyobb vitát fogja kiváltani, mint ahogy az száz éve így van a parlamentben vagy bárhol, amikor ezek a kérdések előjöttek, a dualizmus óta: az értékelés s a többi, ezek a kérdések. S itt akár a személy szerinti szavazást is javasolni fogom, mert tényleg akkora a felelősségünk, hogy ezt nagyon-nagyon meg kell gondolni. Jó lenne, ha egyezsége jutnánk, kompromisszumra jutnánk, de félek attól, hogy itt elvi ellentmondások fognak maradni.

Egyetértve Horn Györggyel, az irány jó; Kelemen Elemér is ezt húzta alá, mások is. Én csak a végpontokban látok szélsőségeket, és minden szélsőség rossz. Itt egy liberális szélsőség tapasztalható - mármint pedagógiai liberalizmusról beszélek -, vagyis túlzott engedékenység, és az már egy gödör, oda nem érdemes haladni. Egy darabig érdemes elmenni, de addig már nem. Ha összefoglalnám az előző négy év törekvéseit, egy fokozatos szigorítás, teljesítmény-központúság, minőségbiztosítás s a többi, s a többi volt tapasztalható, ez erősödött. Itt pedig, ha elmegyünk ebbe a másik irányba, ez azért irányváltást is jelent; egy mérsékelt irányváltásban, azt hiszem, mindannyian benne lehetünk. Én most nagyon sok pedagógust is megkérdeztem, társadalmi szervezetekkel összejöttünk és megvitattuk a dolgokat, tehát nemcsak a magam nevében beszélek, de ezen nyilvánvalóan sokat fogunk még vitatkozni.

Egypár kiemelt pont, inkább kérdések formájában: tudásalapú társadalom, teljesítmény, a teljesítmény megbecsülése - és akkor a teljesítmény lebecsülése a másik oldalon?

A másik: megoldásokat keresünk, ugye - de valódi megoldásokat! Az, hogy eltöröljük a bukást, az osztályozást, a házi feladatot s a többi, az egy adminisztratív lépés. Itt tehát szembenállnak adminisztráció és pedagógiai megoldások. Ezt én szőnyeg alá söprésnek nevezem. Én kijelentem egyébként, negyvenhat éve vagyok a pályán, alsó, felső, király, mindenféle tagozaton *(Derűltég.)* - én életemben egyetlen gyereket nem buktattam meg. De adminisztratív módon eltörölni, tehát úgy, hogy nem oldjuk meg - ahogy Nagy professzor úr mondta - pedagógiailag a témát...! Jön a gyerek: elégtelen, elégtelen, elégtelen - tehát

másodikba mehet. Elégtelen, elégtelen, elégtelen - tehát harmadikba megy. És akkor soha nem oldjuk ezt meg pedagógiailag. Második végén, amikor négy félév van mögötte, és az mind kudarc - és a kudarc lehet házon belül is, egy osztályon belül, mert nem igaz az, hogy csak a bukás a kudarc, hanem jobban szenved néha a gyerek, ha abban az osztályban marad -, ott tehát meg kellene vizsgálni a dolgot, beiktatni egy vizsgálatot, egy lépést, egy pedagógiai megoldást, vagyis megoldani a gyerek problémáját. Ne bukjon a gyerek, hát persze, hogy ne bukjon, de oldjuk meg a problémáját, és ne hagyjuk ott a problémáival! Az egy álmegoldás, hogy elmegy ötödikig, és majd ötödikben jön a rettentő bukások időszaka, amikor már lehetetlenné válik a helyzet.

És a pedagógusokkal egyetértünk? Ha a pedagógusokkal egyetértünk, akkor azért a pedagógusok véleményét is meg kellett volna kicsit hallgatni előtte is. Nyilván most majd hallatni fogják a szavukat. Itt a pedagógusok rétegei között is - ahogy kifejtették már itt többen is, többek között Hoffmann Rózsa és Kelemen Elemér - érdekes ez a vita: tanító, tanár, középiskolai tanár s a többi. Megint ki merem jelteni: én mindenféle vagyok, tehát tanító, gyógypedagógus, általános és középiskolai tanár, de nem állítanék ilyen ellentétet a tanítói réteg és az általános iskolai tanárok közé. Miért tudna jobban tanítani egy tanító egy bizonyos tárgyat? Miért tud egy tanító jobban készséget fejleszteni? Hát egy tanár is tud! Egy általános iskolai tanár miért nem tud?!

Pedagógiai fogalmak: miért van ellentétben az ismeret a műveltséggel, a készségek a képességekkel? Nincsenek ellentétben, uraim! Az együtt lehetséges csak! Itt szított ellentétet érzek a szövegben is; ha majd konkrét mondatokról lesz szó, akkor mondom konkrétan. Vagy készség, alapkészség - nagyon nagy különbség van! Tehát pedagógiai fogalmakat kellene tisztáznunk és a törvénynek ezt figyelembe venni.

A másik dolog például a házi feladat. Éltem én meg már mindenfélét, hogy itt töröltek, ott töröltek, házi feladatot, jegyet, mindent - túléltünk mindent. De mit tudunk nyújtani a hétvégére? Erőszakmentes tévét például? De jó lenne! Mert a gyerek tévét fog nézni, két nappal több ideig! Itt is nyújtani kellene helyette valamit. A család sajnos nem olyan erős, nem mennek együtt kirándulni.

Szóval itt egy csomó pedagógiai probléma halmozódik fel, ennek ellenére mégis visszatérek arra, hogy az irány mégiscsak jó: az, hogy gyermekközpontú iskola legyen, hogy lehetőleg kudarcmentes, bukásmentes iskola legyen. Ezért tehát érdemes küzdeni és kiizzadni a pedagógiai megoldásokat. Jó, a törvény nem pedagógia, de már a törvényben is kell tükröződnie egy kis pedagógiai sugallatnak.

S hogy végül egy olyan dologgal zárjam, aminek én nagyon-nagyon örülnék, az a tizenhárom évfolyamos iskola, mert már réges-régen kibuggyant a műveltséganyag a tizenkét évfolyamból, már régen kinőtte az iskola. Ez olyan, mintha egy szűk kabátban lenne az iskola, és nagyon-nagyon hiányzik ez a tizenharmadik év, amit ha rátennénk, akkor talán meg tudnánk oldani egy csomó feszültséget. És még rengeteg más kérdés van, amit én most önfegyelmeltemen abbahagyok, és továbbadom a szót.

ELNÖK: Hozzászólásra következnek: Dobos Krisztina, Szenes György, Báthory Zoltán, Vekerdy Tamás, Vágó Irén. Tessék parancsolni!

DOBOS KRISZTINA: Köszönöm, elnök úr. Konceptcionálisan három megjegyzést szeretnék tenni.

Az első: a vezetői összefoglalóban megjelenő problémákkal egyetérttek, azonban hozzá kell tenni, hogy úgy gondolom, a 2003 elején módosítandó törvény nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy 2004 után az Európai Unió tagja leszünk. Átolvasva a törvényt, egyetlen mozzanatban sem tudtam felfedezni azt, hogy a mi gyerekeink pár év múlva egy több száz milliós munkaerőpiacon fognak megjelenni.

Tehát az oktatásnak ma olyannak kell lennie, hogy tíz év múlva fokozza a versenyképességet.

A másik, hogy számos olyan kérdésben nem látom, hogy megfelel-e a törvény - ezzel kapcsolatban tulajdonképpen kérdést is szeretnék feltenni -, miközben, mint az európai folyamat részeként megjelent. Egy nagyon egyszerű kérdés, hogy a bolognai folyamatból eredendő következmények szerintem bizony ellentmondásosak a jelenlegi közoktatási rendszerrel és ezt érdemes lenne megvizsgálni. Itt bizony a felsőoktatás vissza fog hatni. Nagyon egyszerű példát mondok. Ha esetleg nálunk kétszintű érettségi lesz, a mi gyerekeink magas szintű érettségivel juthatnak be mondjuk egy adott karra, miközben más országból jelentkező gyerekek ezt nem írjuk elő, hiszen nem is írhatjuk elő. Számos ilyen probléma van még ezzel kapcsolatosan, és nyilván a szakemberek ezt pontosan tudják.

A harmadik pedig, amit már János említett, az egész önkormányzatiság, tehát a kistérség, a regionális kérdés bizony ebben a pillanatban nem látható. Megértem, hogy azért, mert nem is tudjuk, hogy mi van, de biztos, hogy ez nagyon rövid időn belül újabb törvénymódosítást fog indukálni.

A második problémám, ami nagyon fontos, hogy tulajdonképpen úgy érzem, hogy a felmerülő pedagógiai problémákra törvénnyel adunk választ, miközben a pedagógiai válaszok hiányoznak.

Egy példával hadd világítsam meg a túlterheltség kérdését. Feltehetőleg továbbra is a gyermekszülés érdekében az alsó négy osztályban lesz külön tánc, külön zene, külön számítástechnika és külön nem tudom micsoda. Ezek a túlterheltséget növelik, miközben azt mondjuk, hogy nem buktatunk, nem adunk házi feladatot, hogy ne legyen annyira túlterhelt a gyerek. Tehát úgy érzem, hogy számos más kérdésre is választ kell adni. Ezek egy része törvényi szabályozást, más része pedig pedagógiai szabályozást igényel. Én például borzasztó boldog lennék, ha a miniszter úr megtiltaná, hogy nem lehet az alsó négy évfolyamban például francia tagozatos vagy matematika tagozatos osztályt meghirdetni. A felvételit eltörölték, tehát valóban nem lehet az első osztályban felvételi. Hozzá kell tennem, hogy volt. (*Hoffmann Rózsa: Még van is. – Zaj.*) Rendelet már szabályozza, de meg kellene mondani. Tehát nem azzal oldjuk meg a túlterheltség kérdését, hogy nem adunk házi feladatot, hanem azt gondolom, hogy számos más kérdéssel.

Ha megengedi az elnök úr, a harmadik kérdésnél szeretnék emlékezni, mert sajnos már történelmet mondok, hisz vagyunk itt egy páran, akik idősebbek vagyunk. A hátrányos megkülönböztetés kapcsán fel van sorolva nagyon sok pont, és ezeknél ellentmondásokat látok, és teljesen világos, hogy abból ered, hogy a roma tanulók hátrányos megkülönböztetését szeretnék a törvény tiltani. Ezzel maximálisan egyetértek, azonban ne felejtjük el, hogy pár évvel ezelőtt a kisebbségi önkormányzatok és a nemzetiségi önkormányzatok önálló iskolarendszerhez ragaszkodtak, és én magam is nagyon sok esetben tárgyaltam, amikor arról volt szó, hogy külön beás, külön lovári oktatás legyen, és a természettudományokat is külön akarták oktatni. Azért itt ne verjük rá a pedagógusokra azt, amit a politika elrontott, mert igenis nagyon sok helyen integrálva tanítanak - nagyon jól, nagyon sok segítséggel -, de azért volt egy olyan törekvés, hogy mindenkinek önálló iskolarendszere legyen, és legyen külön cigány iskolarendszer az alapfokú oktatásban, a középfokú oktatásban, sőt még a felsőfokú oktatásban is. Ez nem olyan régen, 1996-ban volt, meg kell nézni a parlamenti jegyzőkönyvet.

Azt gondolom, hogy igenis paradigmaváltás van, feltehetőleg helyesen, de hozzá kell tennem, hogy a problémát az fogja megoldani - ha már annyira szeretjük, és többször is hivatkozunk a finnekre -, hogy tessék adni még egy tanítót oda, és az a második tanító külön foglalkozna a gyerekekkel akár egész naposan, akár csak egy részre, akár pár hónapra. Lehet, hogy egy pár hónapra kell, de lehet, hogy egy egész évre, és akkor megoldódik az a kérdés, hogy meg kell-e buktatni a gyereket, vagy sem. Ha csak azt mondjuk, hogy nem adunk oda segítséget, és a 20-25 fős osztálylétszám mellett kell eljutni oda, hogy ne legyen bukás, akkor azt gondolom, hogy semmit sem oldottunk meg. Lesz egy tiltás, de igazából nem oldódik meg a kérdés. Én magam azt gondolom, hogy a hátrányos megkülönböztetés kérdése számos más egyéb problémát is felvet. Egy idézetet szeretnék mondani, amit a nemzetközi bizottság jelentésében lehet olvasni: „A legnagyobb egyenlőtlenség, nem egyforma embereket

egyformán kezelni.” Van benne valami. Olyan egyszerűbb dolgot is felvet, hogy a testnevelők kiolvasták, hogy a gyógytestnevelés ezentúl hátrányos megkülönböztetés, a matematika tagozat hátrányos megkülönböztetés. Tehát ha szó szerint vesszük a törvény szövegét, akkor itt bizony nagyon sok probléma fog megjelenni.

Eddig hármát mondtam, a negyedik dolog pedig az iskolarendszer, a tartalmi szabályozás kérdése. Nincs kifogásom a kétosztályonkénti követelmény meghatározásával, már '91-92-ben is felmerült ennek a kérdése. Ha ez értelmesen, jól szabályozott, semmi probléma nincs vele, azonban a probléma máshol jelenik meg. Van egy nemzeti alaptantervünk. Jelen pillanatban folyik annak a kutatásnak az értékelése, hogy az elmúlt időszak tanterveinek milyen modernizációs törekvéseket sikerült beváltaniuk, és mi az, amiben hátrányos helyzetben vannak. Volt egy NAT-unk, és a mai napig nem mondtuk el, hogy annak a NAT-nak mi a hibája, és mi az erénye. Már elkészült egy új NAT, és most erről kezdünk el vitatkozni. Van egy kerettantervünk, és még mindig nem mondtuk el a hibáját és az erényét, de azt mondjuk, hogy az nem jó, ellenben majd programokat fogunk mondani, ami jó - lehet, hogy jó. Ismét elkezdünk egy új szabályozási rendszert anélkül, hogy az előzőt kiértékeljük volna. Tehát úgy gondolom, hogy rendkívül ambivalensek lesznek - finoman fogalmaztam - a pedagógusok, merthogy mindig újat várunk tőlük, miközben nem azt mondjuk, hogy módosíts ezért meg ezért, vagy ezt meg azt nézzük meg, hanem teljesen nulláról indítatjuk, és ha úgy tetszik, azt próbáljuk sugallni, hogy ismét nulláról indul a folyamat.

Az utolsó gondolatom - ugyan hármát mondtam, ezért elnézést kérek -, hogy én számtalan ellentmondást érzek. Az előbb felmerült, hogy az ismétlés teljesen haszontalan, ellenben a két tannyelvű osztályoknál megengedjük, hogy a nulladik évfolyamban a tananyagtanítás több mint fele ismétlés, vagyis szinten tartás legyen.

Arról volt szó, hogy a tanítók taníthatnak az ötödik és hatodik osztályban. Azt, hogy mi a készségfejlesztés, fontos lenne jól definiálni, mert fontos kérdés. Azt a kérdést tettem fel tanítóknak - több társadalmi szervezettel megvitattuk -, hogy ha valaki azt mondja, hogy hat órán keresztül számítógépes programmal fogja fejleszteni az ötödikes gyerek számolási készségét és írási készségét, akkor van-e jogom - igazgatóhelyettesnek - azt mondani, hogy ezt nem tehetem. Nincs. Olyan készségfejlesztő programot ír, és ott fog ülni az ötödik osztályos gyerek. *(Nagy József: Van ilyen ütődött pedagógus? - Horn György: Van. Mindenre tudsz példát. - Derültség.)* Mindenre lehet példát mondani, de nagyon jól kellene definiálni a készségfejlesztés kérdését.

A felfelé tanítást egyszer szabályozta, de a lefelé tanítást elég furcsán szabályozza a törvény, hiszen csak az a tanár taníthat majd, aki ezt megelőzően alsó tagozatban öt éven keresztül tanít. Ez valahol hátul, a képesítési feltételek között szerepel. Tehát azt gondolom, hogy itt egy féloldalas, ellentmondásos helyzet fog kialakulni, és jó lenne, ha ezt végiggondolnánk.

Ha már itt szerepel, mondom, hogy én tantárgycsoportos képesítésről nem hallottam, de a törvény valamelyik pontjában ez megjelenik. Szívesen gondolom azt, hogy érdemes lenne megtudni, hogy ki az, aki tantárgycsoportos képesítést kapott az elmúlt időszakban. Ha van ilyen, akkor az nyilván taníthat. *(Horn György: Ez nem a tanítóképzőnek ez a ...)* Az műveltségterület. Az van, azzal nincs is vita. Itt a tantárgycsoportos szó jelenik meg, és nem tudom, hogy mi az. *(Horn György: Én sem. - Báthory Zoltán: Ugyanaz!)* Nem, mert úgy van, hogy "tantárgycsoport, műveltségterület" - vessző van közöttük, úgyhogy akkor ez felsorolás.

Úgyhogy számos ilyen apró pontot látok, ezeket majd nyilván el fogjuk mondani. Azt gondolom, ezekre érdemes lenne figyelni és végiggondolni.

Köszönöm, aztán majd a másik körben folytatom.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szenes György!

SZENES GYÖRGY: Köszönöm szépen. Tisztelt Tanács! Alapvetően itt többen hitet tettek amellett, hogy a törvényi szabályozás alapvetően egyetértenek, és a kontinuitását is

látjuk, tulajdonképpen '85 óta. Ugyanakkor van egy-két olyan dolog, amiről úgy érzem, hogy túlszabályoz, nem a törvény műfajába tartozó szabályozásokat ír elő. Én három kérdéstről szeretnék szólni: az iskolaszervezetről, a túlterhelésről és a szakképzésről.

Az iskolaszervezet kapcsán engem alapvetően nem bánt a 4x2, lehet ez jó is, és tulajdonképpen megengedheti mindazokat az iskolaszervezeti formákat, amelyek ma legitim módon működnek Magyarországon. Én tehát ezt ebből a szempontból korrektnek tartom. Sajnos azt a részét, amelyik pedagógiai szöveggel próbálja meg ezt alátámasztani, azonban már nem. Ez tehát már köztünk is kialakuló polémia. Azt gondolom, meg kellene találni egy mindenki számára elfogadható szöveget, mert ha a szöveg értelmezése a törvényben van, és ezt mindenki úgy értelmezi, ahogyan akarja, ez olyan konnotációra ad lehetőséget szakemberek, tanárok, érdekcsoportok körében, ami szerintem nem érdekünk, hogy ez így történjen.

Alapvetően nem tartanánk helyesnek azt, ha egy merev, 50 százalékos tanítói-szaktanári elválasztás lenne a 4-6. osztályokban. Úgy gondolom, hogy az iskola a helyi tantervében szabályozhat minden dolgot a gyerekek fejlődéséhez, az ottani tanulóösszetételhez igazodóan; azt gondolom, ez elsősorban pedagógiai kérdés, amit törvénnyel ilyen módon nem lehet szabályozni.

Azt a megengedő szabályozást nagyon korrektnek tartanám, hogy folytatódjon még és taníthassanak fölfelé a tanítók, de ezt merev százalékban meghatározni, azt gondolom, nem lenne célszerű; és itt a szakrendszerű tanításnak és a képességfejlesztésnek a szembeállítása szakmailag sem indokolt.

A második kérdéskör a túlterhelés, amely részben a vezetői összefoglalóban jelenik meg, ami egyébként nem része a törvénynek, de részben onnan erednek ezek a problémák. Úgy gondolom, ezek nagyon olyan témák, amelyeket nem lenne szabad törvényben szabályozni. Az, hogy egy iskola, egy tanár hogyan ad házi feladatot, írásbelit, ezzel mennyire terheli túl a gyereket vagy mennyire nem terheli túl, én nem hiszem, hogy ebben egy minisztérium, egy parlament döntést hozhat vagy kellene hogy hozzon. Egyértelműen azt gondolom, annak ellenére, hogy többek között Nagy József érvei is eléggé meggyőzőek voltak azzal kapcsolatosan, hogy a bukás, illetve az osztályismétlés mit jelent, ez elsősorban megint csak pedagógiai kérdés. Azt én nem tartom jó megoldásnak, hogy elsőben nem tudja teljesíteni, másodikban sem, harmadikban sem, negyedikben sem, és aztán a négy év halmozódott nem teljesítése után akarom én öt osztályismétlésre utasítani. Ez a parkoltatás, amiről itt beszéltünk, korrekt megoldásnak látszik, és azt gondolom, nem kell félni attól sem, ha ismétel egy gyerek, hiszen nagyon régi közmondás, hogy ismétlés a tudás anyja. Nem olyan nagy tragédia ez akkor sem, ha nem tudja hozni a teljesítményt.

Egy dolog viszont nagyon lényeges, és erről még nem beszéltünk, mert az valószínűleg majd a NAT kapcsán fog előjönni: az 1-4. osztályban egy nagyon határozott követelménycsökkentés, minden sallang leválasztása az 1-4. osztálytól - és akkor tényleg az alapkészségek kialakítására lehetne a hangsúlyt tenni. S ha ez bekövetkezik, akkor nekem az az érzésem, nem lesz kérdés az, hogy buktatni kell-e vagy ismételtetni kell-e, mert olyan követelményeket kell támasztani az 1-4. osztályban, hogy ez a populáció 99 százalékának számára teljesíthető legyen. A kérdés erről szól az én szememben, nem arról, hogy most buktatunk vagy osztályt ismételtetünk gyerekekkel; a házi feladatról egyáltalán nem is beszélve.

Az utolsó nagyobb témám a szakképzés kérdése. '93 óta szeretnék elérni azt, hogy a 9. osztálytól kezdődően annak az úgynevezett szakmacsoportos orientációnak, alapozásnak s a többi, amit mindenféle néven emlegetnek, szakmai előkészítésnek az elméleti és a gyakorlati lehetőségei is meglegyenek törvényileg, és ezáltal finanszírozni is lehessen. Nagyon jól tudjuk, hogy a költségvetési törvényben erről a kezdet kezdetén volt szó, hogy megkapják ezt a lehetőséget az iskolák - nem kapták meg. Nagyon szeretném, ha a törvény 27., illetve 29. §-ában, ahol a szakképzésről egyáltalán szó van, tehát a szakiskolában, szakközépiskolában megjelenjen az elméleti és a gyakorlati szakmai orientáció és alapozás lehetősége.

Az utolsó dolog már csak egy kérdés a részemről, ha már a költségvetési törvényről volt szó. Ha emlékezetem nem csal, ott óraszámcsökkentést ígért a minisztérium. Én örömmel vettem, hogy az 52. §-ban ez nincs benne, tehát megmaradtak azok az óraszámok, mint az előző törvényben voltak, tehát nincsenek... *(Közbeszólások: Nem maradtak meg! - Dobos Krisztina: A költségvetési törvényben benne van az óraszámcsökkentés.)* Na de ebben nincs benne! A közoktatási törvényben maradtak azok az óraszámok, amelyek a '99-es törvényben benne vannak. Hogy ez most véletlenül nem vezetődött-e át vagy mégsem történt meg az a kötelezőóraszám-csökkentés... *(Dobos Krisztina: Megtörtént, ezt elfogadta a parlament.)* De Krisztina, az oktatási törvényben nincs benne! Akkor itt is módosítani kellene, vagy visszamódosították - nem tudom, ez a kérdésem.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Megkérem Szüdi urat, erre válaszoljon egyszerűen, két mondatban, hogy ez egy fogalmazásbeli pongyolaságból adódott - idő híján nem kerestem rá udvariasabb szót -, vagy pedig arról van szó, hogy valami fölülírta a költségvetési törvényben megadott óraszámokat.

SZÜDI JÁNOS: A költségvetési törvényben feltételhez kötöttük ennek hatálybalépését, ahhoz a feltételhez, hogy április 30-áig megjelenjen a tananyagcsökkentés.

ELNÖK: Tehát ez még az előző állapotnak felel meg. Világos, értettük, köszönjük.

Akkor mehetünk tovább, Báthory Zoltán következik. *(Nagy József: Ismétlés a tudás anyja, és az unalom az érdektelenség és a megalázás apja. Csak ennyit válaszolok rá.)* Szélszójegyzetek a vitához címen fogjuk ezt... *(Báthory Zoltán: Remélem, ezt nem az én hozzászólásomhoz előlegezted meg. - Derűtség. - Nagy József: Nem, még nem. - Derűtség.)* Megtaláltam a műfaji helyét a jegyzőkönyvben a Nagy professzor úr megjegyzésének: ez szélszójegyzet a vitához.

S most akkor Báthory Zoltáné a szó.

BÁTHORY ZOLTÁN: Tisztelt Tanács! Kedves Elnök Úr! Több kérdésre szeretnék lehetőleg röviden megjegyzéseket hozzáfűzni.

Az első a pedagógiai kultúra kérdéskörébe tartozó törvényi változtatások kérdése, tehát az írásos-jelöléses értékelés kiterjesztése a 12. évfolyamig, ha jól értem; az évfolyamismétlés megszüntetése 1-4. osztályig; és a házi feladattal kapcsolatban redukció. Itt a házi feladatnál megjegyezném, hogy nem szűkíteném le a dolgot az írásos házi feladatra, hanem házi feladat hétvégén, munkaszüneti nap előtt nem adható.

Én ezekkel az intézkedésekkel, elgondolásokkal messzemenően egyetértek; úgy gondolom, ez egy gyermekbarát pedagógiának a megnyilvánulása. Ez teljesen rendben van, úgy gondolom, a pedagógiai kultúra ezáltal olyan hivatkozási pontokat kap, amelyeket nem hagyhat figyelmen kívül.

Tehát úgy gondolom, hogy az iskolaigazgatók végre elgondolkodhatnak arról, hogy mit kellene tenniük a pedagógiai kultúráért.

Az osztálytermi folyamatokról kapott legfrissebb jelentések sajnos egy konzervatív visszarendeződésről adnak hírt. Egyre kevesebb - holott mindig is kevés volt - a csoportfoglalkozás. A pedagógusok egyre inkább fellépnek megint arra a katedrára, amiről már régen le kellett volna lépniük. Ilyen helyzetben még azt is el tudom képzelni, hogy a pedagógiai kultúrával kapcsolatos néhány alapvető kérdésben a törvény rendelkezik, és nem a pedagógusképzés, továbbképzés, ahogy az talán más országokban szokásos.

Megértem azok gondját, Karlovitz Jánosét, Hoffmann Rózsáét és másokét, hogy ezek valójában nem törvényi helyek, hanem inkább a pedagógiai kultúrával kapcsolatos helyek, azonban azt gondolom, hogy a pedagóguskultúránk sajátos állapota, a pedagógusképzésünk még sajnálatosabb állapota szükségessé tesz ilyenfajta beavatkozásokat. Remélem, hogy ez

majd kiváltja a feltételek javítását is, hiszen nyilvánvaló, hogy a pedagógiai kultúrát javítani törvénnyel csak akkor lehet, ha feltételeket is teremtünk. Valaki itt mondta a fejlesztő tanító és tanár beállítását - a diszlexia-kezelést, iskolapszichológust. Úgyszintén erősíteni kell az iskolák ellátását modern taneszközökkel.

Tehát a pedagógiakultúrát érintő kérdésekkel messzemenően egyetértek, ebben egy progresszív pedagógia megnyilvánulását, és a legjobb pedagógiai gyakorlatot végző tanítók törekvéseinek a törvényi megjelenését látom, és csak remélem, hogy ez majd kiváltja a feltételek javítását is - esetleg a törvény erejével.

A második, hogy talán a számomra a legnagyobb örömet ez az iskolaszervezeti módosítás hozta, mert úgy látom, hogy ez egy kompromisszum azok között, akik a különböző számháborúban látják az iskolaszervezet módosításának lényegét. Úgy gondolom, hogy egy olyan időszakban, amikor mindenkinek 18 éves korig iskolába kell járnia, nem sok értelme van az iskolatípusokban való gondolkodásnak, hanem végre rá kellene térni az iskolafokokban való gondolkodásra. Nem állítom, hogy a törvény iskolafokokban gondolkodik, de úgy gondolom, hogy ez a hatszor kettes rétegződés a tizenkét évre átmenetet jelenthet egy funkcionális iskolaszervezet kialakulására, és talán egyszer még azt is megéljük, hogy a magyar oktatásügy kompatibilis lesz az ISCED-rendszerrel, ami ma már teljesen elfogadott az Európai Unió országaiban és a fejlett országokban.

A hatszor kettes rendszeren belül kompromisszumos keverőzóna az ötödik és hatodik. Üdvözlöm ezt a kompromisszumot. Talán a keverőzónában a tanító-tanár foglalkoztatását nem kellene olyan mereven szabályozni, mint ahogy ez történik. Bizonyos kivételeket meg lehetne fogalmazni. Még jobban a két ciklust - ugye az úgynevezett lineáris tantárgyak két ciklusba építkeznek, 5-8 és 9-12 -, feloldaná az egy ciklusban való gondolkodás. Ezt mind messzemenően üdvözlöm.

A harmadik téma következik. Mint a Magyar Tehetséggondozó Társaság elnöke mondom, hogy megtárgyaltuk a törvénytervezetet. Arra a következtetésre jutott a társaság, hogy a törvény olyan - egy kicsit viccesen mondom -, mintha gyógypedagógusok írták volna, hiszen sok helyen gyógypedagógiai frázisokat lehet találni. Nem ez ellen szólok, hanem csak azt akarom mondani, hogy van egy másik sajátos csoport, az átlagon felüli képességekkel rendelkező gyerekek csoportja. Ezeknek a törvényben megjelenő jogai talán egyedül az alapfokú művészetoktatással kapcsolatban jelennek meg. Jó lenne ezzel a leszűkített értelmezéssel szakítani, és ezt a sajátos csoportot annak a rendje és módja szerint kezelni a törvényben. Itt például lehetne a 24. és a 34. paragrafusban az iskolai pedagógiai szolgálatok közé felvenni egy tehetségdiagnosztikai szolgálatot. Van olyan megyei intézet, ahol egyébként ezt már megvalósították, így például a fővárosban is működik tehetségdiagnosztikai állomás. Ez a szülőknek és a pedagógusoknak egyaránt nyitva van. A Magyar Tehetséggondozó Társaság javaslatai egyébként írásban is megvannak, és majd átadom.

Negyedszer néhány értelmezéssel szeretnék foglalkozni. Gyűjtésem szerint a kerettanterv 1993-as változata - kár, hogy Dobos Krisztina nincs itt - tulajdonképpen az alaptanterv szinonimája volt. Tehát a '93-as törvény azt mondta, hogy a NAT egy kerettanterv. Arról már akkor is tudtuk, hogy nem kerettanterv, de mindenesetre eredetileg így került be a magyar pedagógiai terminológiába a kerettanterv. Az 1999. évi törvénymódosításban a kerettanterv egy iskolatípus tanterve lett, tehát nem választásos, hanem a különböző iskolatípusok egyedüli tantervei kapták a kerettanterv elnevezést, most pedig, 2003-ban egyre többször hallom, és a törvényben is írva van, hogy a kerettanterv a program szinonimája. Jelenleg mindig oda kell tenni, hogy most alaptanterv, iskolatípus-tanterv, vagy pedig programszinonimaként használom. Egyértelműbb lenne, ha a program kifejezést használnám minden olyan esetben, amikor ez megfelelő.

A másik ilyen fogalomfejlődés, hogy a minőségbiztosítás helyett mindenütt a minőségfejlesztés jelenik meg. Nem tudom, hogy ez így van-e, de mindenesetre egy kicsit jobb ez az elnevezés. Szeretném újra elmondani, mert már sokszor elmondtam, hogy minőségpolitikára lenne szükség, és ennek kezdeményei meg is jelentek az előző oktatási

kormányzati ciklusban, bár a minőségbiztosítást, mint olyat, a pedagógiában mindig is pedagógiaellenesnek, pedagógiátlannak, és egy üres fogalomnak éreztem. Miről van szó? Mikor biztosítják a minőséget? Ha a kitűzött célokat eléri a személyiségfejlesztésben, a tanulók teljesítményében, akkor az egy hatékony, ha úgy tetszik minőségbiztosított iskola. Látható, hogy ez teljesen felesleges dolog. Azt javaslom, hogy minőségpolitikáról beszéljünk, és ezen belül beszélhetünk minőségbiztosításról.

Ugyanez a fogalmi zűrzavar van a hátrányos megkülönböztetésnél is. Hoffmann Rózsa nagyon jól megjegyezte, hogy ez nyilvánvalóan egy nívócsoporthoz vonatkozik. Tehát a pedagógiai differenciálását nem szabad összekeverni a hátrányos megkülönböztetéssel. Bírói perek sokaságát vonhatjuk magunkra, ha ez az értelmezés itt marad.

Végezetül szeretném elmondani azt, hogy már régóta hiányolok egy erős szülői képviselőt, egy törvény által is támogatott szülői képviselőt. Manapság, amikor az újságok, a média felkap a törvényből bizonyos kérdéseket, és azt nagydobra veri, általában mindig ott van valaki, aki szól a szülők nevében. Egy szülő elmondja, hogy ő hogy gondolja, és hozzáteszi, hogy a szülők nevében mondja, de még ha az Országos Szülői Szervezet mondja, akkor is csak feltételezi, hogy valószínűleg ezt gondolják a szülők, holott a modern pedagógiában a szülői képviselő, a szülő az egyik legfontosabb. A gyerek a legfontosabb, a szülő a második legfontosabb, és a pedagógus a harmadik legfontosabb. Az én megfigyelésem az, hogy van diákönkormányzat, de nincs szülői önkormányzat.

Miért nincs szülői önkormányzat? Ezt a törvény megfogalmazhatná. Tudom, jelenleg az a helyzet, hogy a Köznevelés-politikai Tanácsban az országos szülőszervezetek és az országos diákszervezetek ott vannak. De ezen kívül van diákönkormányzat, iskolában is meg országosan is; ugyanígy kellene és javaslom, hogy legyen szülői önkormányzat vagy kamara vagy valami ilyesmi, ami a szülők erőteljes - és remélhetően egyszer tényleg erőteljes - és figyelembe veendő véleményét közvetíti.

Összefoglalóan azt szeretném mondani, Karlovitz János barátommal kicsit vitatkozva, hogy ez nem túlzottan liberális, hanem éppen elégségesen liberális törvényi szabályozás, amely kicsit ellensúlyozni akarja azt a jelenlegi konzervatív gyakorlatot, amelyik világosan mutatja, hogy a törvénnyel is illeszkedni kíván a pedagógiai életünkben, de inkább a társadalmi életünkben bekövetkezett változásokhoz, amit szeretne a pedagógiai világra is rávetíteni. Én tehát azt javaslom, kérem és remélem, hogy az OKNT támogatni fogja, nem fenntartás nélkül természetesen, hanem fenntartásaival, javításaival együtt ennek a törvénynek a véglegesítését és az Országgyűlés elé való terjesztését.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Vekerdy Tamásé a szó.

VEKERDY TAMÁS: Köszönöm szépen. Néhány apróságra, de számomra fontosnak tűnő apróságra szeretném felhívni a figyelmüket, bár lehet, hogy ezt mindenki tudja, és teljesen fölösleges erről beszélni. De mégis, akkor bizonyára félreértettem Hoffmann Rózst, amikor azt mondta - utána Karlovitz János is utalt rá -, hogy ha nincs osztályozás, nincs értékelés s a többi. Az osztályozás, nem egyenlő, mint ezt mindnyájan tudjuk, az értékeléssel. A világban számtalan iskola, iskolarendszer és számtalan nagy ország és birodalom működik, ahol nincs osztályozás. *(Hoffmann Rózsa: Bocssásson meg, ki sem ejtettem a számon az "osztályozás" szót!)* De igen... *(Hoffmann Rózsa: Értékelést mondtam.)* ...a jegyzőkönyvben majd megnézzük. Én fölírtam pontosan: osztályozás, illetve értékelés - kétszer is. Szóval, jó, lehet, hogy nem mondta Rózsa, de akkor a félreértések elkerülése végett: osztályozni nem kell egy iskolában ahhoz, hogy minden a legjobb rendben menjen, és az értékelés nem egyenlő azzal, hogy óránként fejbe vágom a gyereket egy feleltetés után, akár szöveges értékeléssel. Az értékelés lehet egy szemvillanás, egy gesztus, és természetesen a szöveges értékelés rendszeresen.

Azt kutatásokból tudjuk egyébként, hogy ha ugyanazt mondjuk el egy szövegben, ami mondjuk, egy közepes osztályzat, az a gyerekre serkentően hathat, mert akkor elmondjuk azt is,

hogy mik a pozitívumai s a többi; és ha hármast adunk neki angolból, akkor azt mondja, hogy a franc fog neki tanulni. *(Közbeszólás: Vagy fordítva.)* Tehát az osztályzás és az értékelés között nagyon határozott különbségek vannak. *(Nagy József: Bocsass meg, szóban is lehet olyanokat mondani, hogy egyből elmegy a kedve...)* Természetesen... *(Közbeszólások. - Báthory Zoltán: Úgy teljes az értékelés, ha elhangzik szóban is. - Hoffmann Rózsa: És higgye el, hogy ezzel teljesen tisztában vagyok. Ez kicsit megalázó rám nézve...)* Akkor bocsánatot kérek... *(Hoffmann Rózsa: ...mert tisztában vagyok ezzel, és pontosan így tanítom.)* Rendben van.

Akkor a következő volt a készségi tárgyak kérdése. Azáltal, hogy a készségi tárgyaknak nevezett tárgyakat vagy a művészeti tárgyakat, a rajzot, az éneket és egyebeket osztályoznak, ezáltal a gyerekek kedvét elveszik ezektől a tárgyaktól. S nemcsak hogy osztályozzák ezeket a tárgyakat, hanem kikérdezik a gyereket a zeneszerző életrajzából s a többi, s a többi, ahelyett, hogy ez az éneklés helye lenne.

Még egy Márai-idézetet szeretnék elmondani. Azt mondja Márai, hogy a nyárspolgár úgy gondolja, hogy a művészet műveltségi anyag. A normális ember tudja, hogy élmény, amely felveri az életörömet. *(Dobos Krisztina: A matematika is élmény, kedves Tamás!)* Értem; én most a művészetekről beszélek - természetesen az is lehet élmény, élményszerű tanár kell hozzá, és az bizonyára jó, ha van. Mindenesetre azt szeretném elmondani, hogy a magam részéről kérem, hogy a készségi tárgyakat semmiképpen ne osztályozzák lehetőség szerint, és egy ilyen törvényt szívesen látok, amelyik ezt, hogy úgy mondjam, kizárja vagy lehetetlenné teszi.

Lehet, hogy ezt is rosszul értettem, de nincs kizárva az évisméltés a törvény által. Az évet a tanuló megismételheti, ha a tanár és a szülő egymással egyetértve ezt így látja jónak. Erre van mód. Nem arról van szó, hogy ez ki van zárva. Itt egyébként kaptunk ilyen kis cédulákat is, de biztosan több statisztikát is ismerünk, hogy általában - kivétel bizonyos aritmikai feladatok - a továbbmenő gyerek jobban teljesít a későbbiekben, mint az évisméltésre buktatott gyerek. Ezek szintén vizsgált tények.

Nem ellenőrizni, nem értékelni... - remélem, ezt most már jól jegyeztem meg, hogy ez többször visszatért. Itt egy furcsaságra szeretnék utalni, akár Halász Gábor jelentős tanulmányára a francia közoktatásban lezajlott nagy vitákra a nyolcvanas években, centralizálás vagy decentralizálás, akár egy nagy amerikai kutatásra, hogy az ellenőrzés javítja-e a teljesítményt. Nem fogom ismertetni egyik művet sem, rövid utalásom: az ellenőrzés nem javítja a teljesítményt, bár azt hittük volna, hogy igen, hanem bizony az autonómia megadása viszont jelentős mértékben javítja.

Liberális-e a törvényjavaslat? A magam részéről remélem, hogy igen - de nem ez a probléma. Ugyanis ugyancsak, mint a Halász-féle beszámolóból tudjuk, Franciaországban is, amikor a centralizált iskola átformálása folyt, nem a jobb- és baloldal között húzódott a határvonal, hanem aközött, hogy kik az egyéni szabadság, ha tetszik, az individuális szabadság hívei, és ezek tetemes számban voltak megtalálhatók jobboldalon és baloldalon is; és kik a kollektívizmus hívei, s ezek tetemes számban voltak megtalálhatók jobboldalon és baloldalon is. Tehát átvágja a politikai oldalakat az a koncepció, hogy egy gyereket állampolgárrá akarok-e nevelni egyéni képességeinek szabad kibontakoztatásával, vagy alattvalóvá akarom-e préselni, előre megszabva, hogy majd miről mit kell gondolnia és milyennek kell lennie.

Magyarországon egyébként nagyon sok, mondhatnám, minden jelentős reformtörekvés - Winkler Márta, Zsolnai, reformpedagógiai iskolák s a többi - azt tüzték ki, hogy a tanító lehetőleg a 6., 8. évig menjen föl a gyerekekkel azért, mert ebben az életkorban - Rózsa utalt rá, itt fontosak a pszichológiai megközelítések - a gyerek nem a tantárgy kedvéért tanul, hanem a tanító, a tanítónő kedvéért, a személyes kapcsolat kedvéért és abban tanul. Amikor azt vizsgálták, hogy Magyarországon miért olyan magas a kamaszkori öngyilkosságok és öngyilkossági kísérletek száma, azt találták, hogy a gyerekeknek megszűntek a családon kívüli stabil, akár folytonos vitákban fennálló, akár negatív színezetű, de stabil személyes kapcsolataik; irtózatossá váltak tanítók és osztályfőnökök. Pontosán a stabil

személyes kapcsolat lehetőségét adja meg, ha egy tanító legalább a 6. osztályig felmegy vagy fel tud menni.

Teljesítmény. Azt hiszem, Karlovitz János utalt rá, hogy olyan iskolát akarunk, amiben nincs teljesítmény. Erről szó nincs. Magyarországon ma nincs teljesítmény az iskolában. Úgynevezett teljesítményelvű iskola van, mely áteljesítmény-elvű iskola; ezt a PISA-kutatások nagyon pontosan rögzítették. Olyan iskolánk van, amely látszólag szigorú, osztályoz, buktat, mindazt megteszi, amiről itt többen kifogásolták, hogy kimaradt a törvényből vagy ellentétes a törvénnyel, és ez az iskola nem működik, diszfunkcionális. És ezt nem most mondjuk, a PISA után: ülünk itt jó néhányan, akik ezt húsz-huszonkét éve minden fórumon és minden szakvéleményben hangoztatjuk.

Ezért én a magam részéről nem tehetek mást, ha olyan törvényi kezdeményezéseket látok, amely ezt a diszfunkcionalitást fel akarja legalább részben számolni, hogy ezt támogatandónak kell itélnem, fenntartva azt a számos korrekt részletkérdést, javaslatot, időkérelmet, satöbbi, ami a különböző részproblémákat illetően merült fel.

Még egy utolsó dolgot szeretnék mondani. A nyolcvanas években Eiben Ottó antropológiai intézete egy vizsgálatot folytatott. Röviden a vizsgálatot úgy tudnám összegezni, hogy ki tud jobban biológiai jellegű tananyagot átadni a harmadik és negyedik osztályban: egy kitűnően képzett biológiatanár, vagy pedig a biológiára egyáltalán ki nem képezett tanítónő. A vizsgálat eredménye egyértelműen az, hogy a tanítónő, ugyanis teljesen másról van szó. Nem arról van szó, hogy ő remek biológus, hanem arról van szó, hogy tudja-e a közvetítés módját, ismeri-e a gyereket, és ezt meg tudja-e oldani. Akkor is azért merült ez már fel, mert egzisztenciális okokból elkezdtek lenyomni a középiskola, a középfok, az általános iskola felső tagozat, satöbbi tanárait, hogy megmaradjon az óraszámuk. Csak azt szeretném mondani, vagy arra szeretnék utalni, hogy van néhány - hogy úgy mondjam - szakmailag bizonyított tény a törvény vágyálmai vagy megfogalmazásai mögött.

Azt is talán Karlovitz János mondta, de lehet, hogy rosszul emlékszem, hogy elégtelen, elégtelen, elégtelen, és a végén átmegy. Mi az, hogy elégtelen? A gyerek kapja az elégtelent, vagy a tanár, aki képtelen arra, hogy jó módszerrel közelítsen meg egy gyereket, vagy ha nem tudja, akkor küldje olyan szakemberhez a gyereket, aki ezt meg tudja oldani. Nincs olyan gyerek - vagy a megfelelő szakhelyre kell juttatni -, aki elégtelent elégtelenre halmoz, ha egyébként normális testi és lelki állapotban van.

Még egy utolsó kérésem van Karlovitz Jánoshoz. Ahogy itt többen is megjegyezték, hogy milyen szervezetekkel beszéltek, mielőtt idejöttek, kérem, hogy vagy jelöld meg, hogy mely szervezetekkel beszéltél, vagy ne idézd azt, hogy sok szervezettel beszéltél, és valamennyien veled értettek egyet. Válassz a két lehetőség közül!

KARLOVITZ JÁNOS: Úgy látszik, hogy mindent félreértettél ma. Úgy ébredtél, vagy úgy döntöttél, hogy ma mindent félre fogsz érteni.

VEKERDY TAMÁS: Tehát nem mondtad azt, hogy több szervezettel is beszéltél. Akkor ezt félreértettem.

KARLOVITZ JÁNOS: Így van. Nem fogom most megnevezni azért, hogy...

VEKERDY TAMÁS: Értem. Én csak azt kérem, hogy ahogy Báthory Zoltán is megmondta, hogy mely szervezettel beszélt - a tehetséggondozóval -, kérem, hogy illet nemcsak te, hanem mi se mondjunk egymásnak, vagy ha mondunk, akkor jelöljük meg, hogy mely szervezet.

KARLOVITZ JÁNOS: Ez parancs?

VEKERDY TAMÁS: Ez az én kérésem, de ha félreértetted a kérés szót... Én kérésként mondtam.

KARLOVITZ JÁNOS: Jó, kérés.

VEKERDY TAMÁS: Jó, akkor köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Vágó Irén! Ezzel befejeződött a kör? *(Kosinszky Zsuzsa: Igen.)* Nem is indítunk most egy új kört, mert rá kell térnünk arra, amit a bevezetőmben jeleztem, hogy amíg szavazóképesek vagyunk, és mindenki együtt van, addig vitassuk meg, illetve bonyolítsuk le a szavazást, hogy kit jelölünk a NAT Bizottságba.

DOBOS KRISZTINA: Nem lehetne szünetet elrendelni?

ELNÖK: De majd tartunk szünetet. Meghallgatjuk Vágó Irént, és utána tartunk szünetet, különös tekintettel a levegő beengedésére, és a dohányosok kiengedésére. *(Derültség.)*

VÁGÓ IRÉN: Ha ezek után se leszek rövid, akkor... *(Folyamatos zaj.)*

ELNÖK: Nagyon szépen kérem az OKNT tagjait, hogy most ne beszélgessenek egymással.

NAGY JÓZSEF: Azt mondtad, hogy szünet.

ELNÖK: Nem. Bocsánatot kérek, majd Vágó Irén után lesz szünet. Irénnek adtam meg a szót.

VÁGÓ IRÉN: Ez kedves tőled, mert most mindenki engem utál.

ELNÖK: Nem. Sőt, a te nevedhez fog kötődni a szünet.

NAGY JÓZSEF: A szeretetünk olyan súlyos, hogy ezt a kis utálatot kibírjuk. *(Derültség.)*

VÁGÓ IRÉN: A saját véleményemet mondom, tehát senki véleményét nem képviselem. Először is azt szeretném elmondani, hogy ebben a törvényben néhány nagyon fontos dologra - amire törvényi választ lehetett csak adni - megszületett végre a törvényi válasz, és én ennek nagyon örülök. Nem akarom sorolni, de egyet, a számomra legfontosabbat mindenképpen szeretném kiemelni. A veszélyeztetett gyerekek iskolai szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek kimondását rendkívül fontosnak érzem, tehát az ötéves kor alatti veszélyeztetettek óvodai hozzáféréstől kezdve a napközi otthoni, kollégiumi és egyéb dolgokhoz való hozzáféréseiig.

Ugyanígy törvényi válasz született az iskolai szereplők jogainak egyfajta kiszélesítésére, főleg a szülői jogok kiszélesítésére. Azt gondolom, hogy az egyensúly azonban eme jogok között akkor lenne igazán megteremthető, ha egyrészt a szülői képviselőnek lenne egy erős legitimitása, másrészt minden iskolában működne az a fórum, ahol tervezett formában ezeknek a jogoknak a képviselője megtörténhetne. Tehát én magyarul az iskolaszék mellett igen erősen lobbiznék. Azt gondolom, hogy messze nem egyenlő dologról van szó, amikor a törvényben valahol megjelenik, hogy az iskolaszék, zárójelben: annak hiányában a szülői szervezet. Egészen más a kettő.

A harmadik olyan dolog, amire még mindig azt gondolom, hogy nagyon sikeres törvényi válaszok is születtek, bár pedagógiai problémákat is próbálnak orvosolni. A sikert én úgy értelmezem itt, hogy egy törvény azt teheti meg, hogy a pedagógiai tevékenység feltételeit teremti meg, és nem pedagógiai választ próbál adni. A buktatással most az első négy osztályra koncentrálódott a mi problémánk is. Igazán a hátrányos helyzetűek problémája, a leszakadás és a lemorzsolódás nem itt jelentkezik tömegesen. Sokkal csendesebben azt gondolom, hogy ebben a törvényben néhány nagy horderejű válasz született arra, hogy a szakiskolákban a kilencedik, tizedik évfolyamon olyan feltételek teremődjenek, amik lehetővé teszik a pedagógiai munkát, vagy javíthatják a pedagógiai munka színvonalát.

Megint a teljesség igénye nélkül mondom, hogy borzasztó fontos, hogy csökkentették a maximális és az átlagos óraszámokat ezen az évfolyamon. Borzasztó fontosnak érzem, hogy a maximális létszám fölötti normatíva elvonásával megakadályozzák azt a túltöltést, ami miatt szinte nem lehetett pedagógiai munkát folytatni ezekben az osztályokban, de nem az iskolák miatt, nem a pedagógusok miatt, hanem egyszerűen az iskolafenntartók bekalkulálták az 50 százalékos bukási arányt, és feltöltötték 45-48 főre ezeket az osztályokat. Ha a törvény ezt meg tudja akadályozni, akkor azt mondom, hogy nagy lépést tettünk ebben az irányban.

Ugyancsak csendes lépés, de megint a leszakadás, a megbélyegzés, a hátrányos helyzetűek segítése irányába mutat például egy olyan egyszerű intézkedés, mint a pedagógiai programban szereplő intézményeken kívüli foglalkozások ingyenességének kikötése. Látjuk az intézményi vizsgálatainkból, hogy az erdei iskolákból, amit a törvény más helyen szorgalmaz, milyen gyerekek esnek ki rendszeresen azért, mert 15-20 ezer forintot kellene a szülőknek erre befizetni.

A többi rész problematikusabb, és majdnem mindegyik elhangzott. Én is azt látom ezeknek a problémáknak a mélyén, hogy bizonyos szakmai problémák nem kerültek kitérőre az elmúlt időszakban, illetve nem született konszenzus ezeknek a megoldására, és imitt-amott ezt elég praktikusán próbálja rövidre zárni a törvény.

Maximálisan egyetértek azzal, hogy ennek két, itt elhangzott gócpontjával nekünk is sokat kellene foglalkozni, segíteni azt, hogy pedagógiai válaszok is születhessenek ezekre a problémákra. Az egyik a tartalmi szabályozás kérdése, a másik ezzel szoros összefüggésben a - ha tetszik így - szakaszolás kérdése. Minden további dolog ebből következhetne, és a jogi megoldás illeszkedhetne a szakmai megoldáshoz. Most azonban úgy érzem, hogy nem illeszkedik.

Bizonyos politikai élt és szakmai vitákat letompíthat ez a 6x2-es szakaszolás, de meg kell mondjam, nekem eléggé hiányzik az egységes 1-4. évfolyam, ami a NAT-ban bent volt. Én ezt igenis visszasírom; én azt gondolom, hogy az iskola induló szakaszában nagyon jó lenne, ha nem kétéves folyamatokban, hanem egy teljes négyéves folyamatban lehetne gondolkodni. És hol nem konzekvens a törvény? Valahol érzik ezt a jogalkotók, mert 4. év végéig adnak a bukás alól felmentést. Holott ha biztosan eldőlt volna, hogy egy NAT-szerű szabályozás lesz érvényben, ha bármilyen tartalmi szabályozó dokumentumunk, mondjuk, azt mondja, hogy a követelményeket két évre fogalmazzuk meg, illetve ahogy a NAT mondta annak idején, az első időszakban 1-4-re fogalmazzuk meg, akkor onnantól kezdve a törvény egyben egy pedagógiai választ is rögzíthetne, mert teljesen értelemszerű, hogy a közbülső évfolyamokon értelmetlen lenne a buktatás. Hiszen azért fogalmazzuk meg a követelményeket négy évre, illetve két évre, hogy a gyerekeknek időt adjunk arra, hogy az ő egyéni sajátosságaiknak megfelelően, egyik korábban, másik később, de ezen a cikluson belül tudja teljesíteni.

Én tehát nem tudok sem állást foglalni az 1-4. évfolyamok buktatása mellett vagy ellen, mert én azt gondolom, hogy erre egy generálisabb szakmai választ kellene valahogyan kiküzdenünk, mindannyiunknak, ennek a szakmának, és abból levezetni azt, hogy ez akkor hogyan jelenjen meg az értékelésben és az osztályozásban.

Végül egy utolsó kérdés, ami, én sok emberrel beszéltem, és ez senkinek nem jelentett problémát, csak nekem; most is vártam-vártam, hogy előkerül ez a kérdés, de nem került elő. Én azt gondolom, hogy a teljesítményszorzók bevezetése, ami ott nagyon a végén jelenik meg

a törvénynek, de egy nagyon új dolog, az egy nagyon kemény dolog szerintem; a pedagógusmunkaerő-gazdálkodás szempontjából, hát, kicsit beláthatatlan következményekkel járhat. En most nem is mondok erről többet.

Köszönöm.

ELNÖK: Igen, köszönöm szépen. Akkor most tízperces szünetet tartunk. Szünet után pedig kezdődik a választás a NAT Bizottságba, illetve az ezzel kapcsolatos problémák megbeszélése; s aztán térünk majd vissza a törvényre.

(Szünet: 12.16 - 12.24.)

ELNÖK: Kedves Kollégák! Számtalan hiábavaló csengetés után elkezdem az értekezlet második részét. Akit érdekel, az bejön, helyet foglal. *(Derültség.)* Már félek attól, hogy Karlovitz túlzottan liberálisnak fog nevezni. Most keményen megkezdem az értekezlet második felét. *(Zaj.)* Most kemény idők jönnek.

Két feladat áll most előttünk. Nagyon jó volna ezt viszonylag gyorsan megoldani. Az egyik kérdés az volt az OKNT-hez, hogy jelöljön egy erre általa alkalmasnak ítélt kiváló kollégát abba a bizottságba, amely a NAT felülvizsgálatával, illetve újraírásával vagy korrekciójával - nem tudom a helyes kifejezést - foglalkozik. Önök megkapták, hogy a miniszter úr kiket jelölt ebbe a bizottságba.

A másik előttünk álló feladat ezzel szorosan összefügg. Tekintettel arra, hogy előttünk áll egyrészt egy tananyagcsökkentéssel kapcsolatos döntéshez való egyetértő vagy egyet nem értő állásfoglalás kialakítása - lévén, ha csak tananyagcsökkentésről is van szó, mondjuk a kerettantervek keretében, akkor is érinti a mi kompetenciánkat, mert érint tantervi kérdéseket -, másrészt pedig mert a nemzeti alaptanterv jóváhagyása vagy elutasítása akkor lenne a részünkről eredményes és nem formális, ha nyomon tudnánk követni a folyamatot, és volna egy olyan bizottságunk, amelynek a tagjai folyamatosan informálódnak. Ha menet közben ők úgy gondolják, hogy az OKNT-nek meg kellene szólalnia, akkor ezt a kritikai reflexiót - akár megerősít bizonyos tendenciákat, akár korrekcióra utasít vagy kér - időben meg tudná tenni. Hogy ne kerüljünk abba a helyzetbe, csak szeretném önöket emlékeztetni arra az epizódra, amikor nagy papírpazarlással több mázsa anyagot kaptunk az asztalra, és az ember nem tudta, hogy milyen részletekkel kellene neki foglalkoznia.

Nyilván nem az OKNT kompetenciája lesz a nemzeti alaptanterv dokumentumában arról dönten, hogy a matematikában ez vagy az benne legyen, vagy ne legyen benne, hiszen nem vagyunk matematikusok, de ha szakosok vagyunk, akkor se ez a dolgunk. Ha volna egy ilyen bizottságunk, ennek rendelkezésére kellene bocsátani bizonyos pénzösszeget, hogy saját szakértőket kérjen föl arra, hogy az anyagot előzetesen véleményezzék. Erre egyszer Trencsényi László tett is egy javaslatot, hogy az OKNT-nek kellene egy ilyen független szakértői gárdával rendelkeznie, ami nem azonos személyekből állna mindig, hanem ad hoc szerveződne, és az ő javaslatuk alapján ez az általunk most megválasztandó bizottság tenne javaslatot az OKNT-nek. Erre volt már példa, amikor a kétszintű érettségi kapcsán Szenes Gyuri, Hoffmann Rózsa és Horn György kapta tőlünk azt a kérést, és teljesítették is, hogy megtárgyaltak bizonyos dokumentumokat, amiket az OKNT megkapott. Tehát ennek a bizonyos bizottságnak ez a funkciója, amelynek majd talán megtaláljuk a nevét.

Az első kérdést nem kell szavazásra föltennem, mert van egy miniszteri kérés: jelöljünk ebbe a NAT Bizottságba valakit. A másodikat azonban mindenképpen föl kell tennem - és ez összefügg az elsővel, mert majd személyi kérdésekről lesz szó, és ezért kezdem a másodikkal -, hogy egyetért-e az OKNT azzal, hogy egy ilyen, a tartalmi szabályozás kérdéseivel foglalkozó vagy tantervi bizottságot - majd megtaláljuk a pontos nevét - a saját hatáskörében létrehozson. Aki ezzel egyetért, tegye föl a kezét. *(Szavazás. - Egyhangú egyetértés.)* Egyhangú egyetértés, ellenvélemény nem volt. Köszönöm.

Akkor első körben a NAT Bizottságba jelölendő személyről kell döntenünk. Ez úgy fog történni, hogy én egyrészt előtte szeretném megkérni Báthory Zoltánt, aki a miniszter jelöltjeként ennek a bizottságnak már tagja, hogy egy pár szóval informáljon bennünket, mire vállalkozik az, aki majd vállalkozik. *(Dobos Krisztina: És kik a tagjai?)* Hogy kik a tagjai, meg tetszett kapni papíron vagy e-mailen. *(Dobos Krisztina: De a negyediket nem ismerjük.)* Katanics Sándor, Báthory Zoltán, Hunyady György és Vass Vilmos a tagjai, és tudomásom szerint megtörtént már a Közoktatás-politikai Tanács keretén belül egy hölgynek a megválasztása: Nándor Rudolfné. Amikor kiküldtük a meghívót, erről még nem volt tudomásunk, mert egy nappal ezelőtt volt a választás.

Ez tehát úgy történik, hogy először Báthory Zoltán mond nekünk néhány szót arról, hogy ez a NAT Bizottság mit tesz, hol tart. S ahogy általában a szavazást szoktuk csinálni, lehet javaslatokat tenni a bizottság részéről a tagra, minden ilyen név fölkerül a szavazócédulára, és azon megjelöljük azt a személyt, akit javasolunk.

Báthory Zoltán úré a szó.

BÁTHORY ZOLTÁN: A NAT-történetnek ezt az újabb fejezetét azzal lehetne kezdeni, amit tudtok, hiszen láttatok: az Eötvös Társaság készített egy változatot. A minisztérium vezetői, a miniszter úr úgy gondolja, egy projekt keretében meg kell vizsgálni, hogy ez megfelelő javaslat-e, ezt meg kell vitatni a pedagógusszakma különböző képviselőivel, rétegeivel, és ennek az egésznek a lebonyolítására kért egy projekttervet Vass Vilmostól, aki velem és Perjés Istvánnal együtt szerkesztője az eredeti új NAT-nak, amint azt valószínűleg tudjátok.

Vass Vilmos tehát felkérést kapott, hogy készítsen egy projektet, ez elkészült. A minisztérium, valószínűleg a miniszteri értekezlet ezt megtárgyalta, jóváhagyta, pénzt adott rá, és ennek keretében, tehát a projekthez tartozóan egy nemzeti bizottság és egy szerkesztőbizottság létrehozásáról hozott döntést. A nemzeti bizottságnak a projektterv értelmében az a feladata, hogy döntéseket hozzon, illetve döntéseket terjesszen a minisztérium elé; tehát nem azzal foglalkozik, hogy mi legyen a matematikában vagy a művészetekben, hanem stratégiai kérdésekkel foglalkozik, hogy megmaradjanak-e a műveltségi területek, hogy mi legyen a beosztás, a 6x2 vagy 2x6, ahogy az eredetiben van. Tehát ilyen stratégiai kérdésekkel foglalkozik, és döntés-előkészítő funkciót tölt be, s a miniszter elé terjeszti azt, amit jónak lát. Úgy tudom, hogy ennek öt vagy hat tagja lesz. A miniszter úr levelében benne van a veszprémi Lovas Gimnázium igazgatója, Katanics Sándor; Vass Vilmos, aki az egész projektnek a felelőse; Nádas Erzsébet, aki polgármester; jómagam, valamint Hunyady György.

A szerkesztőbizottság a szövegezéssel foglalkozik, a különböző műveltségi területek szakértőinek a koherenciáját biztosítja. Ebben a legjobb tudomásom szerint Ballér Endre, Perjés István - aki az egyik szerkesztője az egésznek - tag, és még egy tagja van, mert hárman vannak; talán még eszembe jut, hogy kicsoda.

A projekt következő rétegében műveltségi területi felelősök vannak. A műveltségi területi felelősök egyrészt az Eötvös Társaság szakértője, másrészt az OKI programigazgatóságának képviselőjéből, illetve a KOKSZI tantárgyfelelőseiből áll; ők tehát a szakértők, akik magukkal a műveltségi területekkel, azoknak a belső tartalmával, a követelményrendszerrel foglalkoznak. A felépítés tehát az, hogy van egy operatív réteg, ez műveltségi területenként körülbelül két-három főből áll, akik átnézik az egészet, vizsgálják a saját szempontjukból, és ezt a szerkesztőbizottsághoz továbbítják. A szerkesztőbizottság a koherenciát biztosítja a műveltségi területekhez, a nemzeti bizottság pedig jóváhagyja, módosítja, illetve stratégiai kérdésekben döntést hoz.

Ezért is gondolja valószínűleg a miniszter úr, hogy nagyon fontos, hogy mind az Oktatáspolitikai Tanács, mind a Köznevelési Tanács egy-egy tagot delegáljon ebbe a döntéshozó bizottságba. Hogy engem miért emelt ki külön a miniszter úr, azt nem sejtem, nem tudom biztosan.

ELNÖK: Mindenkinnek vannak gyenge pillanatai. (*Derültség.*)

BÁTHORY ZOLTÁN: Ez a helyzet. Ennél többet nem nagyon tudok mondani ebben a pillanatban. A projekt beindult, a projekt megy. A felkérések megtörténtek. (*Nagy József: Határidő?*) Úgy tudom, hogy a bizottsági tagság részére a jövő kedden egy eligazítás lesz, amit Sipos János helyettes államtitkár fog tartani, úgyhogy a dolog megy.

Az még fontos, hogy a dolog végpontja a jelenlegi tervek szerint április 30., amikor egy olyan változatot kell leadni ennek a sok bizottságnak, ami államigazgatási egyeztetésre mehet. A véleményem szerint valamikor áprilisban kellene újra az OKNT elé kerülnie, de ez csak az én egyéni véleményem perpillanat.

ELNÖK: Ezt azért nagyon fontos tudnunk, mert nekünk bizonyos idő kell, hogy rendelkezésünkre álljon ahhoz, hogy a saját szakértőink - ha ezt a bizottságot majd megválasztjuk a második menetben -, referáljanak nekik a NAT egyes műveltségterületeiről, az alapkonceptióról, és így tovább, hogy az OKNT elé azok a dokumentumok kerüljenek, amelyben személyes kompetenciáink vannak. Tehát például az alapkonceptiót gondolom, ahol mindenki hozzá tud szólni, a részletesebb tantárgyi kérdésekben pedig ne itt vitatkozzunk, hanem az a bizottság beszélje ezt meg az opponenciával, és amennyiben egy opponensi vélemény nem elég, akkor meg kell találnunk a lehetőséget arra, hogy más is legyen. Egyébként hogy ki legyen majd ez az opponens, arra vonatkozóan én nagyon szeretném, ha az OKNT tagjai tennének javaslatot, hogy nehogyan alakulhasson ki, hogy csak bizonyos felfogások, vagy bizonyos pedagógiai iskolák jutnak szóhoz. Ezt a lehető legdemokratikusabban döntsük el, hogy ki legyen az a szakértő, aki erről nyilatkozik.

A dátum azért volt érdekes, mert azzal nagyon keményen szembe kell nézni, hogy ez április eleje. Ezek szerint Báthory úr azt mondja, hogy egy olyan stádiumba kerülhet ez a dokumentum, amely április elején bírálható, akkor ezt most csak hallottuk, és tudomásul tudjuk venni, és nyilván ismerve az előkészület állapotait, erről Báthorynak konkrét fogalma van.

Egy dolgot még szeretnék felvetni, ami itt részben felmerült, mint kritikai megjegyzés is, és azzal én teljesen egyetértettem. Nem tudom, hogy pontosan ki mondta, de szerepelt a Trencsényi László egyik korai kör-e-mailjében is, amit mindannyiunkhoz eljuttatott, hogy az előző NAT kritikai elemzése és bírálata nélkül belekezdeni egy következőbe, enyhén szólva nem állja ki a tudományos kritikát, sőt nem is etikus azért, mert az elismerés is megilleti azokat, akik korábban alkották, és a tapasztalatok és a közérdek is ezt követeli. Feltételezem, de azért most rákérdezek Báthory Zoltánnál arra, hogy az az anyag, mit kapni fogunk, illetve aminek az alapján ez a munka megindul, milyen kritikai bázisra épít. Terveznek-e ilyet, meg lehet-e majd ismerni, mielőtt mi az új NAT kérdéseibe személy szerint vagy szervezetként belebonyolódunk? Ez most kérdés volt, és kérlek, hogy válaszolj!

BÁTHORY ZOLTÁN: Azt gondolom, hogy amikor ez még az Eötvös Társaság keretein belül volt, akkor mi két éven át nem is csináltunk mást. Nem vonom kétségbe annak jogosságát, amit Laci mondott, és amit te idézel. Azt gondolom, hogy két évig mást se csináltunk, mint szisztematikusan elemeztük a '95. évi NAT jellegzetességeit, hogy mit kellene rajta változtatni, hogyan kellene előrehaladni, mit javasoljunk. Tehát egy szakmai műhelyben volt egyfajta elemző munka, amelyben azt is kritikailag elemeztük, hogy a kerettantervek legalizálásával milyen új helyzet állt elő. Azt gondolom, hogy ez egy figyelembeveendő munka volt. Azt, hogy ez elégséges-e, vagy nem, nem tudom eldönteni, mert úgy gondolom, hogy igen, elégséges, de természetesen ezt lehet másképpen is látni, nem vonom kétségbe. A munkát azok csinálták, akiknek a neve ott van.

ELNÖK: Kérem, hogy van-e valamilyen írásos manifesztációja ennek a kritikai szakasznak.

BÁTHORY ZOLTÁN: Leginkább a bevezető az, ami megjelent a decemberi új Pedagógiai Szemlében. Úgy gondolom, hogy a koncepcionális vagy stratégiai kérdésekről a bevezetőben lehet olvasni. Ez az, amin nagyon sokan dolgoztunk, és ami a munka folyamán kialakult, hogy például 10 évfolyamról 12 évfolyamra, hogy maradjanak-e a műveltségi területi blokkok, vagy mi legyen a tartalmi szabályozás egy-egy szisztémája - erre nézve is rövid állásfoglalások vannak. Úgy gondolom, hogy ezek világosak és érthetőek.

ELNÖK: Értem. Köszönöm. Van-e még további kérdés vagy észrevétel Báthory Zoltánhoz, mielőtt személyi javaslatot teszünk? Szabados Lajos!

SZABADOS LAJOS: Nem kérdés, de ehhez kapcsolódik, hogy érdemes lenne egy NAT-ülést tartani, mert azt mondta Zoli, hogy ez egy olyan anyag, ami tárgyalható. Ennek szentelhetnénk egy ülést. *(Közbeszólás: Már volt.)*

ELNÖK: Ennek már volt.

SZABADOS LAJOS: Az a 2002-es új koncepció behozatala volt.

SZENES GYÖRGY: Ez ugyanaz.

SZABADOS LAJOS: Ez ugyanaz?

SZENES GYÖRGY: Igen.

SZABADOS LAJOS: Köszönöm, akkor nincs más.

ELNÖK: Dobos Krisztina!

DOBOS KRISZTINA: Azt gondolom, hogy amit Báthory Zoltán mond, az nem elég abban a tekintetben, hogy ezeket tényleg érdemes lenne megnézni. Nyilván a 10 osztályról 12 osztályra, ezzel kapcsolatban nincs vita, és mi nagyon egyetértünk, de mondjuk a műveltségi területekkel, vagy például nem olyan régen az integrált természettudományos oktatással kapcsolatosan vannak jó tapasztalatok, és vannak rossz tapasztalatok.

Az én tudomásom szerint - és ezt kérdezem is -, az OKI jelen pillanatban nagyon komoly elemzést és vizsgálatot végez, és valamikor most vannak az összegzések arról, hogy az egyes tantervekben - NAT, kerettanterv, satöbbi - mi történt az elmúlt 6-8 évben. Ennek kellene utánajárni, és azt kellene végiggondolni, hogy milyen eredményeink és milyen kudarcaink vannak, mert annak a függvényében lehet azt mondani, hogy az új NAT ezeknek az eredményeknek a megerősítésében előrelép-e, és a kudarccokat megpróbálja-e, vagy tudja-e kezelni.

ELNÖK: Báthory Zoltán, és utána Szenes György következik.

BÁTHORY ZOLTÁN: Azt hiszem, hogy itt valamit nem egészen jól adtam elő. Az operatív bizottságokban, a műveltségi területi bizottságokban éppen azért vannak intézeti emberek, hogy ezt az időszakot be lehessen integrálni. Tehát nem úgy gondoljuk, hogy amit az Eötvös Társaság csinált, az slussz-passz, kész, hanem úgy gondoljuk, és mindig is javasoltuk, hogy ha a minisztérium úgy gondolja, hogy ezt meg lehet vitatni, és esetleg ebből lehet egy nemzeti alaptanterv, akkor ezt a fajta tapasztalatot, tudást érvényesíteni kell, és ezért vannak ezek az operatív bizottságok. Ezt kellett volna mondanom.

ELNÖK: Köszönjük. Jobb későn, mint soha. Szenes György!

SZENES GYÖRGY: Ahhoz kétség nem fér, hogy a nemzeti alaptantervet felül kell vizsgálni, hiszen ezt három vagy négy éve mondjuk már. Az, hogy mi mondjuk, kevés, a törvény előírja. Tehát ahhoz kétség nem fér, hogy ezt meg kell csinálni. Azt nem tudom megmondani, hogy amit az Eötvös Társaság csinált, az elegendő szakmai kontroll-e vagy sem, egyet viszont elég határozottan merek mondani - egyelőre elég halkán -, hogy ezt április 30-ig nem lehet megcsinálni.

Azt gondolom, hogy ha itt egy szakmai vitát szeretne a minisztérium a pedagógus szakmai szervezetekkel széles szakmai körben lefolytatni, a konszenzus irányába próbálnánk lépni, továbbá a NAT-nak egy olyan funkcióját is szeretnénk a tartalmi szabályozás tekintetében megcsinálni, hogy végre ezek az iskolaszervezési gondok is valahol elő kell hogy jöjjenek. Most elsöpörgetjük egy kicsikét a törvénybe. Most van ez a NAT, és ebből kell majd kerettanterveket, mintatanterveket csinálni.

Tehát hogy valami világos képe legyen a pedagógustársadalomnak, hogy minek az irányába menjünk, gondolom, ezt a NAT-vita kapcsán le kell folytatni a szakmai szervezetekkel, társadalmi szervezetekkel, különböző tanácsokkal; úgy gondolom, ezt ezzel együtt április 30-áig nem lehet a kormány elé vinni, ha ezt korrekt módon gondoljuk.

Köszönöm szépen. Különböen nagyon támogatom, hogy ez menjen, és válasszunk egy OKNT-s tagot erre.

ELNÖK: Horn György kért szót, utána Nagy József, majd Báthory Zoltán. Tessék parancsolni!

HORN GYÖRGY: Egyrészt az időpontokról szeretnék szólni, másrészt a feladatról, hogy tisztázzunk néhány kérdést magunk között.

Én is azzal akartam kezdeni, amit Szenes alelnök úr mondott: úgy gondolom, világosan meg kell fogalmazni azt, hogy mi az, ami itt szakmai feladat, mi az, ami közoktatás-politikai típusú döntést igénylő feladat, és mi az, ami operatív feladat. Ezeket jól el lehet különíteni egymástól. A magam részéről az Eötvös Társaság anyagát jó kiindulópontnak tartom, ezt már a múltkor is elmondtam; és ne felejtjük el azért, hogy ezzel párhuzamosan folyik egy érettségi, tehát egy kimeneti felülvizsgálat is, és nyilván nem lehet a két dolog független egymástól, sőt nagyon remélem, hogy nem független egymástól. Azt hiszem, ha egyáltalán időpontról beszélünk, akkor a 2004. szeptember 1-je előtti bevezetést, tehát egy felmenő rendszerű, módosított bevezetést elképzelni sem lehet. Ez a legkorábbi időpont, ha ez nagyon fontos, az a 2004. szeptember 1-je, amire azt lehet mondani, hogy életbe léptetett, az első osztálytól felmenő rendszerű bevezetésben egyáltalán gondolkozni lehet.

Ez azt jelenti, hogy az, hogy egy ilyen operatív bizottság milyen ütemezésben dolgozik kormánymegrendelésre, szerintem nem a mi dolgunk. Ha az operatív bizottság ezt megcsinálja áprilisra, hurrá; ha nem csinálja meg, nem csinálja meg - szerintem ez nem az OKNT ügye. Akkor nem hurrá, de ez nem az OKNT ügye. Az, ha az OKNT létrehoz egy bizottságot, amelyiknek az a dolga, hogy ezeket az itt felmerült kérdéseket - beválás, stratégiai célok, szakmapolitikai dilemmák és így tovább - csoportban megvitatja, előterjeszt döntéseket, ez az OKNT ügye. Másrészt ha kész is egy ilyen szakmai anyag, akkor ennek nyomán nyilván egy hosszabb - ismerte a magyar pedagógusszakma, a szakmai szervezetek állapotát -, nagyon diffúz, szórt vita alakul ki ebből, aminek a vége ha nem is konszenzus, de legalábbis valamifajta irány ennek az akármikorra, mondjuk, áprilisra elkészült operatív szakmapolitikai anyagnak a vitája lehet.

Azt gondolom tehát, az OKNT ne azzal foglalkozzon, hogy a kormány elé vihető-e vagy nem az anyag, hanem a saját feladatainkat fogalmazzuk meg, amire mondjuk azt, hogy legkorábban 2004. szeptember 1-jei bevezetést tudunk elképzelni, és ha ehhez minél előbb érkeznek ide kormányzati, szakmai anyagok, annál jobb. Ezzel párhuzamosan az OKNT kezeli

azt, hogy a saját bizottsága az ide érkező anyagokat - szakmapolitikai és tartalmi, nyilván a tantárgyi és a stratégiai kérdések külön jelennek meg -, ezeket ez a bizottság valami módon előkészíti, és egy saját ütemezésben az OKNT elé terjeszti. S akkor ez a két dolog nem kapcsolódik össze. Szerintem ez egy fontos ügy.

Zárójelben jegyzem meg: ez az érettségiszabályozással kapcsolatban fontos dilemmákat vet fel, bár ha a múltkori megállapodásunk szerint 2005-ben egy egyszerű tananyagcsökkentéses érettségi, tehát egy eljárásjogi bevezetés van, és 2008-ra alakulna ki egy új típusú érettségi bevezetése, akkor a két dolog összehangolhatónak látszik, vagyis felmenő rendszerben.

Arra kérek mindenkit, ez nagyon fontos lenne: ne beszéljünk új NAT-ról, beszéljünk a NAT felülvizsgálatáról. Ez itt több, mint terminológiai kérdés. Azt gondolom, hogy a NAT-törvény bevezetése óta senki nem vizsgálta felül a NAT-ot, ez pedig törvényi előírás. Itt tehát a nemzeti alaptantervnek, a létező, jogilag legitim - bár tudjuk jól, hogy a kerettantervekkel kapcsolatban ez azért idézőjelbe tett legitimitás - NAT-nak a felülvizsgálatáról van szó, nem pedig egy új NAT-ról. Ez egyrészt kommunikációs feladat, másrészt tartalmi kérdés, hogy a kiindulási pontok mik.

Köszönöm.

ELNÖK: Nagy József!

NAGY JÓZSEF: Mindannyian tudjuk, hogy tulajdonképpen a gyakorlatban nincs működő tanterv, mind a mai napig. NAT szerint dolgozunk? Elvileg. Kerettanterv szerint dolgozunk? Elvileg. Ki mit tud... A '78-as tanterv működik gyakorlatilag mind a mai napig. Mindenki irkál tankönyvet, így is meg úgy is, de bevezetve és végigcsinálva nem volt. És ezután sem lesz egy darabig. *(Közbeszólások.)* Mi már mindannyian a sírban leszünk, amikor itt Magyarországon lesz tanterv *(Derűltség.)*, ha egyszer nem csináljuk meg az adott négy év elején. Ha most végigcsináljuk megint azt az egész cirkuszt, amit már háromszor végigcsináltunk, és mindig az adott szakasz végére készültünk el és kezdtük volna bevezetni, és a következő szakaszban minden kezdődött előlről - ezzel mindenkinek a hócipője is meg a gatyája is idáig tele van!

Én nem bánom, akármilyen tanterv, de legyen már egy olyan, ami bevezetődik legalább két évben, és működik, és az lehetőleg minél inkább olyan legyen, ami nem azon vitatkozik és nem azt írja elő, hogy ez a vers is még legyen benne, de amaz ne legyen benne. Ha ezt most előlről kezdjük, akkor ebben az országban nem lesz működő tanterv. Ez szerintem nagyon fontos. Nem a mi dolgunk, de azért a lelkiismeretünk szólaljon már meg ebben az ügyben, hogy ezt a cirkuszt ne csináljuk tovább!

Azt mondom tehát, hogy minél előbb meg kell csinálni, ez egy felülvizsgálat, egy javítás, mert elő van írva, és ennek alapján ezt csináljuk meg, és ez eléggé általános lesz ahhoz, hogy ez továbbra is működjön. A baj majd a programokkal, a kerettantervekkel meg a nem tudom, mikkel lesz, és félelmeim vannak ez ügyben.

Elnézést, hogy ilyen vehemensen szoltam hozzá, de hát egy országról tudok, ahol ilyen sokáig tartott ez a dolog, de mi most már... *(Horn György: A briteknél.)* Nem, a belgáknál... *(Többek: Az angoloknál is.)* Az angoloknál is, de ott azért mégiscsak...

ELNÖK: Báthory Zoltáné a szó, utána Hoffmann Rózsát láttam jelentkezni és Dobos Krisztinát.

BÁTHORY ZOLTÁN: Kicsit készületlenül ért az, hogy itt nekem most a NAT-revizióról beszélni kell, ezért az információk kicsit zűrösen jönnek elő. Kellene volna mondanom a bevezetőben, hogy karácsonykor kimentek az első példányok 150 kiválasztott szakértőnek, tehát a vita tulajdonképpen elkezdődött. Ezt a 150 szakértőt bizonyos szempontok szerinti véleményezésre kérte a projekt vezetője, Vass Vilmos, és ezek most, január 15-ei

határidővel érkeznek. Mondhatnám tehát, hogy a vita elkezdődött, ha nem is ez az a vita, amiről beszélünk igen sokszor.

Én is azt mondom, amit Horn Gyurka mond, hogy az időpontok eldöntése nem a mi kompetenciánk. Mondja meg az oktatáspolitikai, hogy mit akar, mit tart célszerűnek, és amikor ezt megmondta, akkor majd mi... *(Nagy József: Akkor fölöslegesen dolgoztunk.)* Igen...

Nagyon jónak tartom én is azt, hogy ne új NAT-ról, hanem NAT-revízióról beszéljünk; jó, ha a kommunikációban ez jelenik meg. Sajnos mi néha használjuk, merthogy meg akarjuk különböztetni a '95. évi kormányhatározat dokumentumától.

Itt vannak szakmai operatív oktatáspolitikai tevékenységek. Szerintem a projekt vezetőjét bármikor ide lehet kérni, hogy informáltak legyünk, és szinte minden OKNT-ülésen tarthat egy tízperces beszámolót arról, hogy a dolgok hogyan állnak, és azután ki kell alkudni az oktatáspolitikával egy olyan időpontot, amikor ezt, tehát a projekt révén előállt revideált NAT-ot véleményezni lehet.

Az, hogy hogyan lehetne a vitát rövidíteni, a cirkuszt elkerülni, nekem is régi gondom. Azt hiszem, hogy nem lehet. Egy demokratikus országban bizonyos vitastációkat nem lehet elhagyni. Lehet törekedni egy racionális vitára, lehet azt jól szervezni, rosszul szervezni, de bevezetni magyarán nem lehet, mert akkor az diktatúra lenne. Ez kerülendő, és én nem támogatnám.

ELNÖK: Hoffmann Rózsa!

HOFFMANN RÓZSA: Az tény, hogy az időpont eldöntése nem a mi dolgunk, ellenben mégis úgy érzem, hogy ez egy súlyos koncepcionális kérdéssé is válhat, mert a NAT-korrekción megint egy olyan téma lesz, ami nagyon élénken fogja foglalkoztatni a közvéleményt, a sajtót és egyebet. Ha túl sokáig lebegtetjük a korrekciót, az nem jó, ha pedig túlságosan elsietjük, az pedig más ok miatt nem jó. Ezért gondolom úgy, hogy talán lehet mondanivalónk az időpontról, és bocsássanak meg, ezt én mégiscsak elmondom. Én a '94-es bevezetést sem tartom lehetségesnek, és megmondom, hogy miért.

ELNÖK: 2004-es.

HOFFMANN RÓZSA: Bocsánat, 2004-es. Megmondom, hogy miért. Itt elhangzott, hogy ki mit tud, hogy él-e a NAT, vagy nem. Miért vagyunk ilyen bizonytalanok? Annak, hogy miért nem él, gyanítom, hogy a legsúlyosabb oka az, hogy a tankönyvekben nem tükröződik az a szemlélet, ami a NAT-ban van. Ha egy olyan korrekciót szeretnénk, ahol már végre megvalósul az osztályterekben az, amit a NAT megálmodói megálmodtak, akkor azoknak a tankönyvekben meg kell jelenniük. Tehát ha elkezdem a visszszámálást, és mondjuk április végéig megszületik az a fajta NAT-revízió, amit utána azért majd vitatnak, de mégis nagyjából látható, hogy végleges, akkor arra rá kell állniuk a tankönyvkiadóknak, de ismerve a tankönyvbírálat menetét azokból a tankönyvekből legközelebb csak 2005 elején lehet tanítani felmenő rendszerben. Ezt azért jó lenne, ha látnánk, mert ha megint úgy vezetődik be egy korrigált NAT, hogy a régi tankönyvek alapján tanítanak, akkor higgyétek el - minden óralátogatáson ezt látom, minden interjú erről győz meg -, hogy a tanárok itt-ott még tudják, hogy mit tartalmaz a helyi tantervük, de már azt sem mindig. Egy az egyben a tankönyvek vették át a tartalmi szabályozások szerepét, sokkal erősebben, mint máskor. Azt hozzá kell gondolni a NAT-revízió, -felülvizsgálaton dolgozó bizottságnak is, hogy ebből tankönyveket kell csinálni, különben megint más lesz a praxis az osztályterekben és más lesz az oktatási dokumentum.

Hidd el Gyuri, hogy 2004. április végéig meg lehet csinálni, ha nem úgy alakulnak a bizottságok - ez már ránk tartozik -, hogy 105 ezer felé elkötelezett, nagyon elfoglalt szakemberek még felvállalnak egy újabb plusz valamit, amit éjszakánként és vasárnaponként valahogy kipróbálnak magukból, hanem ha mondjuk, bezárják őket két hétre a sziráki

kastélyba, akkor meg lehet csinálni. Meg lehet csinálni, de nem április 30-ig, hanem sokkal előbb, és a vitára is van idő. Higgyék el, hogy itt minden ilyen fejlesztő munkának az egyik hátulütője pont az a személyi kérdés volt, hogy senkinek semmire nincs ideje. Egy ilyen munkát csapatmunkában csak összezártan lehet megcsinálni. Ezt azért mondtam el, mert most választani fogunk ebbe a bizottságba - reményeim szerint egy OKNT tantervi bizottságot is -, és jó lenne, ha ki-ki olyan lelkiismereti döntés után vállalná ezt a szerepet, hogy belássa ennek a sürgető voltát. Ez azért sürgető, hogy adott esetben ne lebegtessük az oktatásügy felett megint évekig, hogy itt NAT-revizió van, és senki nem tudja, hogy mi lesz, mert ettől válik minden olyan csuszamlóssá, olyan ellenőrizhetetlenné. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Remélem Zsuzsa, hogy jegyezte, hogy a kastély bérleti díját bele kell kalkulálni a következő évi költségvetésbe. (*Derültség.*) Dobos Krisztina!

DOBOS KRISZTINA: Két dolgot tartanék fontosnak. Az egyik, hogy azt gondolom, hogy ne csak a kommunikációban, hanem valójában tényleg a NAT továbbfejlesztése történjen, és ne pedig egy teljesen új dolog, azért, mert azt gondolom, hogy így folytonos az oktatásügy. Tehát mondjuk meg, hogy mik voltak az előző NAT hibái, és csináljunk egy jobbat.

A másik legalább ennyire fontos - Rózsa elkezdte mondani a tankönyvet -, de ha megint csak a NAT-ról beszélünk, és a hozzá tartozó kerettanterv, program, helyi tanterv, tankönyv, pedagógus-továbbképzés, megint külön, ettől teljesen függetlenül fog működni, akkor a NAT... - (*Báthory Zoltán: Pedagógusképzés.*) Igen, pedagógusképzés. - ... valahol a levegőben lesz. Bár a miniszter úrnak is javasolhatjuk, de azt gondolom, hogy a legfontosabb, hogy magunknak tudunk olyan javaslatot tenni, hogy ne csak azt nézzük, hogy mi történik a NAT-tal, hanem ezzel párhuzamosan hogyan is történik. Az én tudomásom, és jogi tudásom szerint jelenleg érvényben van a NAT, hiszen a kerettanterv ez alapján készült, tehát senki nem kérdőjelezte meg, illetve akkor tessék azt megmutatni, hogy hol van ellentmondás a NAT és a kerettanterv között. Mindig teszünk kijelentéseket, és közben az igazi kritikát nem támasztjuk alá szakmailag.

ELNÖK: Karlovitz, majd Trencsényi következik.

KARLOVITZ JÁNOS: Csak egy mondatot mondanék. Azért elég szép számban vannak NAT-konform tankönyvek, mert a tankönyvkiadók most már egy évtizede igazodnak a NAT-hoz. Nyilvánvaló, hogy van másféle is ebben a nagy tankönyvgubancban, de ez azért megnyugtató lehet.

Egy kérdésem lenne csak. Volt az OKKER-ben egy olyan vizsgálat, hogy pedagógiai programok. (*Zaj.*) Ezzel mi lett? Ezt jó lenne ismertetni, mert ez egy érdekes kísérlet volt, és úgy érzem, hogy most a pedagógiai program az, ami hangsúlyossá vált. Erről talán Trencsényi többet tud mondani.

ELNÖK: Trencsényi László!

TRENCSENYI LÁSZLÓ: Ez a munka valóban elkészült Gőcze Gábor irányításával. Azt gondolom, hogy a minisztérium ezekből a dossziékból több példánnyal rendelkezik, amely - a tantervpiacra jelenlévő tantervek - pedagógiai rendszernek nevezett csomag, tehát a tantervtől a szervizig terjedő minden fázisát megnézte. Tehát van egy empiria, és valóban egyetértek Jánossal abban, hogy érdemes megnézni.

Két dolgot szeretnék nyomatékosítani. Az egyik az, hogy valóban úgy gondolom, hogy egy új NAT-nak, vagy átdolgozott NAT-nak nevezett dokumentumot is jobban lehet promotálni, ha előtte van a jelenleg hatályos nemzeti alaptanterv nevű szövegnek egy kritikai elemzése. Mire vagyunk képesek mi, vagy mire képes a minisztérium, mint megrendelő? Azt,

hogy ezt milyen mélységig végzi el, nem tudom, nem vagyok benne illetékes. Mindenképpen azt javaslom, hogy ha a miniszter úr elzárkózik egy ilyen kutatás megrendelésétől, akkor ezt a megrendelést tegye meg az Országos Köznevelési Tanács valamelyik profi kutatóműhelynek, amelyik ezt meg tudja csinálni. Az, hogy egy olyan szöveg, amelyik arról szól, hogy miről szólt '95 óta 2003-ig a NAT - lehet, hogy az Eötvös Társaság magnószalagjai vagy kollektív memóriája őrzi ezt a kollektív tudást - nem azonos azzal, hogy egy ilyen tanulmány része legyen a szakmai közbeszédnek.

A másik pedig, amit nyomatékosítani szeretnék az eddig elhangzottakból, hogy ez az elem hiányzott, a munkálatokból a választóink hiányoznak, vagyis a tantárgyi szakmai szervezetek.

Az helyes, hogy a kezdeményező Eötvös Társaság képviselői jelen vannak ebben a hármas bizottságban; helyes, hogy az OKI program- és tantárgyfejlesztési központja, amely visel még némi felelősséget és büntudatot a tantervi kínálat, a tantervi adatbank előállításáért; helyes, hogy a KOKSZI tantárgygondozói ott vannak. Ahogyan János feszegette, tagadhatatlan, hogy bizonyos elfogultságok és érdekkörök vannak ezen belül, tehát vannak aggodalmaink, de hogy azok a tantárgyi szakmai egyesületek, amelyek elvileg mégiscsak erre hivatottak - némelyikből dupla is van, magyartanárokból, történelemtanárokból; zenetanárokból talán még tripla is; Drámapedagógiai Egyesület, matematikatanárok, Bolyai Társulat s a többi, s a többi -, az ő legitim képviselőik ebben az operatív bizottságban ne legyenek jelen, az szokatlan lenne a Magyar Köztársaságban kialakuló közoktatás-fejlesztési folyamatokban.

ELNÖK: Akkor az operativitás kedvéért: itt két konkrét javaslat hangzott el Trencsényi Lászlótól.

Először szeretném megkérdezni Báthory Zoltánt az első javaslattal kapcsolatban. Ez úgy szólt, hogy vagy kérjük meg a miniszter urat arra, hogy egy ilyen kritikai elemzést végeztessen el, és ennek legyen egy tárgyasult formája, amely rendelkezésünkre állhat; vagy amennyiben ez nem lehetséges, akkor az OKNT költségvetésének és kompetenciájának terhére mi magunk kezdeményezzük, hogy egy ilyen bizottság megalakuljon. Kérdezem Báthory Zoltántól, egyrészt mit szól ehhez a javaslathoz, másrészt pedig lát-e arra lehetőséget, hogy erre a bizonyos kritikai megrendelésre ennek a projektnek a keretében, amelyet Vass Vilmos menedzsel és a pénzügyi része is oda van telepítve, sor kerüljön.

BÁTHORY ZOLTÁN: Igen, azt hiszem, ez a leghelyesebb megoldás, hogy az OKNT elnökének aláírásával egy levél megy Vass Vilmosnak mint a projekt vezetőjének, miszerint az OKNT fontosnak tartja, hogy '95-től 2003-ig a tantervi szabályozásnak egy ilyen kritikai elemzését elvégezzék, különös tekintettel a NAT-revízióra. Azt hiszem, jobb, ha ezt ilyen keretek között tartjuk.

ELNÖK: Köszönöm. Úgy fogtam fel ezt a szöveget, mint egy határozati javaslatnak a szövegét. Úgyhogy szavazásra teszem föl a kérdést - nem ismétlem meg -, hogy ebben a megfogalmazásban egyetért-e az OKNT. *(Szavazás. - Egyhangú egyetértés.)* Egyhangú szavazással egyetért - megvan az első határozat.

A második kérdés Trencsényi László javaslata volt, hogy egészüljön ki az a bizonyos operatív bizottság, amelyik a NAT munkálataiban részt vesz, a pedagógus szakmai szervezetek képviselőivel... - mondjad akkor, mert elfáradt az agyam.

TRENCSENYI LÁSZLÓ: A tantárgyspecifikus szakmai szervezetekkel - tantárgy vagy műveltségterület, hogy pontos legyenek.

ELNÖK: ...specifikus, igen. Ez akkor azt jelentené, hogy erre vonatkozóan valakinek felkérést kell megfogalmazni ezekhez a szervezetekhez, ugye? *(A jelenlévők egymás között tanácskoznak.)* Nekem erre az a javaslatom, hogy az OKNT javaslatára Vass Vilmos mint

projektvezető felkéri ezeket a tantárgyspecifikus vagy műveltségterület-specifikus pedagógus szakmai szervezeteket, hogy egy képviselőt delegáljanak ebbe a bizonyos bizottságba. *(A jelenlévők egymás között tanácskoznak.)*

BÁTHORY ZOLTÁN: Ezen a 150-es listán egy csomó ilyen tanárszervezet képviselője ott van.

TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: Nem a véleményezésre, hanem az általad említett hármas bizottságokba. *(Közbeszólások.)*

ELNÖK: Lehetséges, hogy ez post festa, de lehetséges, hogy nem, mert lehetséges, hogy ez már eleve így van, de ezzel a javaslattal nem ártunk semmiképpen. Akkor ebben az értelemben szavazásra teszem fel a kérdést. *(Szavazás. - Egyhangú egyetértés.)* Egyhangú, köszönöm szépen.

Volt még itt Rózsának a határidővel kapcsolatosan javaslata, hogy ezt azért nem lehet mellékesnek tekinteni, de ha én ezt jól értelmezem, akkor ez nem az eltolás, hanem a sürgetés irányába tesz kezdeményezést, hogy a szakma nem maradjon bizonytalanságban. *(Hoffmann Rózsa: Erre javasoltam a sziráki kastélyt.)* Így van; lám, ezt az epikureus részt megjegyeztem, de a lényegét nem. *(Derültség.)*

Akkor tehát arra van most már szükség, hogy megválasszuk, kit javasolunk ebbe a bizottságba, illetve erre tegyünk javaslatot.

Miután már fölmerült Horn György hozzászólásában is a dolognak a nagyon szoros kapcsolata, az érettségi, ezért én Horn Györgyöt javasolnám erre a tisztségre; aztán majd az orvosi kezelésének a költségeit az OKNT állja. *(Derültség.)* Ez egy javaslat, ez fölkerül a listára; kérem a kollégákat további javaslatok megtételére. *(Nincs ilyen.)* Nincs több javaslat.

Akkor ki kell osztani a cédulákat. Aki Horn Györgyöt javasolja, írja rá a cédulára, hogy "Horn György"; aki pedig mást, az másnak a nevét, mert ezt természetesen meg lehet tenni. *(Titkos szavazás. - Rövid szünet.)*

A szavazás eredménye: Horn György, mert tizenegyen Horn Györgyre szavaztak, egy szavazat érkezett Vekerdyre, és kettő tartózkodás volt. Köszönöm szépen. Sok sikert kívánunk Horn Györgynek.

Miután eldöntöttük, hogy lesz egy ilyen bizottság, ezért először arra kérek szépen önként jelentkezőket, tehát ki jelentkezik arra, hogy a Tartalmi Szabályozási Bizottságban részt szeretne venni, illetve munkát vállalni. Eddig is az a gyakorlat volt, hogy aki jelentkezett, azt mindig automatikusan el tudtuk fogadni.

(Az önként jelentkezők felteszik a kezüket.) Dobos Krisztina, Szabados Lajos, Trencsényi László, Karlovitz János. Köszönöm szépen. Tehát a négy önként jelentkezőből megvannak a tagjaink. Most következik a... *(Közbeszólás: Az Érettségi Vizsgabizottság.)* Nem! Az Érettségi Vizsgabizottság együtt van a felsőoktatási... *(Közbeszólás: Az már be van betonozva.)* Annak a három tagja a mi részünkről - az OKNT részéről - már régen megválasztottak: Hoffmann Rózsa, Horn György és Szenes György.

Most következik az, hogy kit javasolunk elnöknek. *(Közbeszólások: Saját magukból választják? Hogy volt ez? - Magukból. - Kosinszky Zsuzsa: Magukból, és OKNT hagyja jóvá.)* Magukból, és az OKNT hagyja jóvá. Ennek most az a menete, hogy visszavonulnak titkos tanácskozásra, és jelölnek vagy választanak maguk közül? *(Zaj. - Közbeszólás: Majd az első ülésükön megcsinálják. Ráérünk.)* Helyes, ráérünk. Akkor az van, hogy... *(Hoffmann Rózsa: Ez nem így van.)* Akkor Rózsa olvassa a szabályzatot!

HOFFMANN RÓZSA: Az OKNT keretei között működő bizottságok elnökeit az e tisztségekre vállalkozók közül titkos szavazással az OKNT választja meg. Nálam ez van.

ELNÖK: Akkor már módosítottuk a korábbi. *(Folyamatos zaj. - Vágó Irén: Ez nem zárja ki, hogy a bizottság javaslatára. - Hoffmann Rózsa: Én csak felolvastam.)*

HORN GYÖRGY: Ha most nem választunk, akkor egy hónap múlva fogunk választani.

ELNÖK: Az a javaslatom kollégák, hogy az nem mond ellent annak, ha mi most választunk, tehát az ennek megfelel. Nem? Ha mi most javaslatot teszünk, és választunk elnököt, akkor ez megfelel az SZMSZ-nek.

KOSINSZKY ZSUZSA: Ily módon igen.

ELNÖK: Ily módon igen. Amit felolvasott Hoffmann Rózsa, a magunk által létesített bizottságok esetében ez a szabály. Jó. Akkor én egy személyi javaslatot teszek Trencsényi Lászlóra. Az indokom az, hogy Trencsényi végezte el azt a nem túl hálás feladatot éveken keresztül az OKI-ban, amikor a tantervbankot létrehoztuk... *(Trencsényi László: Az egy év volt elnök úr. - Derültség.)* Én a dolog nehézségi fokához mértem ezt a dolgot, és nem az időtartamához, mindenesetre nekem az az érzésem, hogy te ebben nyakig benne voltál, és úgy gondolom, hogy ezen információk birtokában el tudnád ezt a feladatot látni. Nekem ez a javaslatom van.

Ugyanazt a gyakorlatot kellene csinálni, fel kellene írni a nevet. Kérek még javaslatokat!

SZABADOS LAJOS: Csak hogy tiszta legyen, én nem vállalom a bizottság vezetését. Ez megkönnyíti a választást.

KARLOVITZ JÁNOS: Én sem.

HORN GYÖRGY: Akkor már csak ketten vannak.

ELNÖK: Akkor már csak Dobos Krisztina és Trencsényi maradt, mert az nyilvánvaló, hogy a bizottságból kell az elnököt megválasztani. Trencsényire elhangzott javaslat. Van-e javaslat Dobos Krisztinára?

TRENCSENYI LÁSZLÓ: Én javasolom. *(Derültség.)*

ELNÖK: Trencsényi javasolja a korrekt megmérettetés jegyében. Ez egy figyelemreméltó színfoltja az OKNT-ben kialakult jó munkastílusnak. Kérem, hogy a cédulákra írjuk rá a neveket.

DOBOS KRISZTINA: Ne írjuk rá, mert én nem vállalom. *(Derültség.)*

ELNÖK: Ezt meg kellett volna kérdezniem.

NAGY JÓZSEF: Akkor itt is egy név van.

ELNÖK: Dobos Krisztina nem vállalja, tehát egy név van. A kérdés legfeljebb az, hogy megkapja-e ez az egy név a minimum tízfős szavazatot, mert alatta ez nem ér. *(Titkos szavazás. - Rövid szünet.)*

Köszönöm szépen. Gratulálunk Trencsényi tanár úrnak a megválasztásához.

HORN GYÖRGY: Egy megjegyzést hadd fűzzek hozzá: tekintettel arra, hogy 14-en vagyunk és 9-en távol vannak, azt azért tartjuk fenn, ugyanúgy, mint eddig minden belső

bizottságnál, hogy a jelenleg itt nem lévő OKNT-tagok, ha szeretnék, beszállhassanak a bizottságba. (*Hoffmann Rózsa: Gondolod, hogy nagy lesz a nyüzsgés?*) Nem tudom, csak ezt azért mondjuk ki, hogy most négyen vannak, de ha valaki szeretne, akkor ez lehetséges legyen.

ELNÖK: Például nagyon jót tenne ennek a bizottságnak, ha Marica benne volna. Köszönöm szépen, ezzel akkor végeztünk.

A következő a dilemma. Volt hátra legalább még egy kör a hozzászólásokban a közoktatási törvénytervezethez. Hátra volna, hogy én megkísérlem, amennyire lehetséges, a hozzászólások és a beérkezett írásos vélemények alapján egy olyan szövegnek a rögtönzését, amihez természetesen rögtön, menet közben kérem a korrekciókat. Ebben, ha tudunk, megfogalmazunk egy olyan álláspontot, ahogy ez egyszer már történt, amikor az első változat az OKNT előtt volt; amiről úgy gondoljuk, hogy mint OKNT-álláspont megjelenhet a nyilvánosság előtt - de erről majd akkor vitatkozunk, amikor nekem sikerül összerögtönözni ezt a szöveget.

Most tehát csak az időgazdálkodás miatt mondom, hogy vannak még, akik hozzá akartak szólni, de nem jutottak hozzá. Nagyon szépen kérem, azért próbáljunk most meg kicsit tömöreket lenni, merthogy még van egy olyan kötelezettségünk, hogy meg kell ennünk a kifizetett ebédet (*Derültség.*), és 2 óra tájban zár a konyha is. S még szeretném Szüdi államtitkár úrnak megadni a szót, aki még az előző kör végén kért lehetőséget a megszólalásra. Most tehát Szüdi Jánosé a szó, és utána következnek azok, akik még szót kértek: Trencsényi László, Szabados Lajos... (*Dobos Krisztina: Ez már a második kör? - Közbeszólások. - Trencsényi László: Első kör harmadik futam.*) Igen, akik még nem szóltak. (*Közbeszólások.*) Jó, akkor nem ebédelünk, én ebben benne vagyok. Kérjük meg esetleg őket, tolják el kicsit az ebédet, mert most nem szakítjuk meg ezt a vitát. Akkor peregjen! Szüdi Jánosé a szó; majd a második kör első hozzászólójaként Dobos Krisztina következik, illetve Trencsényi László még elsőköros. Tessék!

SZÜDI JÁNOS: Néhány rövid mondatot szeretnék csak szólni, hogy senkitől ne vegyem el az időt, aztán ha kérdeznek, akkor majd válaszolok.

Készül tehát a felsőoktatási törvény, egyidejűleg kell bejutnia a parlament elé annak a gondolatnak, hogy megszűnik az egyetemi-főiskolai felvételi. Hogy most milyen lesz az érettségi, ebbe nem nagyon mennék bele, de az érettséginek kell alapul szolgálnia az egyetemi-főiskolai felvételre 2005-től. Ennek a két törvénynek össze kell érnie. Össze kell érjen a szakképzési törvény is, hogy végre a parlament együtt lássa a három törvényt. Ezek a munkálatok folynak tehát most.

Még egy kérdéshez szeretnék csak hozzászólni, ez a túlszabályozás vagy alulszabályozás - ez a legnehezebb kérdés. Ha engem valaki kérdez, mint ahogy soha senki nem fog, én a rendeletalkotást megszüntetném. Ez egy filozófiai elv, ami vagy helyes, vagy nem; én annak idején is így tanultam a jogi egyetemen, pedig az nagyon régen volt, hogy ami törvényben van, az egy állampolgári garancia. Az oktatásban borzasztóan nehéz eldönteni, de a tanulói jogok, szülői jogok, pedagógusjogok, önkormányzati feladatok és még sorolhatnám - ezt nem lehet mind törvény alatt szabályozni!

Nagyon érdekes dolog: egy fogalom kicserélése, az, hogy a "fogyatékos"-t kicseréljük, az ennek az anyagnak az egyharmada. Tudom, hogy ez tényleg nagyon vastag, de az, hogy megkértek, hogy ezt az egy fogalmat cseréljem ki, ha én ezt tudtam volna, akkor, hát nem is tudom... (*Derültség.*) És még nem is jó, mert még hátul tíz oldalon föl van sorolva, úgyhogy még most nézzük, hogy jó-e; és van még más is ugyanilyen. Azt, hogy a gyermekvédelmi törvénybe került egy csomó minden, paralel be kell hoznom. Szóval ennek a törvénynek körülbelül a jó fele olyan, ami nem jelent elvi hozzányúlást, de növeli a terjedelmet; és ha úgy tűnik, hogy túlszabályozott, akkor az élethez kell mérni: vannak nemzetközi szerződések, be kell hozni, nem rajtunk múlik, ennek eleget kell tenni; más törvényekkel harmonizálni kell, ennek eleget kell tenni; és azon túl, hogy most tényleg mennyire pedagógia meg mennyire jog

valami, ezt a legnehezebb eldönteni. Úgyhogy csak ennyit szerettem volna mondani. S amik itt elhangzottak, ebből ha nem jön elő még legalább húsz paragrafus, ha ezt végig akarjuk venni, akkor keveset mondtam.

Én tehát mély elnézést kérek azért, hogy ez ilyen terjedelmes törvénymódosítás, de ne felejtse el senki, hogy benne van az indoklás is. Azért tettem mindig a törvényszöveg alá, hogy ne kelljen keresni, mert az borzasztóan nehéz dolog, hogy van egy paragrafus, és akkor el kell lapozni harminc oldalt, hogy ez mit jelent. De ha végül hátulra kerül az indoklás, akkor azért a törvény nem lesz ilyen borzasztóan vastag.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Most tehát Trencsényi László következik.

TRENCSENYI LÁSZLÓ: Csak annyit mondanék, hogy a kollégák ismerik az álláspontomat, amelyet szorgalmas diákként megküldtem; néhányan reflektáltak is rá, én ezeket nem kívánom megismételni. Kötelességem beszámolni arról is, hogy Szüdi államtitkárral volt utána egy konzultációnk, és konstruktívan haladtunk előre azokban a kritikai megjegyzésekben, amelyekkel János a minisztérium nevében azonosulni tudott.

A mostani vitában megjelent két dologra reflektálnék. Mondjátok majd el nekik a jegyzőkönyvben, hogy Vekerdy Tamás és Dobos Krisztina között volt egy purparlé az énekzene és a matematika tantárgyak örömszerző képessége okán. Azért okozott ez konfliktust - túl a köztünk lévő tartós és elhúzódó játszmán, amelynek az elemei szintén kimutathatók voltak, de ez nem a mostani szakmánk -, merthogy a készségtárgy mint kifejezés szakmailag használhatatlan és működésképtelen. Mert Dobos Krisztinának abban teljesen igaza van, hogy ő el tud képzelni olyan matematikatanítást, amelyik a matematikát készségtárgyként tudja szituálni, mint ahogy Vekerdy el tudott képzelni olyan énektanítást, amelyik nem készségtárgynak fogja fel. Ezért megfontolásra javaslom, hogy ebből a vitából okuljunk. *(Nagy József: Fölösleges ez a szó.)* Szerintem is, mert aztán még bonyolítja majd az alkalmazási feltételeket.

A másik dolog - ugyancsak mondjátok majd el neki, nincs itt Tamás -, azt mondta, hogy nem ellenőrzés kell, hanem autonómia. Kedves kollégák, ezt nevezi a szakmai minőségbiztosításnak; kár, hogy Rózsa nincs itt, aki ez ügyben szintén vitapartnerünk. Az ICO-M (?) elnevezésű minőségfilozófia, amelyet a Comenius-program is képviselni próbált, pontosan erről szólt, hogy nem ellenőrünk, hanem autonómiát adunk a feladatteljesítésben érintett résztvevőknek és partnereknek.

Én tehát értem és egyetértek azzal, hogy a minőségproblematika megjelenik a törvényben. Az elnevezéssel, a terminológiával érdemes még próbálkozni. Van egy üzenetem, ami általam került ide az asztalra, a magániskolák egyik irányzatát fémjelző Braun kollégánké, aki abban a vitában, hogy minőségbiztosítás vagy -fejlesztés, ezt a minőségirányítás kifejezéssel pótolná, és lehet, hogy ez pontosabb és szakszerűbb kifejezés, és ezt a biztosítási vitadilemmát is kezelni tudja, noha a nemzeti fejlesztési terv és az EU-s előírások a development kifejezést használják.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Ki volt a következő? *(Kosinszky Zsuzsanna: Szabados Lajos.)* Lajos!

SZABADOS LAJOS: Azzal értek egyet, amit Báthory Zoltán mondott a minőségfejlesztéssel kapcsolatban, mert feltételezi azt, hogy van valamiféle minőség - szerintem minden iskolában van - csupán ennek a fejlesztéséről beszélünk.

A következő, amit mondani szeretnék, az én szakterületemmel kapcsolatos. Tanítóképzési szakembernek tartom magam. Nem, tiltakozom, hogy az alsó szintje a pedagógusképzésnek a tanítóképzés - ez így nem igaz. Ebből következik, hogy én azzal értek

egyedül, hogy 6-10 éves korban, tehát elsőtől negyedik évfolyamig csak tanító taníthasson. Ezt azzal a finom kiegészítéssel mondom ki, hogy szaktanár ne taníthasson, mert az én véleményem az, hogy az képesítés nélküli, hiszen nem kapott semmiféle képesítést a 6-10 éves korú gyermekekkel való foglalkozásra. *(Trencsényi László készül elmenni.)*

Az ötödik és hatodik évfolyam lehet az, ahol meg lehet adni a laufot, hogy tanító is, aki...

ELNÖK: *(Trencsényi László felé:)* Ne menj el, mert nem fogunk tudni szavazni! Határozatképtelenek leszünk!

TRENCSENYI LÁSZLÓ: 16 órakor előadásom lesz.

ELNÖK: Még öt percet maradj!

TRENCSENYI LÁSZLÓ: Jó. Ha tényleg öt perc, akkor maradok.

ELNÖK: Ha nem, akkor majd meg fogom szakítani a hozzászólásokat, mert fontos nekünk, hogy ne úgy járjunk, mint a múltkor, amikor Vekerdy Tamás elment, és nem született állásfoglalás. Rózsa hol van? *(Kosinszky Zsuzsa: Csak kiment a folyosóra. – Nagy József: Biztos rágyújtott.)*

(Szabados Lajos felé:) Nem akartam a vesszőnél közbeszólni, csak Trencsényi távozott volna.

SZABADOS LAJOS: Tehát az ötödik és hatodik évfolyam az, ahol lehetőséget biztosítanék arra, hogy tanár is és tanító is taníthasson műveltségi területeken. Ebből következik az én nagy dilemmám - mint gyakorló tanítónak -, hogy én nem merem azt mondani, hogy vagy 10 éves korban, vagy pedig 12 éves korban van a fogalomalkotás, a gondolkodásváltás. Azt gondolom, hogy ez annyira gyerekhez kötött, hogy van olyan gyerek, aki 10 éves korában, és van egy másik, aki 12 éves korában vált, ezért tehát lehet, hogy van olyan gyerek, aki tanítói műveltségi területekre szorul, és van olyan, aki már tanárira. Ezt én az iskola illetékességi körébe tenném. Tehát én nem Budapestről mondanám meg, hogy vagy ez, vagy az, hanem az is-is változatot engedném meg.

Az utolsó gondolatom az ismeretcentrikusság, és ezzel kapcsolodom a másik témakörhöz is. Szerintem a szaktanárok képtelenek arra, hogy egyedül végrehajtsák ezt az ismeretcsökkentést, mert akkor nagyon rossz szaktanárok. Tehát valakiket, olyan külsőket kellene bevonni, akik nem pedagógus szakemberek, hanem általánosan intelligensek, és tudják, hogy mire van szükség. Ezek után nyilván a szaktanárnak kellene döntenie. Ezt azért mondom, mert ha azt mondjuk, hogy készségalkító, képességfejlesztő iskolát akarunk, akkor ez egészen mást jelent, mint az eddigi, és így már félnék kimondani azt, hogy hét végén ne olvasson a gyerek, ne számoljon a gyerek, ne beszéljen a gyerek, és ne írjon a gyerek. *(Liskó Ilona: Írásbeli házi feladatról van szó. Olvasni lehet.)* Én csak mondom. Tehát azt mondom, hogy ha készségalkításról és képességfejlesztésről van szó, akkor ez folyamatos tevékenységet jelent. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most nagyon kérem, ahogy Rodolfó is mondta, hogy tessenek szívesek figyelni, csak a kezemet figyeljék, mert csalogok. *(Közbeszólás: Csalsz?)*

A szövegszerű javaslatom az, hogy az Országos Köznevelési Tanács ekkor és ekkor beható vitát folytatott közoktatási törvénytervezet módosításával kapcsolatos szakmai anyagról. Alapvetően egyetértett a törvény által képviselt trendekkel, tendenciákkal, egyidejűleg számos ponton utalt arra, hogy ezek konkretizálása, szakmai indoklása, és az ezekhez szükséges feltételek biztosítása nyújthat csak reményt vagy garanciát a törvény valósággá válásához, életbelépéséhez.

Részletezve:

1. Egyetértés mutatkozott abban, illetve üdvözölte az OKNT azt, hogy a törvény egy folyamatosságot testesít meg a közoktatás elmúlt másfél évtizedes folyamatában. Ezt majd pontosítani kell, nehogy rossz dátumot mondjak.

2. Egyetértés mutatkozott abban, hogy a kétéves szakaszolás jó kompromisszum, amelyet azonban mind megnevezésében, mind a szakaszokhoz rendelt funkciók pontosításával kell kiegészíteni.

3. Egyetértés volt abban, hogy nem helyes élesen szembeállítani a szakrendszerű oktatást és képességfejlesztést szolgáló oktatást, mert mindkettő képességfejlesztés is.

4. Egyetértés mutatkozott abban - azért gondolom így, mert Hoffmann Rózsának ezt a megfogalmazását senki sem vitatta, de ha van ilyen, akkor tessék felvetni -, hogy a közoktatási intézmények ellenőrzésére vonatkozóan a törvényben meg kellene jeleníteni - te az OKÉV-hez kötötted, de én most nem mondom, hogy intézményt nevezünk-e meg, vagy sem -, tehát a törvényben világosan le kellene szögezni a közoktatási intézmények ellenőrzésére vonatkozó...

HOFFMANN RÓZSA: Szakmai ellenőrzés. *(Közbeszólás: Ezzel egyetértettünk?)*

ELNÖK: Azt mondtam, hogy nem volt ellenvetés, de nem hangzott el mellette sem érv. *(Zaj.)*

HORN GYÖRGY: Trencsényi is azt mondta, hogy majd mondjuk el Rózsának, mert ő megy el. Ez öt vagy három perccel ezelőtt volt.

ELNÖK: Ha úgy gondolják, hogy ez nem fér bele ebbe a szövegbe, akkor ki lehet hagyni, és kiegészítő javaslatként fogom megjelentetni.

TRENCSENYI LÁSZLÓ: A minőségi kultúra, vagy a minőségfejlesztés harmóniáját fejezze ez ki árnyaltabban... *(Zaj.)*

ELNÖK: Mondd még egyszer!

HOFFMANN RÓZSA: Nem erről van szó, hanem egészen másról. Ez maradjon különvélemény.

ELNÖK: Másról van szó. Akkor ez legyen a különvéleményed.

Egyértelmű igennel vette tudomásul az OKNT, hogy határozott törekvés van a hátrányos megkülönböztetés korlátozására vagy megakadályozására. Ez bizonyos értelemben - ez Dobos Krisztina kifejezése volt - paradigmaváltás, de ehhez meg kell adni a feltételeket, - például ön a többlettanítót említette -, mert ezek nélkül önmagában a törvényi tilalom nem biztosítja annak a célnak a megvalósulását, amit ez a törvényi intézkedés megcélzott. Tehát magyarul - pongyolán fogalmazva - ne érezze kipipálhatónak az oktatásügyi törvényi rendelkezéssel mindazon feltételek megteremtésének szükségletét, amelyek ahhoz szükségesek, hogy ez a hátrányos megkülönböztetés - mint realitás -, megszűnjék.

A következő pont:

Egyértelmű volt az OKNT állásfoglalása abban, hogy a tanulói... - most segítetek, mert a túlterhelésben már benne van egy megelőlegezett egyetértés. Magyarán azt akarom mondani, csak itt most elakadtam a szövegezésben, hogy: a túlterhelés megszüntetése egy egydimenziós rendszerben jelenik meg a törvényben, ha ezt mi akár csak a tananyag felől, tehát a tananyagcsökkentés felől közelítjük meg, merthogy ennek számos metodikai és egyéb vonatkozása van; másrészt pedig, ha úgy akarnánk megoldani az ebből származó nehézségeket... *(Nagy József: Egyoldalú, formális kezeléssel.)* - igen, ez az -, tehát ezt sokkal

komplexebben kellene kezelni, mint ahogy ez a törvényben megjelenik, és ez megint összefügg egyrészt a feltételekkel, másrészt a pedagógiai kultúrával, amit Báthory Zoltán említett, ami maga után vonja, hogy ez csak a pedagógusképzés és -továbbképzés hasonló erejű vagy radikális megjavításával oldható meg. Mert itt is arról volt szó, abban látszott lenni egyetértés, hogy a törvényi rendelkezés kihívás és nem megoldás; mozgásba hozza - valaki használt valami ilyesmi kifejezést is -, számos feladatot ad tulajdonképpen a törvény a szakmának, és attól függően lesz belőle valóság, hogyan fogadja ezt a kihívást a szakma.

A következő pont, amelynek különböző megfogalmazásai voltak, de szellemiségében egyetértés látszott mutatkozni: erősödjék a szülői ráhatás lehetősége az iskolai munkára, a szülői képviselő formális rendezésével vagy azoknak a megoldásoknak az életbe léptetésével, amelyek egyik részről a szülő felelősségét erősítik fel a gyerek iskolai szerepléséért és teljesítményéért, másrészt pedig módot adnak arra, hogy a szülő hatékonyabban lehessen szövetségese az iskolának a gyerekek problémáinak megoldásában.

Én most ennyit tudtam összerögtönözni. Kérem szépen a hozzászólásokat.

NAGY JÓZSEF: Elég sok észrevétel volt a bukásmentességről s a többi, s a többi. Ezek most nem szerepelnek? *(Szenes György: Ezekben értettünk egyet.)*

ELNÖK: Jó, mondjátok nekem, hogy mi legyen. Először Vekerdy Tamás kért szót, majd Hoffmann Rózsa, Dobos Krisztina, Liskó Ilona, Karlovitz János... - Laci, el kell menned. Ami eddig elhangzott, azzal egyet tudnál érteni?

TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: Tartózkodni szerettem volna a szavazáskor, miután én kekeckedtem a múltkor, hogy in contumaciam senki nem szavazhat. A miniszter úr felkért, én 4 órakor Zánkán előadok, és ilyen útviszonyok mellett nem merek tovább maradni, el kell indulnom.

ELNÖK: Jó, menjél, ne kelljen az úton sietned. *(Trencsényi László távozik az ülésről.)* Elsőként Vekerdy Tamásé a szó, majd Hoffmann Rózsa következik, Dobos Krisztina, Liskó Ilona és Karlovitz János.

VEKERDY TAMÁS: Én is szeretnék egy különvéleményt hozzábiggyeszteni Hoffmann Rózsa különvéleménye mellé, hogy én a szakmai ellenőrzést egyáltalán nem tartom semmiféle központ vagy állam feladatának. Úgy gondolom, hogy az iskolarendszerben az állam csak a törvényességet ellenőrizheti, és ha jól emlékszem, ebben hivatkozhatom az Európa Parlament 1984. március 14-i határozatára az iskolázás szabadságáról az Európai Közösségben, ahol leszögeztetik, hogy az államnak nincs joga szakmai vagy egyéb módszertani s a többi ellenőrzést gyakorolni, kizárólag törvényességi ellenőrzést, nem folyik-e egy iskolában emberi jogok elleni gyűlöletkeltés, gyermekmunka s a többi, s a többi.

Én ezt rendkívül fontosnak tartom; minden ellenőrzést az iskola és a gyerekek szempontjából károsnak, fölöslegesnek és ellentétes hatásúnak tartok.

ELNÖK: Igen, megjelenítjük mint különvéleményt. Hoffmann Rózsa!

HOFFMANN RÓZSA: Elismerésemet szeretném kifejezni elnök úrnak az összefoglalásért.

ELNÖK: Köszönöm.

HOFFMANN RÓZSA: Ezt komolyan mondom, nem szoktam tiszteletköroket futni - viszont néhány ponton szeretnék észrevételeket tenni.

Alapvetően nem értek egyet a törvényben megfogalmazott trendekkel. Az tehát a kérés, hogy az "alapvetően egyetértett" helyett szerepeljen, hogy "a többség egyetértett", és ebben az esetben el tudom ezt fogadni. Tehát az első pontban ezt javaslom.

A hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos összefoglalót nem tudtam már annyira követni, de amennyire tudtam, nem pont azt fejezte ki, amiről szó volt. Úgyhogy erről nem tudok véleményt mondani, de mintha nem jött volna át az összefoglalóban a mai beszélgetésnek a vitája.

ELNÖK: Engedd meg, Rózsa, hogy kiegészítsem, mert való igaz, hogy azok az észrevételek, amit te fűztél hozzá írásban is, az arról szólt - és ebbe bele kellene fogalmazni -, hogy a hátrányos megkülönböztetésről... (*Hoffmann Rózsa: Nehogy egyoldalú legyen.*) - így van, igaz, itt most nem mondtam - ...a törvény szövegében megjelent konkrét példák kiegészíthetők olyanokkal, amelyek nem tennék lehetővé, hogy például a tehetséggondozásban - s a többi, amiket te mondtál - a speciális bánásmódot ne csak lefelé, hanem fölfelé is értelmező megkülönböztetés nehogy hátrányos megkülönböztetésnek minősüljön. Tehát ki kellene szélesíteni ezt a skálát úgy, hogy ebbe beleférjen minden olyan egyedi bánásmódra vonatkozó kezdeményezés (*Hoffmann Rózsa: És pedagógiai eljárás.*) és pedagógiai eljárás, ami nehogy hátrányos megkülönböztetésnek minősüljön, és ezzel csorbuljon a differenciálás eszköztára.

HOFFMANN RÓZSA: Igen, és biankó bizalmat szavazok, hogy ezt úgy megfogalmazza elnök úr, úgyhogy ez most ki van pipálva...

ELNÖK: Én ezt most megértettem.

HOFFMANN RÓZSA: Igen. A következő észrevételem a szülői bekezdéssel kapcsolatos. Én a szülői kötelezettségeknek a hangsúlyozását szeretném inkább kiolvasni ebből a szövegből. A felolvasott szövegnek az volt az olvasata, hogy jó, hogy a törvény fokozza vagy még tovább fokozza a szülői részvételt. Szerintem ezt elégséges módon megteszi a törvény, ellenben hiányoltam a kötelezettségeknek a szaporítását, úgyhogy itt szeretnék szintén egy árnyalatnyi különbségtételt kérni.

Végül: Tamás, fogom javasolni, hogy beszéljünk mi majd külön, mert van egy olyan érzésem, hogy kicsit szálka vagyok a szemében, mert másodszor érte félre, amit mondok; lehet, hogy az én hibám, hogy nem fogalmazok eléggé pontosan. Amit én mondtam és le is írtam, abban nem volt arról szó, hogy államilag ellenőrizték az intézményeket - viszont valakinek szakmailag ellenőrizni kell. Én szívesen elmondanám önnek, hogyan csináljuk ezt a katolikus közoktatási intézményekben, aminek nagyon jó a visszhangja és az eredménye. Én ebben hiszek, és a szakértők által nyitott modell alapján részben le is írtam. És nem egy olyan fajta központosított, központosítási modell és az eljárás tekintetében tartanám fontosnak, mert nem ez volt nálam leírva, tehát egészen mást jelent. (*Vekerdy Tamás: Engem az OKÉV vezetett félre.*) Mert én azt mondtam, hogy az OKÉV által mozgatott szakértők, mert valakinek egy rendszert össze kell fognia, de nem ez a helye, hogy ezt most megvitassuk.

Hagyjuk ki ezt vagy valahol az elnök úr találja meg ennek a stílárís vonulatát, mert szerintem nincs értelme, hogy egy ilyen közleményben a különvélemények egymás mellé kerüljenek, anélkül, hogy azt kitérítették volna.

Lehet, hogy nem fogunk egyetérteni, de bízom abban, hogy meg tudom önt győzni arról, hogy amit mi csinálunk, és amit én képviselek, az mindenkinek hasznos, és senkinek sem ártalmas. Kérem, higgye el! Én is három évtizede vagyok a pályán és nem a gyerekek ellen teszem amit teszek, hanem értük vagyok.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dobos Krisztina, majd Liskó Ilona, Karlovitz és Nagy József következnek.

DOBOS KRISZTINA: Azt írtam fel, hogy az első két mondat a tendenciák. Azok közül, amelyek szerepelnek, van, amelyikkel egyetértünk, és van, amelyikkel nem. Azt gondolom, hogy nem értünk vele általánosan egyet. Az elején felsoroltam, hogy mi mindent hiányolok, ami fontos tendencia az oktatásban, és nem szerepel a törvénymódosításban, ezért nem tudok vele mit kezdeni.

Nem azt mondtam, hogy ott van paradigmaváltás, ahol hátrányos megkülönböztetés. Nem feltételezem, hogy tíz évvel ezelőtt a pedagógusok nagy része hátrányosmegkülönböztetés-párti volt. Abban van paradigmaváltás, hogy integrált nevelés legyen, vagy a nemzetiségi és a kisebbségek önálló iskolarendszert akarnak létrehozni. Ebben van paradigmaváltás, de ez csak úgy oldható meg, ha a feltételek biztosíthatóak hozzá, mint ahogy azt is mondhatjuk, hogy a fogyatékos vagy eltérő képességű gyerekek nevelésében én sokkal liberálisabb vagyok. Azt gondolom, hogy mind a kettőt lehet jól is és rosszul is csinálni, integrálva és szegregálva, mint ahogy a roma gyerekeket is lehet integrálva nagyon jól nevelni, és lehet bizonyos időszakban külön osztályban nevelni, és ezt követően integrálódni tudnak, és nagyon jól megállják a helyüket.

Úgy vélem, hogy mi abban nem értünk egyet, hogy a törvény nemcsak az én számomra nem liberális, hanem kevésbé volt liberális. Csak bizonyos megoldásokat preferál, és nyilván csak ezt engedi meg. Azt gondolom, hogy túl sok hátrányos megkülönböztetés szerepel benne, és ez egy kicsit azt indukálja, hogy a pedagógusok az elmúlt öt-tíz évben mást se csináltak, csak állandóan kirekesztettek. Ezt nem tartom jónak, és nem is fogom elfogadni.

ELNÖK: Liskó Ica!

LISKÓ ILONA: Először megfogalmazási javaslatokat szeretnék tenni. Az első bekezdésben ne trendekről és tendenciákról beszéljünk, mert egy törvény nem képvisel trendet és tendenciát, hanem legfeljebb törekvéseket és szándékokat. A trend és a tendencia a valóság szférája és nem a törvénykezésé.

A másik, amit mondani szeretnék, hogy nekem úgy tűnt a vitából - bár én tartózkodtam a vitától, hogy ne húzzuk az időt -, hogy az esélyegyenlőségre vonatkozó szándékban a gyerekközpontság és a gyerekek érdekvédelmét szolgáló passzusokat illetően volt itt a legnagyobb egyetértés. Tehát talán a másodiknál ezt kellene kiemelni, hogy ez a három dolog, ami itt a törvényben mindenki részéről egyetértést hozott.

A túlterheléssel kapcsolatos passzust úgy fogalmaznám át, hogy ami a törvényben megjelenik, az ugyan elegendő a törvénykezés szintjén, de ehhez feltétlenül szükség van a tananyagcsökkentésre, amit a NAT-revizió fog hozni, és egy hatékonyabb pedagógiai kultúrára, ami a túlterhelést hatékony pedagógiai módszerekkel képes kiváltani.

A Tamás és Rózsa közötti vitával kapcsolatban azt javasolnám, hogy egyáltalán ne jelenítsük meg az intézmények szakmai ellenőrzése kérdést az OKNT véleményében, mert ezzel itt nagyon sokan nem értünk egyet. Én is csak azért nem vitakoztam Rózsával, mert úgy gondoltam, hogy itt erre kevés az idő.

Ugyanígy javasolnám, hogy a szülői érdekérvényesítés és érdekartikuláció problémáját se jelenítsük itt meg az állásfoglalásunkban. Amit Zoli mondott, hogy ez nem rendezett, azzal nagyon egyetértünk, de ez a gyakorlat szintjén, tehát a gyakorlati megvalósulás szintjén nincs, nem pedig a jogszabályok szintjén. Valójában Magyarországon nem működnek szülői szervezetek, és ki tudja, hogy ki milyen alapon nyilatkozik a nevünkben. Tehát ezeknek a gyakorlati működését kellene rendbe tenni, mert szerintem ez nem a törvényi szabályozás kérdésköre.

SZENES GYÖRGY: Elnézést, hogy egy pillanatra közbeszólók. Rébuszokban beszélgetünk. A magyar szülő: Keszei Sándor. Én úgy tudom, hogy ő egy legitim szervezet legitim elnöke. Nem szeretném azt magamra venni, hogy azt mondanám, hogy nem az.

Bocsássatok meg, de az, hogy mi szeretjük-e Keszei Sándort, mint magyar szülőt, az egy egészen más kérdés, és más az, hogy ő egy országos szervezet legitim elnöke. *(Horn György: Menjünk tovább!)*

LISKÓ ILONA: Erre szeretnék reagálni, mert én éppen erre utaltam. Ezért nem kellene nekünk most itt az OKNT-ben semmit se mondani, mert ugyanis ez azt jelzi, hogy Keszei Sándor egy darab szülői szervezetet képvisel egy olyan társadalomban, amikor valamennyien tudjuk, hogy a szülők differenciált társadalmi csoportokat jelentenek. Tehát itt nem lehet egy szülői szervezet nevében a szülők képviseletében fellépni, mert ez egy nagyon összetett és nagyon differenciált csoport. Akkor működne jól a dolog, ha nem egy Keszei Sándorunk lenne, hanem legalább négy vagy öt.

SZENES GYÖRGY: Isten ments! *(Derűltség.)*

HORN GYÖRGY: Tegyük hozzá, hogy én nagyon tisztellem a munkáját, de azért négy Keszei Sándor! *(Zaj.)*

ELNÖK: Javaslom, hogy Keszei Sándort vegyük le a napirendről. Ha elfogadják, akkor maradjunk abban, hogy ezt ne érintse az a bizonyos nyilatkozat. Kihagyjuk. Karlovitz!

KARLOVITZ JÁNOS: Amit feltétlenül szükségesnek tartok, hogy az első olvasatban a koncepcionális kérdéseket tárgyaltuk most meg, tehát úgy tudom, hogy nem fejeztük be a részletes vitáját, mert akkor nyugodt lélekkel tovább tudunk menni, és meg tudjuk azokat szavazni, amik voltak. A végére ugyanez, hogy számos kérdésben számos aggályt és ellentmondást fejeztünk ki, és a vitát mindenki írásban leadja, és majd a vita folytatódik. Így tökéletes lesz.

ELNÖK: Köszönöm. Nagy József!

NAGY JÓZSEF: Tekintettel arra, hogy országos vita bontakozott ki az évismétlés eltörlésével, ezért erről jó lenne nyilatkozni. Úgy láttam, hogy nagyjából a többség egyetértett ezzel, de itt is úgy kellene fogalmazni, hogy ennek bizony a pedagógiai és pénzügyi feltételeit meg kell teremteni, mert egyébként formális intézkedés lesz. Tehát az egyik, amit javaslok, hogy szerepeljen egy valami ilyesmi megfogalmazás, a másik pedig az érettségivel kapcsolatos dolog. Föladtam ezt. Ez 10-i határidős. *(Átadja a papírt.)* Tehát a szövegszerű javítással kapcsolatos javaslatomat 9-én feladtam, de visszakaptam. Azért adtam oda, hogy legyen belőle egy példány.

Az, hogy az érettségivel kapcsolatban kell-e valamit mondani, azt nem tudom, de javasoltam, hogy szavazzunk. A szöveg alján ott van, hogy három kérdésben szavazzunk. Az egyik, hogy úgy gondolja-e a bizottság, hogy ezt a feladatot feltétlenül így kell megoldani, tehát kell-e az emelt szintűt csinálni, vagy kihúzzuk azt a pár szót a törvényből.

Mindenki látta az anyagot, nem akarom most az időt húzni. Tettem egy javaslatot, és erre nem volt reakció. Akkor most mi van? Szavazunk, vagy nem szavazunk?

DOBOS KRISZTINA: Pontosan mire tettél javaslatot?

NAGY JÓZSEF: E-mailen mindenki megkapta.

DOBOS KRISZTINA: Én nem kaptam. *(Közbeszólás: Én se kaptam.)*

NAGY JÓZSEF: Ez egy kétoldalas, részletes anyag a kétszintű érettségivel kapcsolatban, és részletes indoklás van mindenre. *(Zaj.)*

HOFFMANN RÓZSA: Nem kaptuk meg. Én naponta megnézem, de nem kaptam meg. *(Zaj.)*

ELNÖK: Jóska, akkor mi a javaslatod? Erről most szavazzunk?

NAGY JÓZSEF: Hát ha nem tudják, hogy miről van szó...

BÁTHORY ZOLTÁN: Szerintem ez Jóska különvéleménye, és így kell kezelni.

ELNÖK: Nekem most arra kellett összefoglalót rögtönözni, hogy az OKNT-nek mint testületnek milyen véleményét lehet artikulálni. Tehát azok a korrekciók, amelyeket Hoffmann Rózsa mondott, ahhoz, hogy egyetértés mutatkozzon, ha lejátszunk ehhez ezzel kapcsolatban egy elkerülhetetlen szavazást, akkor kimondhatjuk, hogy a többsége egyetértett, amit te javasoltál, Rózsa, de ezt már csak akkor tudom megtenni, ha megkérdezem, hogy ez így van-e.

NAGY JÓZSEF: Azt szeretném mondani, mivel nem olvasták a kollégák ezt az anyagot, akkor nem tudják, hogy miről szavazzanak. Ezért tehát legközelebb vegyük elő a kérdést, és mindenki, miután megismeri a szöveget, akkor foglaljon állást, hogy mi a véleménye. Vagy pedig mondjuk azt, hogy én javasoltam, és akkor nem kell szavazni, mert minek javasolok ilyesmit.

SZENES GYÖRGY: Én ezt egyáltalán nem javasolnám. Azt gondolom, az érettségi itt most nem volt napirenden, erről nem tudunk beszélni és javaslatot tenni sem. A következő héten van országos érettségi vizsgabizottsági ülés, ekkor tárgyaljuk ezt a témát. Addig erről ne beszéljünk.

SZABADOS LAJOS: Csak egy megjegyzést fűznék ehhez, nagyon fontosnak tartom. A Rektori Konferenciának van valamilyen állásfoglalása a kétszintű érettségivel kapcsolatban, szeretnénk róla tudni, hogy mi az álláspont.

NAGY JÓZSEF: Egyértelműen elutasítja! *(Közbeszólások.)*

BÁTHORY ZOLTÁN: Ez nem vitatéma. Van egy érettségi bizottságunk, megvitatja a problémákat, ide hozza, megvitatjuk. Ezt így, mellékesen nem lehet megoldani!

ELNÖK: Erről határozhatunk most, hogy a következő ülésre kérünk az érettségi vizsgabizottságtól erre vonatkozóan egy tájékoztatást. Most ne keverjük össze mindent, Jóska, ezt most zárójelbe tesszük, és mindjárt megbeszéljük, hogy a következő ülésre tud-e az érettségi vizsgabizottság hozni nekünk egy javaslatot vagy sem. Szeretném ezt rövidre zárni, mert pillanatokon belül föl fogunk oszlani, és akkor nem tudunk egy korrekt szöveget összehozni.

Nagyon gyorsan: Horn György és Vekerdy Tamás.

HORN GYÖRGY: Három megjegyzésem van. Az egyik az, hogy itt most az elnök úr megfogalmazta azt, hogy "általában egyetértett". Ezek után úgy éreztem, hogy az OKNT-nek az a három tagja tett kiegészítést, akik nem tartoztak az "általában" kifejezés körébe... *(Hoffmann Rózsa: Alapvetően.)*, "alapvetően", igen, bocsánat.

Azt gondolom, ez nem szabad, hogy módosítsa a szöveget, merthogy itt arról van szó, hogy itt most tizenhárman vagyunk - egyébként még szavazóképesek a szervezeti szabályzat

szerint -, és én fontosnak vélem, hogy ha ez így van, akkor szavazzunk. Én elfogadtam azt, hogy ne szavazzunk, ha az elnök úr szövegével egyetértünk. De mivel itt elhangzottak kritikai észrevételek a szövegre, a felolvasott szövegről szavazást kérek, és mondjuk azt, hogy ezt elfogadjuk vagy nem fogadjuk el. Merthogy az nem lenne jó nekem, mivel ebben pontosan olyan dolgok vannak, amelyeket én támogatni szeretnék, hogy most kvázi egyéni véleménynek minősülne az én támogató javaslatom akkor, ha úgy érzem, hogy a többség egyetértett azzal, amit én is gondolok.

Kérem tehát, hogy erről szavazzunk, én a szöveg egészére tennék javaslatot, hiszen elhangzott egy szöveg. Mivel két eltérő vélemény hangzott el, mondjuk, az értékeléssel kapcsolatban, lehet azt mondani, hogy pontonként szavazzunk, de én azt gondolom, itt elhangzott egy összefüggő szöveg, amiről lehet szavazni. Én döntésképesnek érzem magam, és azt javaslom, hogy a szövegről magáról szavazzunk.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Vekerdy Tamás!

VEKERDY TAMÁS: Csak annyit akartam mondani, hogy esetleg záradékban tegyük oda, hogy az OKNT fenntartja magának azt a jogot - vagy nem tudom, hogyan kellene kifejezni -, hogy a későbbiekben részproblémákban még - érettségi s a többi - újabb állásfoglalásokat vagy véleményeket juttasson el az illetékesekhez.

HORN GYÖRGY: Elnök úr, az elején már elhangzott, felkértük a minisztériumot, hogy a begyűlt anyagokat rendszerezze, és ebben az OKNT egyes tagjainak konkrét javaslatai szerepeljenek. Ez nagyon fontos, de azért az egészről szülessen valami döntés.

ELNÖK: Rózsa, kérdezlek.

HOFFMANN RÓZSA: Én arra törekedtem, hogy lehetőleg egyetértő vélemény szülessen. Amennyiben az elnök úr által fölolvasott szöveg egészéről szavazunk, akkor kénytelen leszek nemmel szavazni. De fejezzük be, ezt is meg lehet csinálni, bármit. Az én javaslataim azt célozták, hogy hátha több lesz akkor így a támogató vélemény.

De ha már szót kaptam, hadd kérdezzem meg, hogy tárgyalja-e még az OKNT a törvényt. *(Dobos Krisztina: Hát persze, folytatjuk még.)* De még addig, hogy ebbe érdemben bele tudunk szólni? Vagy hogyan áll most ez? Elindult-e már tárcakörözésre, mikor megy a parlament elé? Tehát van-e ennek értelme? Mert ez meghatározza azt, hogy milyen súllyal kell most nyilatkoznunk, vagy lesz-e súlya egy későbbi..., nem is, hogy súlya, mert súlya mindig van, ebben hiszek, hanem praktikus eredménye egy esetleges későbbi véleménynek. Mert ha ez az utolsó alkalom, akkor az megint más; ha viszont februárban még egyszer visszatérünk részletkérdésekre, akkor most egy enyhébb, lazább megfogalmazás is eredmény, mert üzenetértékű.

ELNÖK: Szüdi János urat kérdezem.

NAGY JÓZSEF: Elnézést, de egyszer már megállapodtunk. Abban állapodtunk meg, hogy most csak a koncepcionális kérdésekről vitatkozunk, és még egyszer a részletkérdésekre visszatérünk; miután más egyeztetéseket is bedolgoztak, még egyszer elénk kerül - nem ebben állapodtunk meg? Hogy mikor, azt nem tudom.

ELNÖK: Én azt kértem, és az ellen nem volt kifogás, hogy most a koncepcionális kérdésekről beszéljünk, és a másik két kérdést, amiről szó volt, írásban küldjük meg. Ebben volt megállapodás.

Kérdezem Szüdi Jánost, van-e annak realitása, értelme, hogy az OKNT ezt még egyszer - ha kell, akár rendkívüli ülésen - tárgyalja vagy tárgyalhassa.

SZÜDI JÁNOS: Én azt gondolom, azt lehetne elfogadni, amit elfogadtunk a Közoktatás-politikai Tanácsnál is, hogy a beérkezett sok-sok észrevétel földolgozásával elkészül egy anyag, ami kimegy államigazgatási egyeztetésre, ugyanez az anyag ide is kerülne, és akkor ismételten meg lehetne tárgyalni az államigazgatási egyeztetés folyamán. Csak akkor tényleg arra kérek mindenkit, hogy akkor ez kicsit rövidebb idő lesz, mert tulajdonképpen január 31-éig össze kellene hozni a szöveget, amit hát megpróbálunk, s akkor valamikor február 7-10. között kellene valahogyan összejönni.

HOFFMANN RÓZSA: Úgyis összejövünk február második csütörtökén!

HORN GYÖRGY: Akkor találkozunk is.

NAGY JÓZSEF: Mikor lesz a következő ülés?

KOSINSZKY ZSUZSA: Február 13-án lesz a következő OKNT-ülés.

ELNÖK: Liskó Ilona?

LISKÓ ILONA: Nekem lenne még egy javaslatom, amiről úgy gondolom, hogy egy passzusként még oda kellene kerüljön a megszavazandók közé, mert erről elég sokan itt pozitívan nyilatkoztak - persze mások meg nem -, hogy az alsó tagozatra vonatkozó értékelési eljárások, nevezetesen a bukások vagy az évisméltések eltörlésének passzusát nevesítsük itt meg, mert ehhez is nagyon sokan pozitívan, támogatólag szóltak hozzá.

ELNÖK: A nagy kérdés a következő: vagy egy olyan szöveg jelenik meg, amelyik azt emeli ki, amiben egyetértés volt, vagy kénytelenek vagyunk erről pontonként szavazni, és akkor kétféle szövegezés van. Akkor az egyik szövegezés az, hogy az OKNT egyetértett ezzel, ezzel és ezzel; a másik, hogy az OKNT többségében - amennyiben így lesz - egyetértett a következőkkel. Ezt a kettőt én nem mosnám össze azon az alapon, hogy egy ülésen beszéltünk ennyire különböző dolgokról. Azt hiszem, ez így korrekt.

Rózsának volt egy javaslata, hogy például valamiben a többsége értett egyet; ez akkor lehetséges, ha fölteszem a kérdést, hogy ezzel a szöveggel ki értett egyet, és ez ezzel a fejléccel jelenik meg. Amiben pedig, mondjuk, osztatlan egyetértés volt, mint például az esélyek közelítésének törekvése a törvényben, ott nem a többség értett egyet, hanem ha én jól érzékelttem, evvel mindenki egyetértett. Tehát ebben a két kategóriában kellene megfogalmazni.

Most, akkor hogy le tudjuk zárni ezt a folyamatot, azt szeretném mondani, hogy csak abban a sorrendben tudok menni, ahogy én mondtam. Tessék nekem beleszólni, mert én is csak a jegyzetemből tudom már.

A folyamatosság abba a kategóriába tartozik, amiben egyértelmű volt az egyetértés. Ugye? *(Közbeszólás: Igen.)* A másik, a kétéves szakaszolás is abba tartozik, ami egyértelmű volt, azzal a kiegészítéssel, hogy terminológiai, funkciói pontosításokkal. *(Horn György: A törekvések és szándékok az első.)* Így van, a törekvések és szándékok. Ide tennem azt a kiegészítést, amit Liskó Ilona mondott. Ezt valahová gyorsan lejegyeztem. *(Liskó Ilona felé:)* Ugye három dolgot mondtál?

LISKÓ ILONA: Esélyegyenlőség, gyerekközpontúság és a gyerekek érdekvédelme.

ELNÖK: Ezt senki nem vitatta, ez idetartozik. A következő pont volt a szakrendszerű és a képességfejlesztő oktatás éles, mechanikus szembeállításának elutasítása a törvényben. Ebben is egyetértettünk.

Kihagyjuk az ellenőrzésre vonatkozó pontot.

Ezután jön a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó szöveg, amely átalakul abban az értelemben, ahogy az előbb próbáltam megfogalmazni, tehát szélesebb skálát kell megnevezni. Ebben is teljes volt az egyetértés.

Most jön a túlterhelés. A szülői képviselőre azt mondtuk, hogy levesszük a napirendről.

Azt hiszem, hogy most jönnek azok a kérdések, amelyek szavazást igényelnek. Az egyik volt a...

HORN GYÖRGY: Beszélhetek?

ELNÖK: Mondjad! Segíts!

HORN GYÖRGY: Akkor lehet azt mondani, hogy eddig egyetértettünk? *(Közbeszólások: Igen. – Persze!)*

ELNÖK: Eddig igen.

VEKERDY TAMÁS: Bocsánat! Én egy ponton nem értek egyet. Én a szakrendszerű és képességfejlesztő, tehát tanító vagy szaktanár, és hogy ki megy le, és ki fel, ebben a törvény álláspontját tartom helyesnek, gyermekközpontúnak, korrektnek.

ELNÖK: Bocsáss meg Tamás, de nem erről van szó. Ez tény, de nem ez van. Arról van szó, hogy lehet-e azt mondani, hogy a tanító képességet fejleszt, én pedig történelmet tanítok.

VEKERDY TAMÁS: Sajnos lényegében igen. Ez az én véleményem.

ELNÖK: Ez a diagnózisra tartozik, és nem a törvényre.

VEKERDY TAMÁS: Jó. *(Közbeszólás: Tegyük a többségbe.)*

ELNÖK: Akkor ezt a pontot átesszük a többségbe. Még vitatkozunk majd róla, de nem erről szolt a dolog. Átesszük a többségbe.

Jön a többségi kategória. Ez világos lesz nekem a jegyzőkönyvből, nem kell félni, nem lesz a memóriámra bízva.

Következik a többség. Majd meglátjuk, hogy többség, vagy nem. Az egyik az, hogy az OKNT megvitatta az első négy osztályban az osztályismétlésre - *(Nagy József: Évfolyamismétlés.)* -, évfolyamismétlésre vonatkozó törvényi szöveget, és többségében egyetértett azzal, hogy ez tilos, kivéve azt, ami benne van a törvény előző szövegében, hogy amennyiben a szülő és a pedagógus ebben megegyezett. *(Közbeszólások: Ez benne van a törvényben. – Egyetértünk a törvény javaslatával. – Zaj.)*

HORN GYÖRGY: Ez azt jelenti, hogy egyetértünk a törvényi megállapítással. Ez a törvény szövege, amiben benne van, hogy a pedagógus meggyőzi a szülőt. *(Nagy József: Jó, de oda kell írni, mert mindenki elsumákolja.)*

ELNÖK: Nem elsumákolja, hanem az egyik egy új szöveg, a másik pedig benne volt a törvény előző szövegében. *(Közbeszólás: De a törvény együtt szöveg. – Nagy József: Annak, akinek a kezében van a szöveg.)*

BÁTHORY ZOLTÁN: Mondanék egy nagyon jó szöveget. A pedagógiai kultúrára vonatkozó törvényhelyekkel egyetért, de felhívja a figyelmet a feltételek javításának fontosságára. *(Közbeszólás: Ez ugyanaz!)*

ELNÖK: Jó! Külön kiemelődött, hogy ne kenjük el.

Lehet buktatni alsóban, vagy nem lehet buktatni. Ezzel a törvényi szöveggel szemben Dobos Krisztinának és Rózsának, és ha jól emlékszem, akkor Karlovitznak is kifogása volt, tehát erről szavazni kell.

Az a szövegjavaslatom most, hogy az OKNT az erre vonatkozó törvényi hellyel kapcsolatban a következő határozatot hozta. Aki egyetért a törvényben foglalt szövegezéssel, tegye fel a kezét! *(Szavazás. – 8) Ki nem ért ezzel egyet? (4) Ki tartózkodott? (1)*

Még volt egy pont.

LISKÓ ILONA: A túlterhelés pontja volt még. Azt mondtuk, hogy egyetértünk a törvényben javasoltakkal a gyerekek túlterhelésére vonatkozóan azzal a kiegészítéssel, hogy ennek a tananyagcsökkentésben és a hatékonyabb pedagógiai kultúra elterjedésében is meg kell jelennie.

ELNÖK: Ez így pontos. Aki ezzel a szöveggel egyetért, tegye fel a kezét! *(Szavazás. – 11) Ki nem ért egyet? (1) Ki tartózkodott? (1)*

Tehát ez kerül a többséghez. Volt-e még ilyen? Segítsetek!

SZABADOS LAJOS: Ki olvassa el?

ELNÖK: Hogyhogy ki olvassa el? Ennek nagyon hamar meg kell jelennie az újságban.

SZABADOS LAJOS: Arra mondom, hogy azt ki olvassa el, ha egy ilyen lista lesz. Ebbe a lényegét kell belefogalmazni.

ELNÖK: Hallatlanul izgalmas formában fogom megfogalmazni. *(Derültség. – Horn György: Atképeket is fogunk közölni. – Közbeszólás: A tévé is fogja közvetíteni.)*

(Kosinszky Zsuzsa felé:) Ezt a részét kérem holnapra, hogy ezt azonnal le tudjam adni a sajtónak.

VEKERDY TAMÁS: A fő szövegről - hogy úgy mondjam - nem szavaztunk. Azt mondtuk, hogy mindnyájan egyetértünk, de ennek ellenére szavazni is kellene. Nem? *(Közbeszólás: De ha mindnyájan egyetértünk? - Zaj.)*

ELNÖK: Lehet, hogy akkor éppen pénzt dobtál be az automatába, de engem Gyuri megszakított egy ponton, amikor hét, vagy nem tudom hány ponton túlvoltunk, és megkérdezte, hogy akkor ami eddig volt, azzal egyetértett-e mindenki.

VEKERDY TAMÁS: Jó.

ELNÖK: Karlovitz János!

KARLOVITZ JÁNOS: Ragaszkodom ahhoz, hogy legyen még részletes vita, és ezt mondjuk ki a határozatban, mert még számos konkrét javaslat lenne. El se kezdtük részletesen. Ezzel egyetértünk, oké, mehetünk tovább, de legyen részletes vita.

ELNÖK: Az a javaslatod, hogy tartsunk egy rendkívüli OKNT-ülést?

KARLOVITZ JÁNOS: Akár igen, azt is lehet.

ELNÖK: Másként nem tudjuk lejátszani. Ez a harmadik alkalom, mert arról volt szó, hogy Szüdi János kilátásba helyezte, hogy meg tudjuk kapni a tárcakörözésre kimenő anyagot. Arról volt szó, hogy írásban beküldjük a javaslatainkat. Ha te most felveted, hogy tartunk egy rendkívüli ülést, és hasonló módon vitassuk meg a részmegjegyzéseket is, illetve a koncepcionálisakon túlit, akkor szavazásra teszem fel ezt a kérdést. *(Folyamatos zaj.)*

SZENES GYÖRGY: Február 13-án tűzzük napirendre.

NAGY JÓZSEF: Elnök Úr! Van-e még valami, mert mennék.

ELNÖK: Mielőtt elmész, még Dobos Krisztinának meg kell adnom a szót.

DOBOS KRISZTINA: Azt gondoltam, amikor eljöttem a vitára, hogy lesz arra idő, és a közoktatási törvény módosítása fontos annyira mindannyiunk számára, hogy részletesen megvitassuk. Én egy kicsit kitűzdeltem, hogy milyen problémáim és milyen kérdéseim vannak. Lehet, hogy egy részére megnyugtató választ kaptam volna, és nem lenne problémám, lehet, hogy másik részével pedig tovább idegesítettek volna a válaszolók, merthogy továbbra is problémát látok benne.

Én nagyon szomorúan azt kell mondjam, hogy azt gondolom, a Köznevelési Tanácsnak joga és kötelessége lett volna, és tudomásul veszem, hogy nem teszi, hogy részletes kérdésekbe nem megy bele, mert itt egy-egy mondat megváltoztatása vagy egy-egy szó beszúrása vagy elhagyása bizony koncepcionális kérdéseket jelent.

Két nagyon egyszerű példát szeretnék mondani. A legelső oldalon az szerepel, hogy kollégiumi nevelés-oktatás, majd kihúzzuk a kollégiumi oktatást, tehát a továbbiakban már csak kollégiumi nevelésről beszélünk: ebben a pillanatban a legutoljára Ózdon létrejött Roma Tehetséggondozó Kollégiumnak az oktatási programját megszüntetjük.

A másik kérdés: egy egészen új dolog, és pont Irénnel beszélünk arról, hogy van ez a túlórás rendszer, ami dotál ez a koncepció; azt mondja, hogy ha a pedagógus túlórát fogad el, akkor ahhoz szorzók jönnek. Ebből picit kis matematikai összefüggéssel rögtön meg lehet látni, hogy a kormány azt szeretné, hogy öt túlórája legyen minden pedagógusnak, hiszen ott van a szorzó - ha a függvényt fölrajzolja az ember, hogy lássa a differenciákat, akkor ott van a maximum, vagy ott van az optimuma. Ezzel egyetértünk?! Én nem tudom... Sőt, azt mondom, nem is látom ennek a következményeit. De ez most csak két egyszerű példa volt, és számtalan ilyen probléma van.

S nagyon szomorúan és nagyon felháborodottan azt kell mondjam, hogy nem tartom a közoktatási törvény vitájának ezt a mai ülést; az első lépésének tartom, de nem tartom erre alkalmasnak. S most utólag azt kellene megjegyeznem, hogy ezek után amivel egyetértünk, már az is megkérdőjeleződik a számomra, hiszen a részletekbe nem vagyunk hajlandóak belemenni.

ELNÖK: Bocsánat, mielőtt továbbadom a szót, ennek egyetlen orvoslása van, lévén hogy a dolgok időben zajlanak: el kell dönteni, hogy összejövünk és folytatjuk ezt a vitát egy rendkívüli OKNT-ülés keretében. Én ebben abszolút partner vagyok, és kérdezem erről a többieket is, mert ez akkor azt jelenti, hogy itt kell legyünk, és hasonló szisztémával vitatjuk meg és esetleg hasonló struktúrában hozunk róla döntéseket.

A következő hozzászólók: Szenes, Horn, Liskó, Vágó Irén.

SZENES GYÖRGY: A következő tiszteletteljes javaslatom van. Itt most számos vélemény érkezik - amelyeket, gondolom, a minisztérium be fog dolgozni - január végéig.

Nekünk február 13-án OKNT-ülésünk van: tervezzünk egy egésznapos OKNT-ülést erre a témára, ahol a részletes kérdésekről, mindenfajta részletkérdésről is tudunk beszélni, és ha az este 8-ig vagy 10-ig tart, akkor addig tart. *(Hoffmann Rózsa: Menjünk Szirákra! - Derűltség.)* Menjünk akárhova!

ELNÖK: Horn György!

HORN GYÖRGY: Nekem az a véleményem, hogy itt valami szerepzavarunk van, és nagyon támogatnám, hogy beszéljünk erről, és kíváncsi is vagyok arra, hogy a konkrét szövegtervezetről ki mit gondol, csak hogy műfajilag egy ekkora nagyságrendű anyag egy 23 fős testület esetében csak akkor tárgyalható meg, ha minden egyes pontról szavazunk, mint ahogy a parlament. Tudniillik más megoldást én ebben nem látok!

Ahogy ezt felvetette Krisztina, nekem is nagyon fontos kérdés ennek a túlmunkának a kérdésköre. Ennek a megítélése az, hogy a szándékot hogyan honorálja, nevezetesen hogy a pedagógus jöjjön be az iskolába és ott keressen. Hogy ezt pont a tanítási órákon kell-e megoldani vagy más módon, hogy egyéves szerződéssel-e vagy másképp, és így tovább, ezek mindegyike önálló mérlegelést és döntést igényel.

Én azt hiszem, ha összeáll egy államigazgatási egyeztetésre egy szövegtervezet... - "nem hivatalos szakmai tervezet", ez van ezen, ezt ma megvitattuk, és most vagy többségi, vagy egyetértési alapon bizonyos irányokat meghatároztunk, amelyek között fontos stratégiai ügyek is előkerültek, mondjuk, az osztályozás dilemmája, csak hogy én azt gondolom, ez nem vezet sehová! -, szívesen leülök arra, amiről szó van, hogy február 13-án leülünk a kész szöveg mellé, és azon megyünk végig, amit külön-külön egyébként is végigcsinálunk majd mint érdekképviselők, mint politikusok, mint szakmapolitikusok s a többi, amit Rózsa le is írt: hogy konkrét szövegtervekre konkrét szövegtervezeteket. Ha tehát február 13-án egy ilyen vitát akarunk, amit Szenes Gyuri felvetett vagy amit Karlovitz János is kifogásolt, hogy nincs, ezt csak akkor tudjuk megtenni, ha előtte a kezünkben van huszonkét másik összesítéssel együtt, hogy mondjuk, mi az álláspontja az OKNT-nek a hosszú távú megbízási szerződéses túlmunkaszorzókról. Mert egyébként ez értelmetlen dolog, és azért tisztázzunk valamit: egy csomó attitűd is vezérel minket - mert ha a stratégiával egyetértünk, másképp fogalmazok egy konkrét ügyben, mint ha a stratégiával nem értek egyet.

Egyetértünk tehát azzal, hogy legyen február 13-án egy ilyen, de ennek az a feltétele, hogy minden OKNT-tag tegye le az asztalra azt, hogy ő az adott kérdéssel mit gondol. Én arra nem vagyok kíváncsi, hogy a Karlovitz János hány iskolában tanított életében, mert azt magánemberként megbeszélhetjük; de ez engem egyáltalán nem befolyásol, mert amikor azt mondja, hogy egyes, egyes, egyes után nincs bukás, ez azt jelenti, hogy nem olvasta el a szöveget! Mert nincs benne a szövegben az, hogy osztályozni kell, mert nem lehet osztályozni; nincs benne a szövegben, hogy nem lehet megbukni, mert csak a bevezető preambulumban szerepel ez a tételes megoldás! Mert akkor szövegekről kell beszélnünk! Akkor arról szól ez a törvény, szövegszerűen arról szól, hogy az általános iskola első négy osztályában nem lehet osztályozni, és évismétlés csak a szülő egyetértésével lehetséges. Ez van szövegesen ebben - akkor erről tudunk csak beszélni! És nem arról, hogy kinek mi a véleménye arról, hogy a követelmények hogyan csökkennek. Ezek tartozzanak a tömegkommunikációra, lehet ez ügyben tüntetni! De akkor itt csak arról beszéljünk, mert akkor ez nem megy másképp!

Én tehát azt kérem, hogy ha ezt eldöntjük, akkor ide mindenki tegye le a szövegjavaslatait - ahogy egyébként Hoffmann Rózsa ezt megtette, amit elküldtünk Szüdi Jánosnak -, és akkor arról beszéljünk. S akkor engem nem érdekel senkinek a magánélete, mert akkor ezt tisztázzuk!

Köszönöm szépen; bocsánat, a stílusért kicsit elnézést kérek.

ELNÖK: Először Vekerdy Tamás, majd Liskó, Dobos, Karlovitz.

VEKERDY TAMÁS: Nekem csak egy egészen rövid technikai javaslatom van, ami ehhez csatlakozik. Krisztina tényleg fantasztikusan kipreparálta a szöveget; rendkívül fontos lenne, ha megtenné, hogy ezt leírja egy listában, eljuttatja Szüdi Jánosékhoz, és akkor mi visszakapjuk már azt a szöveget, amin Krisztina ellenőrizheti, hogy a negyvenkét javaslatból melyik az az öt, ami nem került be, vagy melyik az az öt, ami bekerült, és akkor lehet tovább beszélgetni. Ez csak egy technikai megoldás.

ELNÖK: Liskó Ilona következik.

LISKÓ ILONA: Már le is mondom erről, mert ugyanazt akartam mondani, amit Tamás, hogy szerintem ennél többre mi mint OKNT, egyszerűen nem vagyunk képesek, mint arra, hogy aki meg tudta fogalmazni - így, ahogy Krisztina - részletesen a javaslatait, az küldje el Jánoséknak. Jánosék azt nyilván figyelembe véve beépítik, már amit abból be tudnak építeni, és a következő változatot, ugyanúgy, ahogy ezt megbeszéltük, a főbb kérdéseket vagyunk képesek mi ebben a testületben itt megbeszélni. S azt hiszem, nekünk nincs is ennél többre sem jogosítványunk, sem felkészültségünk, mert hiszen egy ilyen bonyolult szöveget úgysem tudnánk minden részletében kimazsolázni.

ELNÖK: Kiegészíthetem-e ezt avval, hogy akkor arra kérnénk Dobos Krisztinát, ha ezt a részt el tudja fogadni, hogy mi is kapjuk meg azt a szöveget, amit János megkap? Az menjen körbe, és az OKNT minden tagja lássa ezeket a javaslatokat, ahogy Icaét vagy Rózsáét vagy Somody úrét, Vass Vilmosét és így tovább; közben megkaptuk Trencsényiét, amelyben szintén konkrét pontokhoz volt szövegszerű javaslat.

Karlovitz János következik.

KARLOVITZ JÁNOS: Én teljesen egyetértek Horn Györggyel, hogy szövegszerűen érdemes átvenni - de hát azt nem kezdtük el! Elnézést kérek, hogy másról beszéltem, nem a szövegről. Nekem megvan a szövegben a javítás, öt mondat összesen, de hát nem kezdtük el a szöveg szerinti megvitatást, úgyhogy elnézést, hogy így másról volt szó.

Változatlanul azt mondom, hogy ezt mindenképpen el kell kezdeni; vagy oda kell írni a nyilatkozatunk végére, hogy majd folytatjuk a szöveges vitával.

ELNÖK: Ezt oda lehet írni.

KARLOVITZ JÁNOS: Akkor nem mondunk ellent, stimmel a dolog.

ELNÖK: Világos. Tehát a kommuniké elején az lesz, hogy közös elhatározással egy önkorlátozással élünk, és azt mondtuk, hogy most csak ezekről beszélünk, de folytatjuk ezt, és egyrészt írásban javaslatokat küldünk, másrészt a következő OKNT-ülésen a részletek, az arra érdemes - ezt majd megfogalmazom valahogy -, a súlyuknál fogva vitát igénylő kérdések ide napirendre kerülnek.

Ezzel tehát nincs befejezve a közoktatási törvény vitája az OKNT részéről. Dobos Krisztina!

DOBOS KRISZTINA: Egy mondatot mondanék. Önnek azért nincs igaza, mert az államegyeztetésre elküldött anyagba nem illik már belejavítani. Tehát utána, február 13-án mondhatunk zöldet, pirosat, kéket, feltehetőleg nagyon pici része fog bekerülni, de én tudomásul vettem, hogy idáig tart az OKNT szerepe. Kívántam volna változtatni, de utólag már nem lehet.

ELNÖK: Bocsánatot kérek Krisztina, de én ezt nem zárnám ezzel le, mert ha az OKNT azt mondja, hogy még egy ülést áldoz erre, és azt mondja, hogy még jöjjünk össze, mert azzal a

szöveggel, ami államigazgatási körözésre megy, az már egy utánlövés, akkor határozzunk úgy, hogy újra összeülünk. Ezt abszolút mértékben tudom akceptálni. A kérdés az, hogy kinek mennyi ereje, energiája van, és óhajt-e.

Én nagyon szívesen venném, ha még egyszer összeülnénk, már csak a közöttünk levő jó hangulat, és az eddigi abszolút korrekt munkakapcsolat ápolása okán is. Még azt sem mondom, hogy ennek csak akkor van okvetlenül értelme, ha határozatképesek vagyunk, mert módunk volt egymással megbeszélni a dolgainkat. Ha egy fő hiányzik, akkor arról olyan kommunikét adunk ki, hogy az egybegyűltek, akik ennyien voltak, ezekről a kérdésekről vitatkoztak, a következőkben megállapodtak, vagy pedig eltérő álláspontot fogalmaztak meg. Ez segíthet Szüdi Jánosnak is anélkül, hogy őt belevinnék abba a hajszába, hogy valamit érleletlenül kelljen idehozni. Ettől függetlenül az elmenő szöveget megkapjuk, mert ahhoz is közünk van. Az egyiknek konzultatív jellege van, a másik pedig a testületi méltóságunkhoz illő állásfoglalás felhangja. Szüdi János következik.

SZÜDI JÁNOS: Annyit szeretnék mondani, hogy január vége felé járunk. Ahhoz, hogy ezt a körülbelül egy méternyi anyagot elolvassam, és el lehessen készíteni, időre van szükség, miközben még egyéb feladatok is vannak, nemcsak a közoktatás. Azt gondolom, hogy ha kimegy államigazgatási egyeztetésre egy anyag, akkor pontosan azért megy ki, mert azon lehet változtatni, tehát nem egy kőbe véssett dolog. Akkor van kőbe vésve, amikor megjelent a Közlönyben. Akkor leszek természetesen bajban, ha az államigazgatási egyeztetésre kiküldött anyagban olyan változtatásokat kell végrehajtani, amely miatt újra ki kell küldeni, de az már a minisztérium baja. Tehát kimegy államigazgatási egyeztetésre, és meg kell, hogy mondjam, hogy egyáltalán nem olyan biztos, hogy a Pénzügyminisztérium elkezd tapsikolni azon, hogy mi most összeállítottunk egy - nyugodtan mondhatom - 30-40-50 milliárdos igényt. *(Zaj. - Közbeszólásra:)* Azért mondom, hogy nyugodtan lehet ezt az egyeztetést folytatni, legfeljebb kétkörös államigazgatási egyeztetés lesz. Ilyen már volt, ez egyáltalán nem példa nélküli.

Azt mondanám még el, hogy ez el fog menni a szakszervezetek elé és a Közoktatási Érdekegyeztető Tanács elé. Ezt azért mondom, mert szóba jött a foglalkoztatás, és ez tipikusan odavaló kérdés. Én nem kívánom senkinek a jogait elvenni.

Ha bárkit érdekel, szívesen elmondom, hogy miért van benne az a paragrafus a végén, de a KÖÉT-szintű egyeztetésen és a szakszervezeti szintű egyeztetésen legalább olyan jó hangulatú megbeszélés lesz, mint itt, és gondolom, hogy legalább ilyen hosszadalmas is. Folyik tehát ennek tovább a vitája, és nagyon szívesen elmondom az egésznek az indokát, hogy miért van ott, ha bárkit érdekel. Én ráérek, és szívesen ülök itt. Tegnap is itt maradtam, ma is, és holnap is itt fogok maradni.

ELNÖK: Még egy utolsó kérdés van, amit szavazásra teszek fel, és utána berekesztem az ülést. Tartsunk-e az államigazgatási egyeztetésre kimenő szöveg kézhezvétele előtt az általam előbb jelzett tartalommal, céllal - Dobos Krisztina igényei mentén megfogalmazott módon - még egy rendkívüli OKNT-ülést.

LISKÓ ILONA: Bocsánat! Ugyanerről a szövegről? *(Zaj. - Közbeszólások: Igen. - Ugyanerről.)* Tehát amibe még nincsenek bedolgozva a változtatások, mert ez a lényeg.

ELNÖK: Más szöveg még nincs előttünk.

LISKÓ ILONA: Lesz majd egy szöveg, amiben benne lesznek a változtatások.

ELNÖK: Az már az államigazgatási?

LISKÓ ILONA: Lehet, hogy azt még talán megkaphatjuk az egyeztetés előtt.

SZÜDI JÁNOS: Bocsánat, de tessék már ránézni a naptárra! Isteni csoda lesz, ha ez január 31-ére elkészül. Hányadika van ma?

ELNÖK: 16.

SZÜDI JÁNOS: Holnap egyeztetünk, szombaton egyeztetek. Vasámap nem szeretnék bejönni, de lehet, hogy be kell. Hétfőn egyeztetek, és az már tizenvalahányadika. *(Közbeszólás: Az már 20-a.)*

LISKÓ ILONA: Az a kérdés, hogy a régi szöveget beszéljük meg újra, vagy a már megváltoztatottat.

SZENES GYÖRGY: Az új szöveget kellene megbeszélni.

ELNÖK: Amennyiben az új szöveget beszéljük meg, akkor annak az időpontja az a bizonyos 13-a. Ennek legfeljebb az a konzekvenciája, hogy ha túl sok észrevételünk van, amit János mondott, akkor még egyszer kell körözésre mennie. Van ennek racionalitása. *(Horn György: Ha el fog menni.)* Nyilván. Most csak arról van szó, hogy azzal az érzéssel ne üljünk le, hogy mi ugyan mondhatjuk a magunkét, de ez a kocsi már elment. Engem arról győzött meg János, hogy ez nem egészen így van, mert ha itt olyan horderejű, súlyú OKNT-javaslatok születnek meg, amelyek érdemi változtatást igényelnek a szövegen, akkor törvényes lehetőség van arra, hogy ez megtörténjék. Gyakorlatilag fizikailag lehetetlen ezt korábbra hozni, annak pedig tényleg nem nagyon sok értelme van, hogy olyan szövegről beszéljünk, amelyekhez képest esetleg már megváltozott szövegek vannak megfogalmazott állapotban, mert legfeljebb csak megerősítjük Jánost, hogy jól változtattak a szövegen. Ez a kérdésem. Vágó Irén!

VÁGÓ IRÉN: Jó, ha kommunikálunk erről a dologról, de ez lehet egy elektronikus kommunikáció is. Hogy ne nagyon sok dolog kerüljön elő, azzal akadályozható meg, ha szépen mindenki elküldi a saját listáját Szüdi úrnak. Nyilván itt sok mindenre nem térünk vissza. Sokan most is úgy érezhetik, hogy fölöslegesen beszéltek, de nyilván nem, mert amire nem tért vissza Szüdi úr, és ami most nem került be az állásfoglalásba, az is rögzítésre került a jegyzőkönyvben, és ahhoz is viszonyulnak majd a törvény szövegezői.

ELNÖK: Ezek szerint 13-án találkozunk, államigazgatási szövegen fogunk vitatkozni, és tudomásul vesszük, hogy ha a fontos korrekciókban, javaslatokban egyetértünk, akkor ezeknek az érvényesítésére mód van. *(Közbeszólás: Pont.)* Pont.

Köszönöm a részvételt, és a jó hangulatú beszélgetést. Jó étvágyat kívánok!

(Az ülés végének időpontja: 14 óra 49 perc)

Dr. Lénárd Ferenc
az OKNT elnöke

Tartalomjegyzék

Az elnök általános bevezetője.....	4
Hoffmann Rózsa napirend előtti tájékoztatója az OKNT készülő éves jelentéséről	4
Javaslat a közoktatási törvény módosítására.....	5
<i>Szüdi János tájékoztatója.....</i>	<i>7</i>
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>8</i>
Tag jelölése a NAT Bizottságba.....	27
<i>Titkos szavazás a tag megválasztásáról.....</i>	<i>36</i>
A Tartalmi Szabályozás Bizottság tagjainak és elnökének megválasztása.....	36
<i>Titkos szavazás.....</i>	<i>37</i>
A közoktatási törvény további vitája.....	38
<i>A bizottság állásfoglalásának szövegezése.....</i>	<i>40</i>
<i>További észrevételek.....</i>	<i>51</i>

IGAZOLÁS

Igazolom, hogy az **Országos Köznevelési Tanács** *2003. január 16-ai* üléséről készített szó szerinti jegyzőkönyvet a megbeszélte határidővel, egy részletét január 17-én, a teljes jegyzőkönyvet a mai napon e-mailen átvettem.

Budapest, 2003. január 20.